

**MORA
KOMMUN**

Årsredovisning 2021

Omslagsbild: Vinter i Sverige

Innehåll

INLEDNING

Kommunstyrelsens ordförande har ordet
Vart gick skattepengarna?

4

6

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Översikt över verksamhetens utveckling

7

Den kommunala koncernen

9

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

14

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

19

Händelser av väsentlig betydelse

24

Styrning och uppföljning

26

God ekonomisk hushållning och måluppfyllelse

29

Balanskravsresultat

41

Väsentliga personalförhållanden

42

Förväntad utveckling

45

EKONOMISK REDOVISNING

Resultaträkning

53

Kassaflödesanalys

54

Balansräkning

55

Noter

56

Finansiella nyckeltal

67

Stiftelseförvaltning

68

Tillämpade redovisningsprinciper

69

Ord- och begreppsförklaring

72

Driftredovisning

73

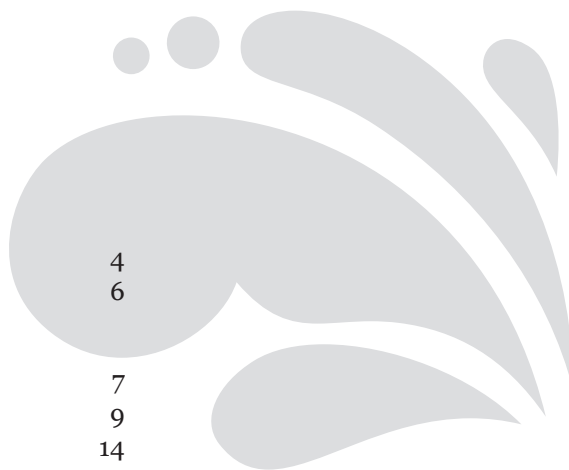
Investeringsredovisning

79

BILAGOR

Revisionsberättelse

81

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

År 2021 fortsatte till stor del att påverkas av pandemin. Kommunens personal jobbade hårt, och vi Morabor riktar ett stort tack till er. Mora kommun har trots allt klarat pandemin förhållandevis bra. Många företag kunde permittera personal och olika stöd från staten var välkomna.

Året präglades även av kunglig glans. Den 14 januari genomfördes en minnesceremoni vid Mora kyrka för att uppmärksamma att det var 500 år sedan 16 dalkarlar valdes ut för att vakta den blivande kungen Gustav Eriksson Vasas liv. Denna livvakt var ursprunget till dagens livgarde. Vid ceremonin deltog arméchefen Karl Engelbrektsson med representanter för armén, Dalregementet, Dalkarlsvägen och Mora kommun. Kommunen gratulerade även kung Carl XVI Gustaf på hans 75-årsdag. De ledande politiska företrädarna skickade på valborgsmässöafton en gratulationshälsning. Ytterligare en kunglig händelse var när kronprinsessan Victoria och prins Daniel hade ett digitalt möte med undertecknad och kommundirektör Peter Karlsson för att diskutera läget under pandemin och vilka utmaningar som kommunen fått på grund av den.

Befolkningen fortsatte att växa tack vare stark inflyttning. Vid årsskiftet hade Mora 20 670 invånare, vilket var en ökning med 178 personer. Det är positivt, men ökar också pressen på att få fram bostäder.

Årets resultat blev betydligt högre än det budgeterade. Det berodde främst på bidrag och ersättningar från staten. Resultatet blev 63 miljoner kronor i stället för de budgeterade 14. Under året förändrades förutsättningarna för varje skatteprognos. Det är pressande för våra verksamheter med ständigt förändrade planeringsförutsättningar, men det är ofrånkomligt under rådande omständigheter.

Arbetet med *Genomfart Mora* tog många vändningar. I maj uppstod en tvist mellan det spanska byggföretaget Torrescamara och Trafikverket, vilket ledde till att arbetet avbröts. Trafikverket hävde kontraktet och en ny upphandling fick genomföras. Projektet beräknas vara klart hösten 2024. Innehållet i skolprojektet på Strandenområdet förändrades med att kulturhuset och kulturscenen togs bort, medan 300 bostäder lades till. Det påverkade beslutsprocessen som genomförs i april 2022. Det här är en viktig investering för våra unga, vår framtid, i ett växande Mora.

Företagen fortsatte att gå bra och hade den tredje bästa tillväxten i Dalarna. För sjunde året i rad placerade sig Mora bland de tre bästa kommunerna i Dalarna när det gäller tillväxt i aktiebolagen. Tack vare det har vi fortfarande en hög sysselsättningsgrad.

För att öka bostadsbyggandet i centrala Mora utlyste kommunen en markanvisningstävling på fastigheterna Morkarlby 21:18 och Morkarlby 21:9, även kallad Zornska fastigheten. Tävlingen inleddes med enklare skisser från nio deltagande exploatörer. Av dem vann Mora Bygg AB med sitt förslag BRF Zornska.

Fokus fortsätter att ligga på hållbarhetsfrågorna. Fler närodlade livsmedel blev resultatet av den senaste upphandlingen. Det innebär kortare resväg för livsmedlen och lägre klimatavtryck. Avtalen är en fortsättning på upphandlingen av lokal mat 2017. Den blev nationellt uppmärksammas och nominerad till *Årets offentliga upphandling*. En annan viktig hållbarhetsfråga är att kommunens fordonspark ska bli helt fossilfri till 2030 med elbilar och fossilfritt HVO-bränsle för dieselmotorer. Cyklar ska kunna användas vid korta avstånd.

Fibernäten i Mora, Orsa och Älvdalen blev utsedda till *Årets stadsnät* av Svenska stadsnätssammanslutningen. Under pandemin har tillgången till fiber blivit en viktig hållbarhetsfråga, eftersom allt fler arbetar digitalt.

Svenskt Näringslivs enkät visade att företagsklimatet i Mora blivit något svalare. Det som företagen framför allt efterfrågar är fler bostäder, snabbare handläggning, förbättrad lokal infrastruktur samt förbättrad dialog och förståelse. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) kvalitetsmätning av kommunernas myndighetsutövning visade att kommunen fick ett högt betyg när det gällde service. Områdena livsmedelskontroll och bygglov gick upp, medan miljötillsyn gick ner. Bemötandet får högst betyg, men framför allt informationen behöver förbättras.

Ett led i arbetet för att förbättra servicen är att Moras och Orsas gemensamma förvaltningar och nämnder för miljö- och byggnadsfrågor slås ihop. Från och med den 1 januari 2023 blir det en enda gemensam miljö- och byggnadsnämnd. I samband med det överförs ansvaret för tillsyn, handläggning och beslut enligt alkohol- och tobakslagen till nämnden.

Den 21 juni invigdes ett minnesmärke på Älvstranden i Tuvan, platsen där avrättningarna skedde under häxprocesserna 1669–1671, efter ett medborgarförslag. Nu finns en minnessten med namn, ålder och byhärkomst på alla offren. Namnen är gjutna i brons av Morells Gjuteri i Östnor och infällda i en älvdalssandsten på 2,3 ton från Wasasten i Mångsbodarna.

Under sommaren utbröt en stor skogsbrand i Bonäs. Den spreds väldigt snabbt och stora skogsområden förstördes. Mora flygplats användes under släckningsarbetet som till stor del genomfördes via flyg. Flygplatsen har varit beredskapsflygplats under pandemin, och händelser som dessa visar hur viktig denna funktion är. Tack och lov kom ingen människa till skada.

Det är många som bidrar till den fina utvecklingen i Mora. Stort tack för alla insatser under året.

Anna Hed

Kommunstyrelsens ordförande

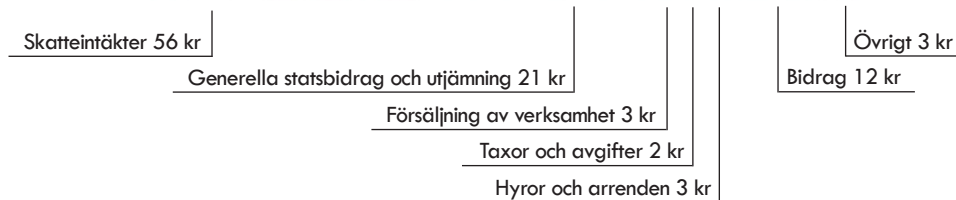
Vart gick skattepengarna?

Var kommer pengarna ifrån?

Kommunens verksamheter finansieras till största del genom skatteintäkter och olika statsbidrag, totalt 77 procent. Därefter kommer bidrag som står för 12 procent. Hyror och arrenden uppgår till 3 procent

och cirka 2 procent kommer från avgifter och taxor som kommunen tar ut för till exempel barnomsorg och äldreomsorg.

100 kronor av kommunens intäkter fördelar sig så här:

Hur användes skattepengarna?

Intäkterna som beskrivs ovan fördelades mellan de verksamheter som kommunen ansvarar för.

Störst andel, 71 procent, fördelades till vård, skola och omsorg. Hur medlen användes visas nedan. 100 kronor i skatt fördelades så här:

Översikt över verksamhetens utveckling

Inledning

Årsredovisningen innehåller en översiktlig och sammanfattande redogörelse för utvecklingen av kommunkoncernens och kommunens verksamhet och resultat. Uppföljningen i årsredovisningen utgår från kommunens styrmodell, kommunplanen och den strategiska planen. Nämnder och bolag lämnar underlag till kommunens övergripande årsredovisning som fastställs av kommunfullmäktige i maj.

Här redovisas och analyseras utfall av både ekonomi och verksamhet. Syftet är att ge en bred bild av verksamheten med utgångspunkt från målen för god ekonomisk hushållning.

Verksamhetens utveckling

Även 2021 präglades i hög utsträckning av pandemin. Många verksamheter fick snabbt ställa om för att möta nya behov och förändrade förutsättningar på grund av smittspridningen. Allra mest påverkades vård- och omsorg, förskolor, skolor och gymnasieskolan. Undervisningen i gymnasieskolan och för vuxenstuderande ställdes i perioder om till digital, helt eller delvis. För vissa elever var undervisningsformen positiv, för andra var den mindre bra. Flera verksamheter stängdes helt eller delvis, bland annat idrottshallar, simhallen, bibliotek och fritidsgårdar.

Den kommunala koncernen redovisade ett resultat på 72,9 mkr, vilket var 27,9 mkr högre än 2020. Kommunens resultat uppgick till 63,2 mkr, en ökning med 35,0 mkr. I tabellerna nedan lämnas en översikt över verksamhetens utveckling. Det starkare resultatet förklaras främst av högre skatteintäkter på grund av att återhämtningen i svensk ekonomi skedde snabbare än tidigare prognoser visat, men även av högre generella statsbidrag och reavinster i pensionsfonden.

Trots utmaningarna uppnåddes de tre finansiella målen, samtidigt som de flesta verksamhetsmål uppnåddes helt eller delvis. Investeringsnivån kommande år är hög. Investeringsstakten och kostnaderna för avskrivningar måste dämpas för att kommunen fortsättningsvis ska nå samtliga finansiella mål. Måluppfyllelsen behöver bli bättre i vissa verksamheter.

Osäkerheten kring hur ekonomin utvecklas är fortfarande hög, men nu kretsar osäkerheten kring den ryska invasionen av Ukraina och hur den kommer att påverka övriga Europa och världen i termer av finansiella och ekonomiska konsekvenser.

I grunden har Mora en stabil ekonomi med goda förutsättningar. Förutom krig, pandemi och lågkonjunktur står kommunen inför stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjningen och att upprätthålla välfärden när andelen barn, unga och äldre ökar i befolkningen. Därför är det av största vikt att arbetet med att effektivisera verksamheterna fortsätter på både kort och lång sikt.

Den kommunala koncernen	2021	2020	2019	2018	2017
Resultat (tkr)					
Verksamhetens intäkter	590 777	580 234	563 418	541 668	568 303
Verksamhetens kostnader	-1 812 481	-1 732 252	-1 711 387	-1 640 571	-1 617 937
Årets resultat	72 897	45 001	24 408	-58 342	46 555
Nyckeltal					
Soliditet (procent) ¹	36	35	33	34	34
Soliditet (procent), inklusive totala pensionsförpliktelser	21	19	17	16	15
Övrigt					
Investeringar (netto) ²	126 972	87 577	212 322	208 521	146 419
Självfinansieringsgrad (procent) ³	155	236	53	-4	97
Låneskuld (tkr)	1 318 830	1 353 830	1 338 857	1 233 864	1 050 860
Låneskuld per invånare (kr)	63 804	66 066	65 585	60 513	51 591
Antal anställda	1 748	1 690	1 720	1 733	1 696

Kommunen	2021	2020	2019	2018	2017
Allmänt					
Befolkning per den 31 december	20 670	20 492	20 470	20 390	20 369
Antal anställda, tillsvidareanställda	1 718	1 663	1 650	1 694	1 660
Skattesats i kronor	22,34	22,34	22,34	22,34	22,81
Resultat (tkr)					
Verksamhetens intäkter	401 309	389 063	394 501	366 341	398 711
Verksamhetens kostnader	-1 684 812	-1 609 291	-1 606 853	-1 531 091	-1 517 934
Skatteintäkter och statsbidrag	1 384 533	1 313 993	1 260 137	1 215 418	1 200 206
Årets resultat	63 234	28 162	9 698	14 537	44 166
Nyckeltal					
Soliditet (procent) ¹	55	54	53	57	60
Soliditet (procent) inklusive totala pensionsförpliktelser	31	28	26	26	25
Totala tillgångar per invånare (kr)	88 377	84 606	79 729	74 119	68 587
Låneskuld per invånare (kr)	15 481	16 836	15 920	12 506	10 310
Nettokostnadsandel (andel av skatteintäkter och statsbidrag) (procent)	97	97	100	100	97
Övrigt					
Investeringar (netto) ²	66 779	79 323	114 473	92 048	80 019
Självfinansieringsgrad (procent) ³	180	222	34	89	117
Långfristig låneskuld (tkr)	320 000	345 000	325 000	255 000	210 000

Definition nyckeltal

¹ Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

² Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansieras med offentliga bidrag.

³ Självfinansieringsgrad definieras som kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs dels genom kommunens nämnd- och förvaltningsorganisation, dels genom helägda bolag. Den politiska organisationen består av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, 15 nämnder (varav 7 egna och 8 som är gemensamma med andra kommuner och Region Dalarna) samt 3 helägda och 1 delägt bolag. Det finns också en överförmyndare som fyller samma funktion som en nämnd. Mora ingår i ett kommunalförbund.

Utöver detta är kommunen delägare eller har intressen i Region Dalarna, Inlandsbanan AB, AB Dalaflyget, Siljans Båttrafik AB, Mora Telemastic Center, Kommunaktiebolaget, Kommuninvest ekonomisk förening, Grönklittsgruppen AB, Dala Träutveckling AB, Inera AB, Visit Dalarna AB och Utveckling i Dalarna Holding AB. Därutöver förvaltar kommunen ett antal stiftelser.

Skälen till att Mora kommun valt att driva viss verksamhet i bolagsform och i kommunförbund är dels organisatoriska, dels ekonomiska. Den verksamhet som bedrivs i bolagsform eller i förbund är sådan verksamhet som är konkurrensutsatt, drivs på ekonomiska grunder eller drivs tillsammans med annan ägare, exempelvis andra kommuner.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta politiska organ och beslutar i principiella frågor och i ärenden av större vikt. Fullmäktige har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter och genom att fastställa målbild, riktade mål och budget styr fullmäktige inriktningen på nämndernas arbete. Fullmäktige tilldelar nämnderna ekonomiska resurser och sätter därmed ramarna för omfattningen av deras verksamhet. Kommunfullmäktige utövar även ägarstyrning över kommunens bolag.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens uppdrag är att leda och samordna verksamheterna och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamheter. Kommunstyrelsen har ett helhetsperspektiv och fungerar som ett beredningsorgan till kommunfullmäktige. Det innebär bland annat att kommunstyrelsen samordnar och bereder utformningen av målen och de ekonomiska ramarna för hela den kommunala verksamheten.

Nämnder

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten. Varje nämnd ska omvandla fullmäktiges uppdrag och mål till verksamhet. Nämnderna ska anpassa verksamheten till de lagar och riktlinjer som gäller för området. Nämnden sätter upp mål för sin verksamhet och ska kunna ange hur de bidrar till kommunfullmäktiges mål. Nämndernas ansvar och uppdrag finns beskrivna i de av kommunfullmäktige beslutade reglementena. De finns i sin helhet på morakommun.se.

Bolag

De kommunala bolagen är helägda av kommunen och har stor betydelse för viktiga samhällsfunktioner i Mora och en viktig roll i att medverka till att kommunen utvecklas i riktning mot målbilden. Fullmäktige har den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag där kommunen har ett ägarintresse. Aktiebolag som verksamhetsform bidrar bland annat till effektivare förvaltning och lättare samspel med andra aktörer.

Mora, Orsa och Älvdalens kommuner äger Norra Dalarnas Vatten och Avfall AB genom sina respektive ägarbolag till lika stora delar. Syftet med ett gemensamt bolag är att överföra kompetenserna i verksamheterna vatten och avlopp och renhållning till det gemensamma bolaget och därigenom se till att verksamheten är långsiktigt effektiv och kundorienterad.

Kommunalförbund

Mora ingår i kommunalförbundet Brandkåren Norra Dalarna. Syftet är att tillgodose krav och intentioner i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och skapa goda förutsättningar för att uthålligt arbeta med trygghet och säkerhet i det komplexa samhället.

Förvaltningar

Till varje nämnd hör en förvaltning. Den ansvarar för det dagliga arbetet med att planera, genomföra, följa upp och förbättra verksamheten. Kommundirektören är kommunens ledande tjänsteperson.

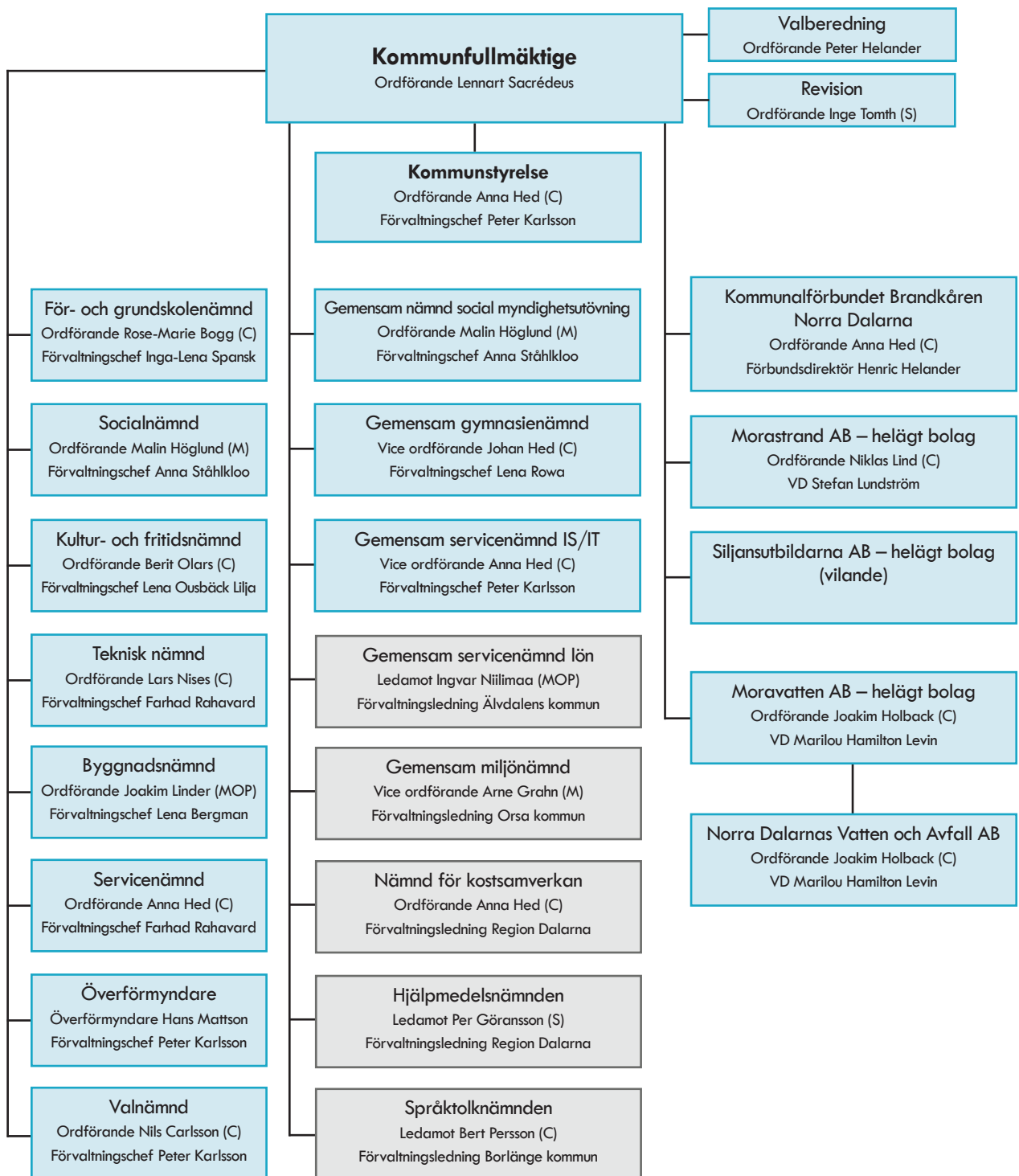
Tillsammans med övriga förvaltningschefer företräder och utvecklar kommundirektören verksamheten. Förvaltningscheferna deltar i utvecklingen av kommunen i stort och ansvarar för arbetet i sin förvaltning. Övriga chefer på förvaltningarna ansvarar för att leda, planera, följa upp och utveckla verksamheten inom sina respektive uppdrag. De ser till att aktiviteter genomförs för att nå nämndens, styrelsens och förvaltningens mål för verksamheten.

Chefer och ledare ska involvera medarbetarna i mål- och resultatstyrningen. Det handlar om ett ledarskap som har tillit till och tar vara på medarbetarnas professionella kompetens när verksamheten planeras, följs upp och utvecklas.

Privata utförare

Privata utförare anlitas på områden där det antingen bedöms finnas ekonomiska eller andra fördelar, till exempel stordriftsfördelar som kommunen inte själv kan uppnå, eller där verksamheten ställer krav på snabba förändringar och anpassningar efter invånarnas behov och önskemål. Mora kommun anlidade privata utförare främst inom:

- fastighetstjänster och parkskötsel (Sodexo AB)
- lokalvård (Sodexo AB och Inspira AB)
- vinterväghållning (framför allt DalaFrakt AB och Sodexo AB)
- beläggningsarbeten (NCC AB)
- sommarväghyvlning (Boggs Grus AB och Siljan Schakt Entreprenad)
- sandupptagning (Hedemora vägentreprenad)
- särskilda boenden och LSS-gruppboende (Ansvar och Omsorg AB, Personalkooperativet Gullogården och Solutionfocus i Mora AB)
- fristående förskolor (drivs framför allt i föräldra-köoperativ).

Mandatfördelning kommunfullmäktige 2018–2022

Centerpartiet (C)	12	Sverigedemokraterna (SD)	4
Socialdemokraterna (S)	10	Kristdemokraterna (KD)	2
Morapartiet (MOP)	6	Vänsterpartiet (V)	2
Moderaterna (M)	4	Miljöpartiet (MP)	1

Ansvars- och verksamhetsområden

I tabellen anges de främsta ansvars- och verksamhetsområdena för kommunens nämnder, bolag och förbund samt information om privata utförare.

Nämnder	Verksamhet	Privata utförare
Kommunstyrelsen	Ledning, utveckling, ekonomi, upphandling, personalfrågor, kommunikation, folkhälsa, översiktlig planering, hållbar utveckling, samhällsplanering och näringslivsutveckling	
För- och grundskolenämnd	Pedagogisk omsorg, förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola och grundsärskola	11 fristående förskolor, 1 F-6 skola och 2 fritidshem
Socialnämnd	Socialtjänst, försörjningsstöd, missbruksvård, stöd till familjer och enskilda, ungdomsmottagning, serveringstillstånd, äldreomsorg, funktionsstöd, anhörigstöd, hemsjukvård, arbetsmarknadspolitiska åtgärder och integration	3 särskilda boenden, 1 LSS-gruppboende, placeringar inom individ- och familjeomsorgen och vuxenpsykiatri
Kultur- och fritidsnämnd	Biblioteks-, simhalls-, fritidsgårds-, och kulturverksamhet, kulturskola, föreningsdialog och föreningsbidrag	
Teknisk nämnd	Ansvarar för drift, underhåll och ägande av gator, stadsnät, allmänna platser, mark, skog, anläggningar för idrott och fritid och fastigheter, samt utgör kommunens trafiknämnd	I princip alla fastighetstjänster, all lokalvård, parkskötsel, vinterväghållning, vägunderhåll och sandupptagning
Byggnadsnämnd	Bygglov och tillsyn, bostadsanpassningsbidrag, mät- och kartfrågor, geografiska informationssystem, fastställer belägenhetsadresser	
Serviceämnd	Tillhandahåller och utför tjänster inom kost- och måltidsverksamhet, vaktmästeri, kundtjänst, fordonspark och bemanningsverksamhet	
Överförmyndare	Tillsyn över gode män, förmyndare och förvaltare	
Valnämnd	Allmänna val, val till EU-parlamentet och folkomröstningar	

Gemensamma nämnder	Samverkanspartner ¹	Verksamhet
Nämnd för social myndighetsutövning	Mora , Orsa och Älvdalens kommuner	Utredning och beslut om stöd och service, bistånd för äldre och för fysiskt och psykiskt funktionshindrade, familjerätt
Gymnasienämnd	Mora , Orsa och Älvdalens kommuner	Gymnasieutbildning, vuxenutbildning, svenska för invandrare och gymnasiesärutbildning
Serviceämnd IS/IT	Mora , Orsa och Älvdalens kommuner	Stöd inom verksamhetsutveckling IS/IT, användar- och verksamhetsnära tjänster samt infrastrukturella tjänster
Serviceämnd lön	Mora , Orsa och Älvdalens kommuner	Löneadministration
Miljönämnd	Mora och Orsa kommun	Tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen och andra speciallagar, naturvård, energi- och klimatrådgivning
Nämnd för kostsamverkan	Mora kommun och Region Dalarna	Produktion, transport och leverans av mat och råvaror, beställande nämnd i Mora är socialförvaltningen
Hjälpmedelnsämnden	Region Dalarna och Dalarnas kommuner	Erbjuda hjälpmedel, tillbehör och förbrukningsmaterial
Språktolknämnden	Region Dalarna och flertalet av Dalarnas kommuner	Utföra språktolkförmedling och teckna uppdragsavtal med tolkar

¹ Fetad är värd för samverkan.

Förbund	Samverkansparter	Verksamhet
Kommunalförbundet Brandkåren Norra Dalarna	Mora , Leksand, Orsa, Vansbro och Älvdalens kommuner	Ansvarar för räddningstjänsten, både förebyggande arbete och för att förhindra och begränsa olyckor, och akuta skadeavhjälpanse insatser
Koncernbolag	Verksamhet	
Moravatten AB	Äga och förvalta kommunens återvinningscentral, vatten- och avloppsanläggningar, renhållning (ej myndighetsutövning), ägare av kommunens aktier i utförligbolaget Nodava AB	
Morastrand AB	Förvärva, avyttra, äga, bebygga, förvalta och förädla fastigheter eller tomträtter med bostadslägenheter	
Siljansutbildarna AB	Vilande, kapitalförvaltning	
Samägt bolag	Samverkansparter	Verksamhet
Norra Dalarnas Vatten och Avfall AB (Nodava)	Bolag ägda av Mora, Orsa och Älvdalens kommuner	Ombesörjer verksamhet inom allmänna vattentjänster, hushållsavfall, drift, skötsel och underhåll av ägarnas fastigheter, anläggningar för va och avfall, återvinningscentraler

Väsentliga organisationsförändringar

Den 1 januari öppnade kommunen sin nya kundtjänstfunktion. Syftet är att ge bättre service till dem som kontaktar kommunen och att avlasta handläggarna.

I september bildade Mora och Orsa kommuner en gemensam miljö- och byggnadsförvaltning. Målet är att erbjuda bättre service till medborgarna med en mer effektiv handläggning.

Kommunfullmäktige beslutade i juni att tekniska nämnden och servicenämnden ska organiseras i en gemensam nämnd, teknik- och servicenämnden, från och med 2022.

Under året skedde följande interna förändringar:

- Med anledning av pandemin ingicks en överenskommelse (2020) mellan partigrupperna angående reducerat kommunfullmäktige under speciella omständigheter. Det innebar att fullmäktiges sammanträden från och med september genomfördes med 25 ledamöter i stället för ordinarie 41. Sammanträdena från och med november 2020 genomfördes dessutom helt digitalt och det fortsatte hela 2021.
- Kommunens HR-resurser samlades centralt på kommunstyrelseförvaltningen, för att skapa bättre förutsättningar för en gemensam hållning i personalpolitiska ställningstaganden.
- I mars tillträdde Berit Olars (C) som ordförande i kultur- och fritidsnämnden efter Bengt Jernhall (C).
- I maj förordnades Anna Nises Borgström som biträdande kommundirektör.
- I april tillträdde Farhad Rahavard som chef för tekniska förvaltningen.
- I maj tillträdde Lena Bergman som miljö- och byggnadschef.
- I augusti tillträdde Stefan Lundström som vd för Morastrand AB.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

För att förstå Moras resultat och ställning är det nödvändigt att ha kunskaper om riskerna i kommun-koncernen och kommunen.

Omvärldsrisker

För andra året i rad är det samlade ekonomiska resultatet för kommuner och regioner rekordstort. Det beror främst på en oväntat snabb återhämtning av den svenska ekonomin med ökade skatteintäkter.

När vi precis börjat återhämta oss från pandemin och så smått återgått till det normala, invaderade Ryssland Ukraina. Världen ser med bestörtning på hur Ryssland kränker Ukrainas demokrati och frihet och hur människor tvingas överge sina hem och familjer.

Kriget får ekonomiska konsekvenser främst via handel och globala råvarupriser. De högre råvarupriserna påverkar i första hand olja, gas och vete. Kriget ökar dessutom problemen med och priserna för fartygs- och flygtransporter i världen. På kort sikt är det främst osäkerheten och de sämre utsikterna som driver prisbildningen på råvarumarknaderna och de finansiella marknaderna. Höga priser minskar hushållens köpkraft och företagens vinster, vilket kan få effekter på konsumtion, investeringar och anställningsplaner.

Om kriget drar ut på tiden kommer ett högre oljepris att öka den allmänna prisnivån. Hushållens köpkraft och efterfrågan skulle bli lägre, liksom efterfrågan på svensk export, vilket leder till lägre produktion. Det gör i sin tur att företagen drar ner på sysselsättning och investeringar, vilket skapar en

konjunkturedgång. Ett högre pris på vete leder till högre matpriser och en allmänt högre prisnivå. Det påverkar konsumenter över hela världen, eftersom vetemarknaden är global. De som drabbas hårdast är dock de fattigaste länderna, där höga priser kan leda till brist och svält.

Kriget medför även en flyktingvåg. Migrationsverkets generaldirektör bedömer att det kommer cirka 4 000 ukrainare per dygn till Sverige. Det är dubbelt så många som när flest människor kom till Sverige under flyktingkrisen 2015. UNHCR prognosticerar att antalet flyktingar ökar till 4 miljoner fram till juli i år. För Mora skulle det innebära cirka 900 flyktingar som kommunen ska kunna ta emot. Enligt Migrationsverket ska kommunerna ersättas för sina kostnader. Mer tekniskt komplicerad är frågan om ekonomiskt bistånd till individerna.

Kommuner och regioner höjer nu sin beredskap för att kunna möta de ekonomiska och humanitära utmaningar som kriget och säkerhetsläget innebär.

Befolkningsutveckling

Moras befolkning fortsätter att växa långsamt. Framför allt blir andelen äldre fler, men barnantalet ökar också. Det betyder att kommunen behöver utöka verksamheter och investera i nya eller ombyggda lokaler och anläggningar. Det gör att kommunen de kommande åren behöver skärpa verksamhetsplaneringen, bli effektivare och planera investeringar smartare. Digitaliseringen är viktig för att kommunen ska klara framtida välfärd, både när det gäller ekonomi och kompetensförsörjning.

Befolkningsutveckling	2021	2020	2017	2014	2011
0–6 år	1 334	1 181	1 225	1 217	1 268
7–15 år	2 088	2 092	2 023	1 854	1 759
16–18 år	680	638	589	612	758
19–64 år	10 789	10 917	11 150	11 274	11 609
65–79 år	4 296	4 242	4 085	3 773	3 380
80 år och äldre	1 483	1 422	1 297	1 276	1 333
Invånare totalt	20 670	20 492	20 369	20 006	20 107

Arbetsmarknad

Den lokala arbetsmarknaden påverkades något negativt av pandemin, men klarade sig relativt väl. Från en väldigt låg nivå gick den allmänna arbetslösheten upp till drygt 6 procent i början av året, för att mot slutet av året sjunka till drygt 4 procent. Mora uppvisade cirka 2 procentenheter lägre arbetslöshet än Dalarna i genomsnitt och cirka 3 procentenheter lägre än riket. Bedömningen om den stora bristen på kompetens nu och i framtiden kvarstår, även under en period av lägre ekonomisk konjunktur i samhället. Det hänger ihop med den demografiska strukturen, som i sammanhanget väger tyngre än konjunkturen. Mora kommun fortsätter därför att arbeta strategiskt kring kompetensförsörjning, både i den egna organisationen och i det privata näringslivet. Kommunen satsar till exempel på Moraspåret, en samverkan mellan skolan och arbetslivet, yrkesdagar och yrkeshögskola. Kommunen samverkar med flera branscher för att nå samsyn kring kompetensbristens utmaningar. Mora satsar även på ung företagsamhet och feriepraktik för ungdomar samt främjar arbetsintegrerande, socialt företagande (ASF) genom ett pågående projekt.

Bostadsmarknad

Mora kommun är inne i en positiv trend där befolkningen ökar. Samtidigt bidrar det till ett större behov av bostäder. I dag finns det en obalans på bostadsmarknaden som innebär att rörligheten är låg. En obalanserad bostadsmarknad kännetecknas inte enbart av att det råder brist på bostäder, utan det kan även finnas en obalans mellan utbud och efterfrågan. En bostadsmarknad i balans innebär mer än att utbudet och efterfrågan rent numerärt är i jämvikt. Faktorer som kan vara avgörande är boendeform, läge, pris, tillgänglighet, närhet till kollektivtrafik, barnomsorg, skola samt säkra gång- och cykelstråk för att nå service och arbete med mera.

Efterfrågan på byggbar tomtmark har ökat de senaste åren. Bristen utgör ett hinder för bostadsbyggande. Därför är det viktigt att kommunen har god planberedskap och arbetar strategiskt med markfrågan.

Verksamhetsrisker

Finansiella risker

Kommunens finanspolicy innehåller riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten i den kommunala koncernen. Koncernen, där kommunen ingår, är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finan-

sieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk samt marknadsvärderisk i finansiella placeringar.

Ränterisk

Den 31 december uppgick koncernens räntebärande skulder till 1 319 (1 354) mkr, medan de räntebärande finansiella tillgångarna uppgick till 360 (327) mkr. Koncernens räntebärande nettoskuld uppgick på balansdagen till 959 (1 027) mkr.

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 320 (345) mkr den 31 december och de räntebärande finansiella tillgångarna var 360 (268) mkr. Kommunens nettoskulder var -40 (77) mkr.

Upplåningen i koncernen löper både med fast och rörlig ränta.

Enligt finanspolicyn bör den genomsnittliga räntebindningstiden vara 2,5 år med en tillåten avvikelse på +/- 0,5 år. Den genomsnittliga räntebindningstiden var i koncernen 2,2 (2,1) år och i kommunen 3,0 (2,8) år.

Den genomsnittliga låneräntan var 0,7 (0,7) procent i koncernen och 0,8 (0,9) procent i kommunen. En ökad ränta med 1 procent skulle medföra kostnader på 1,4 mkr i kommunen och en ökad ränta med 1,5 procent kostnader på 2,0 mkr.

Finansieringsrisk

Enligt finanspolicyn får inte mer än 30 procent av lånestocken förfalla inom en tolv månadersperiod och högst 20 procent varje enskilt år. Övrigt kapitalförfall ska spridas jämt över åren. Kapitalbindning får ske upp till 10 år. På balansdagen var det maximalt 18 (19) procent av koncernens låneskuld som hade en förfallotid inom 12 månader, och för kommunens låneskuld var det 13 (13) procent. Den genomsnittliga kapitalbindningstiden i koncernen uppgick till 3,4 (3,4) år och i kommunen till 3,1 (3,4) år.

Enligt finanspolicyn ska kommunkoncernen ha en tillfredsställande betalningsberedskap genom egen likviditet, avtalade kreditlöften och bemyndigande att kunna ta kortfristiga krediter.

Borgensrisk

Kommunen har gått i borgen med totalt 1 030 mkr, varav för de kommunala bolagen med 999 mkr. Kommunens eget kapital uppgår till 999 mkr. Kommunens borgensåtagande mot de kommunala bolagen är lika med det egna kapitalet. Sannolikheten att kommunen skulle behöva infria borgensåtagandet mot de kommunala bolagen är marginell.

Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Kommunens portfölj fördelar sig på svenska aktiefonder, räntefonder, fastighetsfonder samt strukturerade produkter med kapitalskydd. Försäljningar under året genererade nettoavvinster på 3,8 mkr. I bokslutet uppgick det bokförda värdet, inklusive likvida medel, till 198,8 mkr.

År 2021 var ett riktigt starkt börsår med god avkastning, trots många stora händelser som nya virusvarianter, ökad smittspridning med restriktioner och nedstängningar av länder, geopolitisk oro och stigande energipriser.

Börsutvecklingen bidrog till en positiv avkastning för kommunens portfölj med 10,8 procent.

Pensionsförpliktelser

I enlighet med den kommunala redovisningslagen redovisar kommunen pensionsförpliktelser enligt den så kallade blandmodellen. Den innebär att pensionsförpliktelser som är intjänade efter år 1998 redovisas i balansräkningen. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Årets kostnader för pensioner bestod av utbetalningar till dagens pensionärer och avsättningar för dem som fortfarande arbetar i kommunen.

Det övergripande målet med den långsiktiga kapitalförvaltningen är att pensionsfonden ska skapa en buffert för att finansiera stigande pensionsutbetalningar. Fonden kan användas för att möta topparna och jämna ut kassaflödena tills utbetalningarna avtar. Riskerna i fonden ska begränsas, så att förlustrisken är maximalt 10 procent av årets ingående kapital.

En viktig del i förvaltningsuppdraget är etik- och miljöaspekter på pensionsfondens placeringar. Enligt kommunens policy ska placeringar undvikas i värdepapper vars huvudsakliga exponering utgörs av företag med tillverkning eller försäljning av vapen eller annan krigsmateriel, pornografi, tobaksprodukter eller alkohol.

Koncernens pensionsåtagande uppgick vid årsskiftet till 546 mkr. Den del av pensionen som avsätts i balansräkningen (pensioner intjänade efter 1998) ökade med 12 mkr. Orsaken var främst att ålderantagandet för män justerades enligt RIPS och högre pensionsavsättning som förklarades av nya anställningar. För att möta kommande pensionsutbetalningar har kommunen avsatt medel i en placeringsportfölj. Dess bokförda värde uppgick vid årets slut till 183 (175) mkr. Portföljens marknadsvärde uppgick till 199 (179) mkr vid årsskiftet. Orealiserade vinster uppgick till 16 (4) mkr. Återlånade medel (skillnaden mellan förpliktelse och marknadsvärdet för förvaltade pensionsmedel) var 347 (364) mkr.

Pensionsförpliktelse (mkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2021	2020	2021	2020
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
Avsättning inklusive särskild löneskatt	108	96	103	93
Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	438	447	438	446
Summa pensionsförpliktelser	546	543	541	539
Förvaltade pensionsmedel – marknadsvärde				
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	199	179	199	179
Summa förvaltade pensionsmedel	199	179	199	179
Finansiering				
Återlånade medel	347	364	342	360
Konsolideringsgrad (procent)	36	33	37	33

Risker i skatteintäkter och statsbidrag

Det finns risker förknippade med reducerade skatteintäkter till följd av ökad arbetslöshet vid till exempel en konjunktur nedgång eller, som är ytterst aktuellt nu, en pandemi och ett krig i Ukraina. Det är svårt att bedöma de ekonomiska effekterna av detta.

Hållbara Mora – från globala mål till lokal handling

Hållbara Mora är kommunens arbete med och bidrag till Agenda 2030. Strategin utgår från agendans 17 mål och pekar ut en riktning för hur kommunen långsiktigt ska kunna skapa förutsättningar för att invånarna i Mora ska uppleva god livskvalitet.

Hållbar utveckling är prioriterad i kommunens långsiktiga planering. Social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet är lika viktiga och ömsesidigt beroende av varandra. En socialt hållbar kommun behöver arbeta med att skapa trygghet, tillit, inkludering och delaktighet för alla invånare och värna om de demokratiska grundbultarna i samhället. För att långsiktigt bygga ett stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls, behöver fokus vara på de värden som beskrivs i bland annat de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen. En kommun som arbetar för ett långsiktigt hållbart samhälle behöver skapa långsiktigt hållbara strategier för att hushålla med mänskliga och materiella resurser. Ekonomisk hållbarhet handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och längre tidsperspektiv. Det förutsätter ett långsiktigt tänkande. För att garantera det krävs att varje generation står för de kostnader den ger upphov till. De ekonomiska medlen utgör en restriktion för verksamhetens omfattning. Miljömässig hållbarhet är basen och sätter gränser för övriga dimensioner av hållbarhet. En miljömässigt hållbar kommun måste arbeta med långsiktiga strategier som bevarar vattens, jordens och ekosystemens produktionsförmåga för kommande generationer

och tillvaratar naturen och naturens hälsofrämjande inverkan på människor.

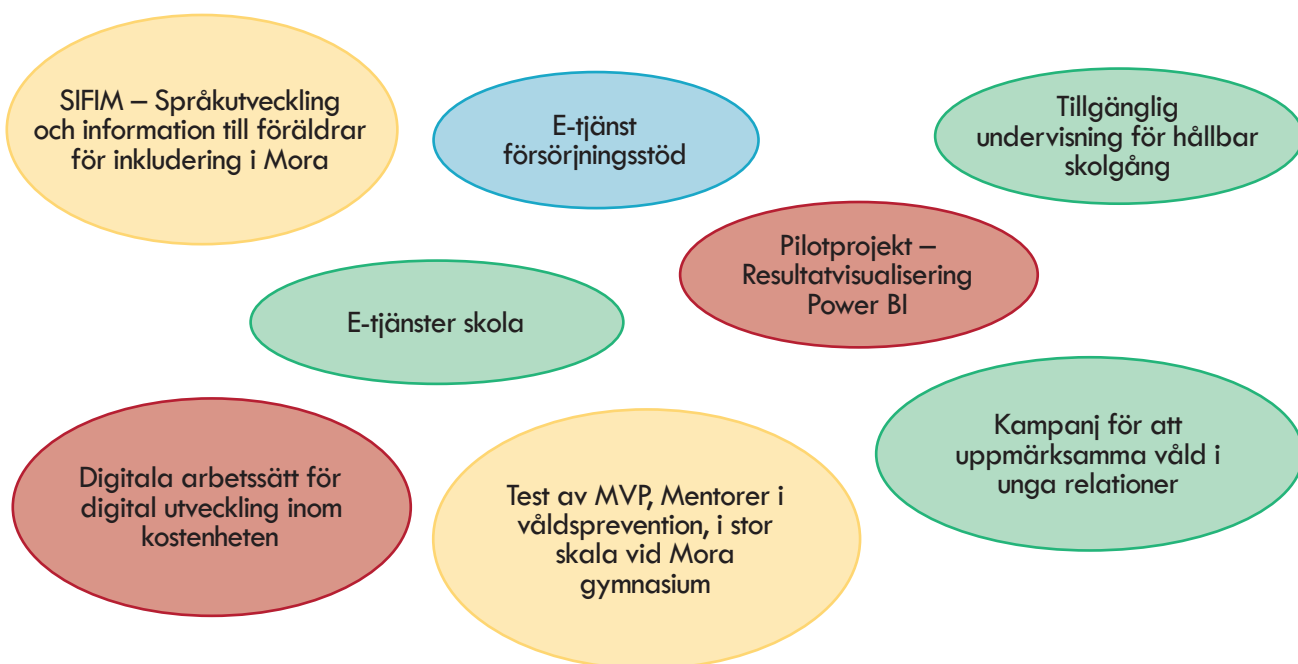
Hållbara Mora är kommunens fundament i arbetet med att förbättra den hållbara utvecklingen med medborgarna i fokus. Strategin innebär ett utvecklat, handlingsinriktat och tvärsektorielt arbete. Den skapar förutsättningar för gemensamt lärande och lägger grund för ett perspektiv som innebär att koncernen som helhet skapar bästa möjliga lösningar för hållbar utveckling, med år 2030 som planeringshorisont. Av strategins 10 utvecklingsområden utgör 9 de av kommunfullmäktige beslutade strategiska målen. Det innebär att hållbarhetsmålen är integrerade i den ordinarie processen för planering och uppföljning. Läs mer om kommunens hållbarhetsarbete på morakommun.se.

Hållbarhetsbarometer

Hållbarhetsbarometern är kommunens verktyg för att följa upp och analysera att utvecklingen i Mora långsiktigt blir alltmer hållbar. Barometern finns att läsa om på morakommun.se.

Hållbara idéer

År 2019 infördes möjligheten för kommunens egna verksamheter att söka medel för projekt som ska bidra till omställningen till ett hållbart Mora. År 2021 avsattes 8 miljoner kronor för att stimulera och driva på omställningsarbetet i enlighet med strategin. Totalt pågick 23 projekt och nedanstående 8 beviljades medel 2021.

Samtliga projekt inom ramen för hållbara idéer

Projektnamn	Ansvarig förvaltning	Status	Beviljade medel 2021
Digital screening	FoG	Avslutat	80 000
Robot AV1	FoG	Avslutat	180 000
Kärleken är fri	FoG, SOCF	Avslutat	0
Hemmasittarteam	FoG, SOCF	Avslutat	1 330 00
Framtidspedagogik	FoG	Avslutat	0
Digitaliserad PRAO	FoG	Avslutat	20 500
Friskvård och miljövänligt arbetsmoment för personal och brukare	SOCF	Avslutat	0
Digitalt anhörigstöd	SOCF	Avslutat	70 800
Laddinfrastruktur	SEF	Avslutat	0
El-lastcykel	KoF	Avslutat	0
Power-BI	TF	Pågår	10 000
Dansprojekt	GYF	Avslutat	0
Digital kompetens och digital delaktighet	KoF	Pågår	578 760
Taligenkänning	SOCF	Avslutat	880 460
Ungdomsbehandlare	SOCF	Pågår	575 000
Tallriksautomat	SEF	Avslutat	0
Samverkan Nätsmart Hållbara Mora	FoG	Pågår	270 000
Digitala vattenståndsmätare	KSF, TF, SBF	Pågår	0
Lärare från Spanien	FoG	Avslutat	0
Beteendepåverkande åtgärder	KSF	Pågår	580 000
E-tjänster skola	FoG, GYF	Pågår	60 000
Tillgänglig undervisning	FoG	Pågår	38 000
Digitala arbetssätt för digital utveckling inom kostenheten	SEF	Pågår	139 900
Kampanj för att uppmärksamma våld i unga relationer	SOCF	Avslutat	9 000
Resultatvisualisering Power BI	FoG, GYF	Pågår	110 000
E-tjänst försörjningsstöd	SOCF	Avslutat	150 000
Mentorer i våldsprevention i stor skala vid gymnasiet	SOCF, GYF	Pågår	106 000
Språkutveckling och information till föräldrar för inkludering	FoG, SOF	Pågår	43 732
			5 726 712

KSF – kommunstyrelseförvaltningen, SOCF – socialförvaltningen, FoG – för- och grundskoleförvaltningen, GYF – gymnasieförvaltningen, SEF – serviceförvaltningen, TF – tekniska förvaltningen, KoF – kultur- och fritidsförvaltningen.

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Detta avsnitt innehåller en utvärdering av den kommunala koncernens ekonomiska ställning och en analys av utvecklingen den senaste femårsperioden. Det går även igenom budgetföljsamhet och investeringar. En känslighetsanalys ingår också.

Resultatutveckling

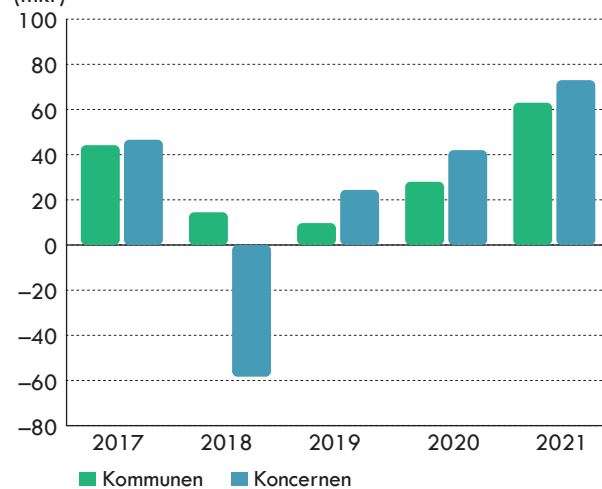
Utvärderingen syftar till att bedöma hur intäkter och kostnader utvecklats och relationen dem emellan, både det aktuella räkenskapsåret och under perioden.

Moras kommunkoncern redovisade ett positivt resultat efter extraordinära poster om 72,9 mkr. År 2020 var resultatet 45,0 mkr.

Kommunen redovisade ett positivt resultat efter extraordinära poster om 63,2 mkr. Det motsvarade 4,6 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Det positiva resultatet förklaras till största delen av ökade skatteintäkter, ökade statsbidrag och minskad verksamhet på grund av pandemin. I resultatet ingick kostnadsföring av cirkulationsplatser vid Måmyren och Oxbergsvägen.

Periodens resultat	2021	2020	2019	2018	2017
Koncernen (mkr)	73	45	24	-58	46
Kommunen (mkr)	63	28	10	14	44
Koncernens resultat i förhållande till verksamhetens kostnader (procent)	4,0	2,6	1,4	-3,6	2,9
Kommunen resultat i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag (procent)	4,6	2,1	0,8	1,2	3,7

Årets resultat (mkr)

Intäkter och kostnader

Koncernens intäkter ökade med 11 mkr. Sedan 2017 har intäkterna ökat med 23 mkr. Kostnadsökningen var 210 mkr eller i snitt 3,4 procent per år.

Kommunens intäkter ökade med 12 mkr. Sedan 2017 har intäkterna ökat med 2 mkr. År 2016 var intäkterna som högst för att sedan gradvis minska de följande två åren. Det var främst bidragen från Migrationsverket som minskade. Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar ökade med 175 mkr eller i snitt 2,8 procent per år. Kostnaderna 2021 var 78 mkr högre än 2020.

Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 184 mkr sedan 2017 eller i snitt 3,7 procent per år. Årets skatteintäkter och statsbidrag var 71 mkr högre än 2020. En stor del av ökningen förklaras av att svensk ekonomi återhämtade sig snabbare än väntat.

Skatteintäkter och statsbidrag är kommunens primära finansiering. Om nettokostnaderna ökar mer än skatteintäkter och statsbidrag behöver åtgärder vidtas för att minska kostnaderna. Kommunens ekonomi försämras, lånebehovet ökar och handlingsutrymmet begränsas. På sikt är en sådan utveckling ohållbar och betyder att kommunen använder alltför stor del av skatteintäkter och statsbidrag till nettokostnaderna för att svara upp mot

god ekonomisk hushållning enligt kommunallagens mening. Nettokostnadsökningen har sedan 2017, med undantag av tre år, varit lägre än ökningen av skatteintäkter och statsbidrag.

Det är i första hand kostnadsutvecklingen som kommunen kan påverka genom att strategiskt planera och löpande vidta åtgärder.

Intäkter och kostnader	2021	2020	2019	2018	2017
Koncernen					
Verksamhetens intäkter (mkr)	591	580	563	542	568
Förändring (procent)	1,9	3,0	3,9	-4,6	-2,4
Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar (mkr)	-1 909	-1 825	-1 796	-1 726	-1 699
Förändring (procent)	4,6	1,6	4,1	1,6	5,1
Verksamhetens nettokostnad (mkr)	-1 318	-1 245	-1 233	-1 184	-1 130
Förändring (procent)	5,9	1,0	4,1	4,8	9,1
Kommunen					
Verksamhetens intäkter (mkr)	401	389	394	366	399
Förändring (procent)	3,1	-1,3	7,7	-8,3	-5,0
Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar (mkr)	-1 742	-1 664	-1 655	-1 582	-1 567
Förändring (procent)	4,7	0,5	4,6	1,0	3,1
Verksamhetens nettokostnad (mkr)	-1 341	-1 275	-1 261	-1 216	-1 168
Förändring (procent)	5,2	1,1	3,7	4,1	6,3
Skatteintäkter och statsbidrag (mkr)	1 384	1 313	1 259	1 215	1 200
Förändring (procent)	5,4	4,3	3,6	1,3	4,0

Budgetföljsamhet

Kommunen upprättar ingen koncernbudget, därför kommenteras i avsnittet endast den kommunala verksamheten.

(mkr)	
Budgerat resultat	14,0
Skatter och statsbidrag	39,8
Finansnetto	23,1
Kommungemensamma poster	7,4
Nämndernas resultat	-21,1
Årets resultat	63,2

Det budgeterade resultatet för kommunen var 14,0 mkr. Effekterna av pandemin fortsatte att påverka budgetföljsamheten. Det gjorde det svårt att upprätta helårsprognoser för kostnader och intäkter som berodde på pandemin, framför allt när det gällde skatteintäkterna. Att årets resultat var så mycket högre än det budgeterade, berodde till stor del på ökade skatteintäkter och reavinster i pensionsfonden som täckte nämndernas underskott. I resultatet ingick även kostnadsföring av cirkulationsplatser vid Måmyren och Oxbergsvägen. Två nämnder uppvisade negativ avvikelse, vilket till viss del kompensades genom övriga nämnders positiva avvikelse. Nämndernas samlade avvikelse uppgick till -21,1 mkr.

Nämnderna med underskott var gymnasienämnden (6,0 mkr) och socialnämnden (45,8 mkr). Gymnasienämndens underskott kom sig främst av högre personalkostnader och icke genomförda effektiviseringsåtgärder. Socialnämnden har de senaste åren redovisat stora underskott. Omställningsarbetet för att nå en ekonomi i balans har inte gett förväntad effekt samtidigt som bland annat placeringskostnaderna ökat.

En mer detaljerad redovisning av avvikelserna finns i avsnittet ekonomisk redovisning och driftredovisning.

Hos finansförvaltningen visade skatteintäkterna det största överskottet, 34,5 mkr. Generella bidrag och utjämning visade på ett överskott om 5,3 mkr. Ekonomin i Sverige återhämtade sig snabbare än förväntat och det visar sig i prognosen för skatteintäkter.

Vid den första verksamhetsuppföljningen efter april redovisade nämnderna en helårsprognos på -51,7 mkr. Vid den andra uppföljningen och delårsbokslutet efter augusti redovisade de en helårsprognos på -33,6 mkr.

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har bra möjligheter att anpassa sig efter förändrade förutsättningar. Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör teoretiskt ligga så nära noll som möjligt.

Svängningar i ekonomiska omvärldsförutsättningar påverkar möjligheten att göra säkra bedömningar. Det förekom stora avvikelser i budgetföljsamheten för enskilda nämnder. Kommunstyrelsen ser allvarligt på svängningar i budgetföljsamheten. Arbetet med att effektivisera rutiner och processer samt att förbättra uppföljningen fortsätter. Från 2021 görs uppföljning och prognoser för de flesta nämnder i ett gemensamt system och på ett annat sätt. Nämndernas budgetföljsamhet är avgörande för kommunens totala resultat.

Morastrand AB

Morastrand AB redovisade ett positivt resultat efter finansiella poster på 13,6 mkr. Resultatet var 6,0 mkr sämre än budgeterat och avvikelsen förklaras framför allt av högre förbrukningskostnader och kostnader för fastighetsskötsel på grund av ett kallt och snörikt år, men även av högre pensionskostnader.

Ett större renoveringsprojekt på kvarteret Valhall kom i gång och pågår etappvis i tre år.

I slutet av 2021 påbörjades en omfattande teknisk besiktning av samtliga bostadsfastigheter tillgängliga för allmänheten. Den beräknas vara färdig våren 2022 och påverkar förutsättningarna för all framtida planering.

Covid-19 påverkade inte Morastrand i någon större omfattning, förutom att bolaget flyttade fokus till yttre underhållsätgärder.

Moravatten AB

Moravatten AB redovisade ett negativt resultat efter finansiella poster på 0,5 mkr. Resultatet var 0,5 mkr sämre än budgeterat. Avvikelsen berodde huvudsakligen på högre kostnader för lokaler, transporter och behandling av avfall.

Från och med 2021 (omräknat även för 2020 i denna årsredovisning) redovisas ackumulerat överskott i va-delen som en skuld till va-kollektivet i form av en förutbetalad intäkt. På resultaträkningen redovisas förändring av skuld till kollektivet som intäktskorrigering. Inget överskott eller underskott från va-delen ingår därför i årets resultat.

Va-organisationen fokuserade på att byta ut äldre ledningar i dåligt skick, skydd av större vattentäcker, förberedelser för utbyggnad i Vålan, Sionsvägen och Utanmyra samt en långsiktig finansieringsmodell.

Brandkåren Norra Dalarna

Brandkåren Norra Dalarna redovisade ett negativt resultat på 0,2 mkr. Förbundet behöver återställa underskottet inom tre år. Medlemskommunerna täcker underskottet 2022. Underskottet berodde främst på ökade personalkostnader och utbildningskostnader för brandmän.

Koncernens investerings- och finansieringsverksamhet

Årets investeringar uppgick till 68,7 mkr inklusive medfinansiering och bidrag, vilket var lägre än 2020 (79,3 mkr) och 37,5 mkr lägre än investeringsramen på 106,2 mkr. Den huvudsakliga förklaringen var att hela genomfartsprojektet sköts fram. En annan anledning var den försenade utbyggnaden av förskolan. Projekteringen av de nya förskoleavdelningarna på Tuvan påbörjades och inflyttningen är planerad till hösten 2023.

Projektet med att bygga om och renovera Moragatan och göra den dubbelriktad igen påbörjades hösten 2020 och är nu färdigt. Det ger en förbättrad trafiksituationen och möter de behov som genomfartsprojektet skapar i samband med att Strandgatan byggs om.

Stadsnätsutbyggnaden fortsatte och 220 nya kunder anslöts. Nätet når nu 98 procent av hushållen med fiber och har en anslutningsgrad på 78 procent. Avvikelsen för stadsnätet berodde på att intäkterna för utbyggnaden nu bokförs direkt i resultatet.

Hela kommunkoncernen hade nettoinvesteringar på 140,0 mkr, vilket var 42,4 mkr högre än 2020

(97,6 mkr). Av bolagen hade Morastrand den största andelen på 38,5 mkr. De största projekten gällde ombyggnad, helrenovering eller större komponentutbyten. Förskolan på Tomtebo byggdes om till fyra moderna lägenheter med egen uteplats, Millåkersgatan 14 i kvarteret Valhall helrenoverades (både tandläkarlokal och bostadslägenheter) samt yttre miljö, mark, kulvert, bilplatser och carportar i kvarteret Hånåkni.

Moravatten hade ett utfall på 32,8 mkr och de största investeringarna var i vatten och spillvatten. Investeringsbudgeten var på 54,5 mnkr. Den största orsaken till avvikelserna var att projektet Genomfart Mora blev försenat och flyttades fram till 2022.

Både kommunen och de kommunala bolagen står inför stora investeringsbehov. Bortsett från 2020 och 2021 har kommunens investeringar de senaste åren överstigit resultatet plus avskrivningarna. Om kommunen fortsätter med den relativt höga investeringsnivån en längre tid, kan det försvaga det ekonomiska handlingsutrymmet.

Likviditeten ger besked om kommunkoncernens kortsiktiga betalningsberedskap, det vill säga förmågan att kunna betala de löpande utgifterna. För att garantera betalningsberedskapen vid tillfälliga belastningar har kommunkoncernen en checkkredit på 80 mkr. Betalningsberedskapen var 45 dagar (43 dagar 2020).

Kassalikviditet mäter likviditet eller kortfristig betalningsberedskap. Om måttet är 100 procent,

innebär det att de likvida medlen är lika stora som de kortfristiga skulderna. Kassalikviditeten inklusive kortfristiga placeringar för kommunen uppgick till 103 procent. Jämfört med 2020 (92 procent) ökade kassalikviditeten.

Kommunens låneskuld uppgick vid årets slut till 320 mkr. I september återbetalades ett lån om 25 mkr. Inga nyupplåningar gjordes. Per invånare var skulden 15 481 kronor. Det finansiella målet är att koncernens låneskuld i balansräkningen inte ska överstiga 65 tkr per invånare. I koncernen finansieras den största delen av lånekostnaden av taxor, avgifter och hyror. Låneskulden i koncernen uppgick till 1 319 mkr och låneskulden per invånare i koncernen var 63 804 kronor och därmed nåddes målet.

När det gäller att finansiera investeringar med lån är kommunens förhållningssätt att det främst ska ske i affärsmässig verksamhet eller där investeringen leder till minskade driftkostnader. Om man lånar till investeringar i skattefinansierad verksamhet, kommer ökade räntekostnader att försämra ekonomin i kärnverksamheten.

Känslighetsanalys

Mora kommuns beroende av omvärlden kan beskrivas genom en känslighetsanalys. I tabellen nedan visas hur olika intäkts- och kostnadsposter påverkar kommunens resultat om de förändras.

Effekt på kommunens intäkter	Förändring (procent)	Effekt +/- (mkr)
Skatteintäkter	1	10,1
Generella bidrag och utjämning	1	3,7
Riktade bidrag	1	2,1
Taxor och avgifter, hyror och arrenden	1	1,0
Övriga intäkter	1	0,9

Effekt på kommunens kostnader	Förändring (procent)	Effekt +/- (mkr)
Personalkostnader, exklusive pensionskostnader	1	9,5
Pensionskostnader	1	0,7
Inköp av varor och tjänster	1	3,9
Bidrag	1	0,6
Räntekostnader	1	1,4

Störst effekt på kommunens intäkter har 1 procents förändring av skatteintäkterna. Därefter följer generella statsbidrag och utjämning. På kostnadssidan är det personalkostnaderna och kostnaderna för inköp av varor och tjänster som har störst effekt om de förändras med 1 procent.

Finansiella mål

Kommunens resultat exklusive jämförelsestörande poster ska uppgå till minst 2,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under en rullande treårsperiod, och inte vara lägre än 0,5 procent ett enskilt år av perioden.

Kommentar: Målet uppnåddes 2021 och resultatet var 4,6 procent. För den rullande treårsperioden uppgick resultatet till 2,8 procent och målet var därmed uppfyllt.

Självfinansieringsgraden ska uppgå till minst 85 procent under en rullande treårsperiod, och inte vara lägre än 50 procent under ett enskilt år av perioden.

Kommentar: Målet uppnåddes 2021 och självfinansieringsgraden uppgick till 180 procent. För den rullande treårsperioden uppgick den till 145 procent och målet var därmed uppfyllt.

Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska varje år öka.

Kommentar: Kommunens soliditet ökade med 3 procentenheter till 31 procent år 2021 och därmed uppfylldes målet.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga, finansiella styrka som anger hur stor del av tillgångarna som finansierats med skattemedel, det vill säga kommunens eget kapital. Det innebär att ju högre soliditet, desto mindre lånefinansierade tillgångar och därmed stabilare ekonomi. Utvecklingen av soliditeten beror dels på resultatutvecklingen, dels på ökningen av tillgångar och hur kommunen finansierat ökningen. Hög soliditet innebär låg skuldsättning, vilket medför låga räntekostnader.

Koncernens soliditet inklusive ansvarsförbindelsen ökade med 2 procentenheter till 21 procent. Kommunens soliditet ökade med 3 procentenheter till 31 procent. Det innebär att det egna kapitalet ökade mer än tillgångarna.

För koncernen ökade soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner med 1 procentenhet till 36 procent. Kommunens soliditet exklusive ansvarsförbindelsen ökade med 1 procentenhet till 55 procent.

Soliditeten vid ett enskilt tillfälle säger inte så mycket; en sjunkande soliditet signalerar en problematisk ekonomisk utveckling. En positiv soliditet skapar goda förutsättningar för kommunen att fortsätta utvecklas.

Avsatta medel

För god ekonomisk hushållning reserverar kommunen medel för att möta framtida kostnader. Kommunen har två sorters avsatta medel: resultatutjämningsreserv (RUR) och medel för pensioner från tidigare års resultat.

Kommunerna har enligt kommunallagen möjlighet att avsätta medel inom det egna kapitalet till RUR. Reserven kan användas i balanskravsutredningen för att utjämna intäkter i en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige beslutade 2013 om riktlinjer för reserven och att göra en avsättning om 58,2 mkr. Riktlinjerna reviderades 2019. År 2020 avsattes ytterligare 9,5 mkr. Av årets resultat avsattes 33,0 mkr. Den totala avsättningen till RUR uppgick därefter till 100,7 mkr.

Kommunen har även öronmärkt delar av tidigare års resultat för framtida pensionskostnader. I samband med årsredovisningarna 2005–2013 öronmärktes medel för framtida ökade kostnader av pensioner.

De avsatta medlen uppgick per den 31 december till totalt 213,4 mkr. Efter avsättningen av årets resultat till RUR uppgick de till 246,4 mkr.

Avsatta medel (mkr)	31 dec 2021
RUR, tidigare avsatt	67,7
RUR, reservation bokslut 2021	33,0
Öronmärkta medel pensioner	145,7
Totalt	246,4

Händelser av väsentlig betydelse

Kommunens verksamheter anpassades enligt pandemirestriktionerna. Precis som 2020 ställde verksamheter helt eller delvis om till digitala lösningar där möjlighet fanns och mycket utvecklingsarbete blev lidande. I inledningen av pandemin var många prognoser dystra, vilket ledde till negativa scenarion för både ekonomi och arbetsmarknad. Betydande stödåtgärder från regeringen gjorde dock att skatteintäkter och konjunktur inte drabbades lika hårt som prognoserna indikerade. Det fick stora positiva effekter på kommunens ekonomiska resultat. Statliga stöd i form av så kallade extra välfärdsmiljarder till kommunerna, ersättning för sjuklöner och permitteringar som gav skatteintäkter hade stor betydelse.

Pandemin drabbade också föreningarna. För att stötta dem höjdes tillfälligt det lokala aktivitetsstödet till barn- och ungdomsverksamheten med nästan det dubbla. Extra föreningsstöd till KAIS Mora och Mora IK betalades också ut, där fokus var på att stötta just barn och ungdom.

Trots det positiva ekonomiska resultatet präglades året av interna ekonomiska utmaningar, framför allt socialnämndens möjlighet att nå en ekonomi i balans. Efter nämndens första årsprognos tillsattes en kriskommission för att bidra till samsyn på ledningsnivå kring underskottets orsaker och framför allt om hur kommunen skulle kunna komma till rätta med det och undanröja eventuella hinder för åtgärder. Kommissionen beslutade om flera åtgärder för att stödja arbetet.

Trots pandemi och ekonomiska utmaningar pågick mycket positivt arbete. Bland annat utsågs stadsnätet tillsammans med Orsa och Älvdalen till Årets stadsnät 2020. Det är Svenska Stadsnätets förening som varje år delar ut ett pris till det stadsnät som lyckats särskilt bra eller helt enkelt sticker ut på ett positivt sätt.

För sjunde året i rad placerade sig Mora bland de tre bästa kommunerna i Dalarna när det gällde bästa tillväxt i aktiebolagen. Utmärkelsen går till den kommun som har störst andel företag som nyanställer, ökar sin omsättning och går med vinst.

Ett minnesmärke över offren för häxprocesserna i Mora invigdes. Det finns en minnessten med namn, ålder och byhärkomst för alla offer. Minnesstenen ligger på Älvstranden i Tuvan, platsen där avrättningarna skedde under häxprocesserna 1669–1671.

Mora kommun och Region Dalarna tecknade en avsiktsförklaring för att förbättra ungdomshälsan. Den innebär att vården flyttas närmre invånarna och att unga ska inte behöva bolla mellan olika verksamheter. Utgångspunkten är att samarbetet ska utvecklas tillsammans med familjecentralen som redan är etablerad i Mora.

Gymnasiet startade det helt nya programmet IB, International Baccalaureate, och fortsatte fokusera på att få Ung Företagsamhet att växa. Det resulterade i att gymnasiesärskolan startade UF-företag.

Feriepraktik erbjöds 283 ungdomar som slutade årskurs 9 och årskurs 1 i gymnasiet. Ett för Mora unikt projekt genomfördes i samverkan med gymnasiesärskolan, där ungdomar drev företag inom "samarlovsentreprenörerna". Det fick stor uppmärksamhet i media och i andra kommuner.

Mora kommun har sedan tidigare antagit en offensiv hållbarhetsstrategi. En viktig del är att sänka utsläppen från kommunens resor. Målet är att fordonsparken ska vara helt fossilfri 2030. Under årets första halvår upphandlades drivmedlet HVO100, vil-

ket innebar att samtliga dieseldrivna bilar kunde börja tankas med det. Det resulterade i kraftigt sänkta utsläpp från resorna.

Vatten- och avloppsplanen antogs. Den visar de stora investeringsbehoven och tar upp problem och prioriteringar som en hållbar försörjning av vatten och avlopp innebär. De stora investeringarna kommande år medför troligen att förbrukningstaxor och anläggningsavgifter (anslutningsavgifter för nya abonnenter) kommer att öka markant.

Byggen och planer

Arbetet med hur Strandenområdet ska användas i framtiden pågick och tre förslag på gestaltning och utformning lämnades in i januari 2022. Förslagen utvärderades och bereddes inför politisk behandling. En ny högstadieskola, idrottshallar, ungdomsgård, kulturskola, blackbox, skolgård och tillagningskök föreslås byggas på området.

Ett förslag om hur tätorten kan utvecklas de närmaste 10–15 åren togs fram i en fördjupad översiktsplan. Den visar hur bebyggelsen ska utvecklas i ett långsiktigt perspektiv, till exempel var nya bostads-, handels- och industriområden föreslås ligga. Planen beskriver en översiktlig vision för hur staden ska växa fram till 2030. Den är inte juridiskt bindande, men ger vägledning för efterföljande detaljplanering och bygglov där planerna blir mer konkreta.

Åren 2018–2024 pågår ett stort vägprojekt kallat *Genomfart Mora*. Det innebär främst en breddning av E45 från Noretbron fram till Fridhemsplan, men inkluderar även nya gång- och cykelbanor och cirkulationsplatser. Projektet genomförs av Trafikverket i samverkan med Mora kommun. Bygget av genomfarten avbröts plötsligt i början av juni av den dåvarande entreprenören och en månad senare hävde Trafikverket kontraktet. Trafikverket fick klart med en ny entreprenör för påbörjade arbeten på delsträcka 1 av genomfarten E45/väg 70 genom Mora, från Noretbron till cirkulationsplats Stranden. Den nya entreprenören startade arbetet i september. Arbetet beräknas vara klart hösten 2024.

Beslut fattades om att förtäta centrala förskoleenheter i fyra områden. En av förskolorna ska ligga på Tuvanområdet och projekteringsarbetet påbörjades. Inflyttning i lokalerna planeras till hösten 2023.

En markanvisningstävling för Zornska fastigheten (Morkarlby 21:18 och Morkarlby 21:9) vanns av Mora Bygg AB. På platsen ska det byggas bostäder av varierande storlek.

Moragatan byggdes om för att tillåta trafik åt båda hållen.

Utveckling för bättre service och delaktighet

Hållbara Mora är kommunens arbete med och bidrag till Agenda 2030. Strategin utgår från agendans 17 mål och pekar ut en riktning för hur kommunen långsiktigt ska kunna skapa förutsättningar för att invånarna i Mora ska uppleva god livskvalitet. Ett viktigt arbete som pågick var en digital satsning i kulturhuset som ska minska utanförskapet hos främst äldre och nyanlända. Varje vecka erbjuds två pass med en ”drop-in digital akut”. Det var också möjligt med tidsbokning. Lördagsaktiviteter ordnades i form av appcaféer.

Digitaliseringsarbetet utvecklades starkt och 24 e-tjänster, såväl interna som externa, blev klara. Ett förslag till digitaliseringsstrategi för Mora, Orsa och Älvdalen togs fram.

Tillsammans med grannkommunerna genomfördes en upphandling av livsmedel. Den innebär att fler lokala leverantörer kan leverera mat till kommunens kök, kortare resväg för livsmedel och därmed lägre klimatavtryck. Det blir också tydligt i kostpolicyn, där lokalodlade och lokalproducerade livsmedel ska prioriteras. Beslut fattades också om att bygga om mottagningsköket på Saxnäsområdet till tillagningskök. Det innebär att kommunen från 2023 kan börja tillaga mat i egen regi till särskilda boenden.

Mora kommuns kundtjänst etablerades. Syftet är dels att ge bättre service till dem som kontaktar kommunen, dels att avlasta handläggarna. Målet är att uppemot 80 procent av alla frågor ska tas hand om direkt av kundtjänst.

Den 1 september gick Mora och Orsa kommun in i en gemensam förvaltning för miljö- och byggnadsfrågor. Målet är att erbjuda bättre service till medborgarna med effektivare handläggning av tillståndsgivning och myndighetsutövning.

Styrning och uppföljning

Styrsystemet utgör ett ramverk för kommunens planerings- och uppföljningsarbete. Det beskrivs mer utförligt i *Mora kommuns styrsystem – för att leda, utveckla och följa upp verksamheten*. Ansvarsstrukturen och verksamhetsområdena för nämnder och bolag framgår i avsnittet om den kommunala koncernen.

Målbild 2030

Målbilden pekar ut riktningen för hur Mora ska utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. Det är ur målbilden tillsammans med övriga styrdokument, uppdrag och regelverk som nämndernas verksamhetsplanering utformas.

Hållbara Mora – stärkt social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet

Året är 2030. I Mora bor nu 22 000 invånare, varav drygt hälften i tätorten. Mora erbjuder en genuin, aktiv, välkomnande och vacker livsmiljö med goda förutsättningar för att leva, bo och verka genom hela livet. Genom platsvarumärket har Moras egna särdrag lyfts fram och bidragit till att öka attraktionskraften. Kommunen har goda boendemiljöer som lockar nya invånare till Mora, där de hittar möjligheter att kombinera ett tryggt och aktivt liv med arbete. Föreningslivet är rikt, öppet för alla och fyller en viktig funktion i samhället. Det finns olika slag av bostäder och många bor i egna småhus. Goda kommunikationer och ny teknik skapar frihet att välja Mora som bostadsort och ett liv nära naturen på en vacker och tilltalande plats, trots att arbetsplatsen kanske ligger långt därifrån. Nästan alla använder internet och digitala tjänster dagligen. Viss fritidshusbebyggelse är omvandlad till åretruntbostäder eller säsonsboende, vilket gör det möjligt att upprätthålla service på landsbygden. I planeringssammanhang prioriteras rörlighet till fots och per cykel. Därför är det nu många Morabor som möts i mellanrummen på gator, torg och i grön-

områden på väg till skola, arbete och för att handla. Vinsterna är många: förbättrad folkhälsa, trygga och attraktiva miljöer, förbättrad luftkvalitet och minskat buller. Tack vare energieffektivisering och utbyggnad av förnybar energi har de fossila energikällorna avvecklats i snabb takt och kommer att vara helt utfasade till år 2045. I hållbara Mora är livsmedelsproducenterna hjältar och bidrar till ett öppet och levande kulturlandskap. Bra mat är enligt konsumenterna giftfri och säker, näringsrik, närodlat och hållbart producerad.

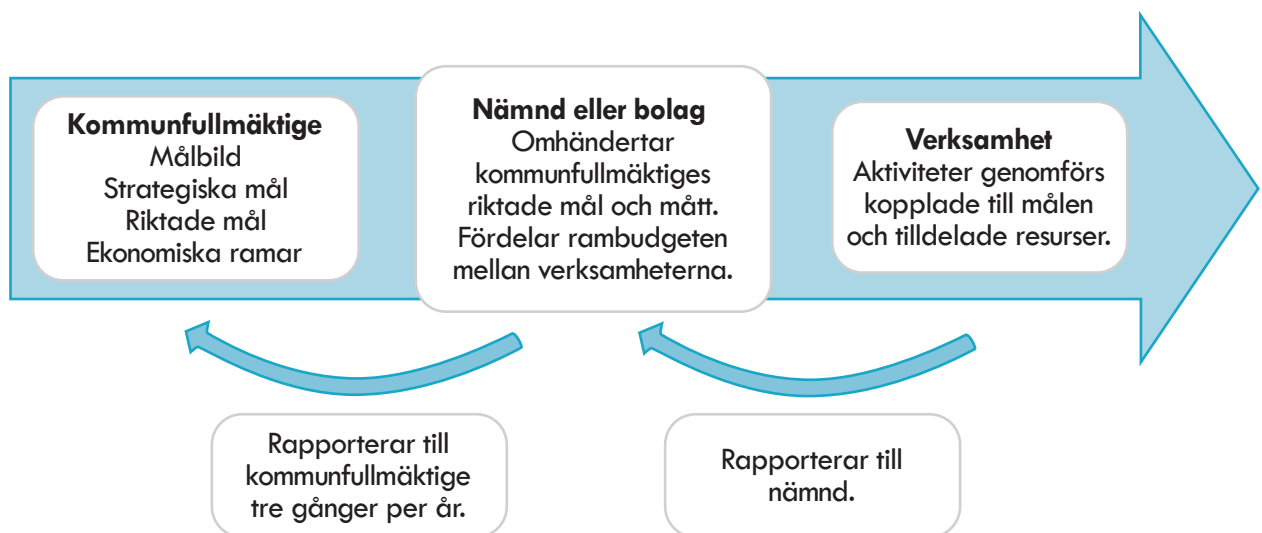
Styrmodell

Mora tillämpar mål- och resultatstyrning som grund för att prioritera och styra kommunens utveckling. Planering och genomförande ska utgå från ett internt och ett externt perspektiv. Det externa perspektivet har medborgarna i fokus och handlar om verksamhet, service och bemötande som kommunen levererar.

Det interna perspektivet har medarbetaren och organisationen i fokus och handlar om förutsättningar som har betydelse för att man ska kunna genomföra verksamhet och nå resultat. Med utgångspunkt från målbilden formuleras strategier och mål som syftar till att styra resurserna så effektivt som möjligt för att ge mesta möjliga nytta för medborgarna. Ett viktigt övergripande ramverk för kommunens målarbete är *Strategi Hållbara Mora*. Med

utgångspunkt från målbilden har kommunfullmäktige beslutat om 9 strategiska mål. De beskriver vad kommunen ska uppnå och kan ses som den övergripande strategin för kommunens utveckling. Till respektive strategiskt mål finns 21 riktade mål med ett antal tillhörande prioriterade mått. Genom de riktade målen åtar sig nämnderna att uppnå den strategiska planens mål. Nämnderna beslutar sedan om verksamhets-specifika mål.

I årsredovisningen redovisas resultaten för strategiska mål, riktade mål och särskilda direktiv och uppdrag. De är viktiga eftersom de är politiskt prioriterade, men enbart denna redovisning kan inte användas för att analysera hela den kommunala verksamhetens utveckling. Mer information om nämndernas verksamhet och ekonomi finns i respektive verksamhetsberättelser.

Ekonomistyrning

Resurserna är begränsade och verksamhetens uppdrag måste planeras i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna. Kommunfullmäktige fastställer därför verksamheternas grunduppdrag och anger i den årliga budgeten övergripande vad som behöver utvecklas i verksamheterna och fördelar de ekonomiska ramarna. För att genomföra uppdragen planerar nämnder och styrelser genom sina förvaltningar och bolag vad som krävs i form av personal, lokaler, material etcetera och hur det ska finansieras. Organisationen utövar ekonomistyrning i det

löpande arbetet när den planerar, följer upp, analyserar och styr. Den sätter ekonomiska mål i relation till uppdragen och vidtar åtgärder för att nå målen. Ekonomistyrningen präglas därför av prioriteringar både av vad som görs och hur det görs. Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten. Det innebär att styra ekonomin både i kortare och längre perspektiv. Dagens behov ska tillgodoses utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Kommunen måste därför planera för att intäkterna täcker kostnaderna.

Intern kontroll

Nämnderna ska följa upp sin verksamhet genom den interna kontrollen. Den ska hantera risker som kan hindra kommunen att nå sina mål. Något förenklat handlar det om att se till att rätt sak görs i rätt tid och av rätt personer. Interna kontrollmoment ska vara integrerade i verksamhetens ordinarie processer för att styra ekonomi och verksamhet mot uppsatta mål. Kommunstyrelsen, nämnderna och bolagen tar årligen fram planer för intern kontroll som följs upp och analyseras i samband med årsredovisningen. Kommunstyrelsen har ett samordnande ansvar och möjlighet att besluta om obligatoriska kontrollmoment för nämnder och bolag. Obligatoriska kontrollmoment 2021 var:

- säkerhet i ekonomiska prognoser
- aktuell informationshanteringsplan
- genomföra planerade åtgärder enligt risk- och sårbarhetsanalyser
- att ta fram en inköps- och upphandlingsplan.

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen utövar uppsikt över hela den kommunala organisationen. Uppsikt innebär att styrelsen aktivt ska informera sig om att nämnder, bolag och kommunalförbund bedriver sin verksamhet enligt fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer, att lagar och förordningar följs och att den ekonomiska förvaltningen är effektiv och säker. Uppföljningen är ett viktigt verktyg för att kommunstyrelsen ska kunna utöva sin löpande uppsikt. Uppsiktsplikten innebär inte att styrelsen kan överta ansvaret från en annan nämnd eller ett kommunalt bolag, men den kan om nödvändigt se till att kommunfullmäktige ingriper. Kommunstyrelsen utövade sin uppsiktsplikt 2021 bland annat genom att de nämnder som i första verksamhetsuppföljningen (VUP1) visade ett prognostiserat underskott fick redovisa åtgärder för att få ekonomi i balans. Det skedde vid höstens samtliga ordinarie kommunstyrelsesammanträden.

Styrdokument

En viktig del av styrningen av kommunen utgörs av olika styrdokument. De ska generellt förtydliga den politiska viljan och bidra till en effektiv och säker verkställighet. Det finns två typer av styrdokument. Den ena anger färdriktningen för hur Mora kommun ska agera för ett visst resultat, så kallad aktiverande (exempelvis strategi, kommunplan och nämnd- och bolagsplan). Den andra talar om hur organisationen ska förhålla sig i givna situationer, så kallad normerande (exempelvis policyer, riktlinjer, rutiner och ägardirektiv).

Moras styrdokument ska utgå från kommunens målbild. Exempel på styrdokument som tillkommit eller reviderats under året är: Kultur-, idrotts- och fritidspolitiskt program (KIF), Konkurrensutställningsprogram, Landsbygdsprogram och Va-plan.

God ekonomisk hushållning – måluppfyllelse

I detta avsnitt redovisas måluppfyllelsen för de strategiska och de riktade målen. Det sker enligt *Kommunplan 2021* med en sammanfattande analys av respektive målområde och kommunens utveckling mot den långsiktiga målbilden. Bedömningen av resultaten för ekonomisk hushållning baseras dels på utfallet av måtten, dels på beskrivningarna av hur kommunen arbetade för att nå de strategiska målen.

Bedömning av måluppfyllelse	Symbol
Uppfyllt, minst 100 procents måluppfyllelse	●
Delvis uppfyllt, minst 80 och lägre än 100 procents måluppfyllelse	◆
Inte uppfyllt, lägre än 80 procents måluppfyllelse	■
Utfall för bedömning saknas	◇

Flera mått saknade utfall. Då baseras måluppfyllelsen på föregående års mätning, vilken i flera fall också utgör årets resultat, eftersom en del mätningar genomförs vartannat år. Dessa utfall är kursiverade.

Kompletterande nyckeltal och indikatorer per strategiskt mål redovisas i en bilaga.

Sammanfattande utfall för måluppfyllelse

Måluppfyllelsen utvecklades starkt: 6 strategiska mål uppfylldes och 3 uppfylldes delvis. Av de 21 riktade målen uppfylldes 10, 10 uppfylldes delvis och 1 saknade utfall.

	Utfall 2021	Utveckling över tid
Strategiskt mål – Utveckla lärande för hållbar utveckling och hållbara livsstilar	●	↗
1. Hållbarhetsmedlen nyttjas och söks av flera olika verksamheter årligen	●	
Strategiskt mål – Ge barn och unga goda förutsättningar genom skolaren	◆	→
2. Alla barn och elever når målen i skolan	◆	
3. Alla elever är trygga och har studiero i skolan	◆	
4. Skolan ska vara en trygg arbetsplats	◆	

	Utfall 2021	Utveckling över tid
5. Varje elev ska utvecklas mot sin fulla potential	◆	
6. Attraktiv gymnasieskola i regionen	◆	
7. Kultur- och fritidsnämnden ska ta ett särskilt ansvar för att alla barn och unga i Mora ges möjlighet till kultur- och fritidsupplevelser, läslust och eget skapande	◆	
Strategiskt mål – Aktivt arbete för fossilfritt och energieffektivt samhälle	●	↗
8. Effektiv fordonspark	●	
9. Minskad klimatpåverkan	●	
Strategiskt mål – Naturens resurser och ekosystem är hållbart använda	●	↗
10. Lokalproducerade varor i de kommunala köken ska öka	●	
11. Mängden matavfall inom den kommunala organisationen ska minska till förmån för hållbart nyttjande av naturens resurser	●	
Strategiskt mål – Digitalisera för hållbar utveckling	●	↗
12. Digitalisering är en självklar del i verksamhetsutvecklingen	◇	
13. Tillhandahålla fiberbaserat bredband till företag och hushåll	●	
Strategiskt mål – Främja hållbart företagande	◆	→
14. Moras näringslivsklimat ska ha en positiv utveckling	◆	
Strategiskt mål – Stödja vägen till arbete	●	↗
15. Ta tillvara tillgänglig kompetens	●	
Strategiskt mål – Ge alla barn en bra start i livet	●	→
16. Förskolan ger alla barn förutsättningar att lyckas	●	

	Utfall 2021	Utveckling över tid
Strategiskt mål – Bidra till hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen för alla	◆	→
17. Socialnämndens verksamheter präglas av delaktighet och inflytande	◆	
18. Säkerställa ett brett utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter för såväl unga som äldre	◆	
19. Medborgarna ska ges möjlighet att delta i kommunens utveckling	●	
20. Medborgarna blir bra bemötta i kontakt med kommunen	◆	
21. Medborgare ska ges möjlighet att välja cykel som färdmedel i stället för bil	●	

Livslångt lärande

Strategiskt mål – Utveckla lärande för hållbar utveckling och hållbara livsstilar

Syftet med Agenda 2030 är att åstadkomma en samhällsförändring. Detta förutsätter förändrade förhållningssätt och beteenden, vilket kräver kunskap om och engagemang för hållbar utveckling.

Riktat mål – Hållbarhetsmedlen nyttjas och söks av flera olika verksamheter årligen

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Målupp-fyllelse	Utfall 2020
Andel medel som söks varje år (procent)	100	142	●	122

Av de avsatta 8 miljoner kronorna söktes 11,4 miljoner, vilket är 142 procent. Nio ansökningar från olika verksamheter inkom och av dem beviljades åtta medel.

Strategiskt mål – Ge barn och unga goda förutsättningar genom skolaren

Alla barn och unga behöver en stadig grund att stå på. En skola som bidrar till alla barns lärande och utveckling. En lärmiljö som är tillgänglig ur ett pedagogiskt, socialt och fysiskt perspektiv skapar förutsättningar för alla barn och elever att ta del av lärande och gemenskap. Lärande och utveckling sker även under den fria tiden genom deltagande i idrott, kultur och föreningsliv.

Riktat mål – Alla barn och elever når målen i skolan

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Målupp-fyllelse	Utfall 2020
Genomsnittligt meritvärde för åk 9	224	220	◆	226

Meritvärdet för årskurs 9 blev 220, vilket var en försämring jämfört med föregående år. De två högstadieskolorna hade ganska lika meritvärderesultat. Behörigheten till gymnasieskolan höjdes dock.

Riktat mål – Alla elever är trygga och har studiero i skolan

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Målupp-fyllelse	Utfall 2020
Elevernas syn på trygghet, tillit och studiero (procent)	85	74	◆	69

Resultatet är sammanvägt från svaren på sex frågor i en elevenkät. Det som drog ner resultatet var frågan om hur eleverna följer ordningsreglerna på skolan (61,3 procent). De flesta upplever sig trygga i sin lärandemiljö.

Riktat mål – Skolan ska vara en trygg arbetsplats

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Målupp-fyllelse	Utfall 2020
Andel elever som känner sig trygga på skolan (gymnasieskola) (procent)	>90	84,6	◆	89

Andelen elever som kände sig trygga på skolan var totalt 84,6 procent, vilket var en försämring jämfört med föregående år.

Riktat mål – Varje elev ska utvecklas mot sin fulla potential

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Målupp-fyllelse	Utfall 2020
Andel elever med högskoleförberedande examen (procent)	>99	78	◆	89
Andel elever med yrkesexamen (procent)	>99	83	◆	83

Vid de högskoleförberedande programmen minskade andelen elever som tog gymnasieexamen

med 5 procent. Andelen elever som klarade yrkesexamen låg på samma nivå som 2020.

Riktat mål – Attraktiv gymnasieskola i regionen

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Andel förstahandssökande från kommuner inom förvaltningsområdet (procent)	>70	67	◆	67

67 procent av ungdomarna från Mora, Orsa och Älvdalens kommuner valde nationella program vid Mora gymnasium. 87 procent inklusive introduktionsprogrammen började på Mora gymnasium höstterminen 2021 från de samverkande kommunerna. Av Moraungdomarna valde 77 procent att gå på Mora gymnasium.

Riktat mål – Kultur- och fritidsnämnden ska ta ett särskilt ansvar för att alla barn och unga i Mora ges möjlighet till kulturella upplevelser, läslust och eget skapande

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Andel barn i förhållande till antal invånare 7–15 år som är elever i kulturskolan (procent)	>24	22	◆	23
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal per invånare 5–20 år	>42	41	◆	41

Måttet andel barn i förhållande till antal invånare 7–15 år som är elever i kulturskolan innefattar antalet avgiftsbelagda kurser som elever och barn i åldrarna 7–15 år deltar i. Andelen barn minskade.

Sammanfattande analys av utvecklingen inom målområdet

Kommunen fortsatte att utvecklas inom livslångt lärande, trots försämrade resultat i grundskolan och gymnasieskolan jämfört med 2020. Trenden är dock positiv om man beaktar fler år. Bra resultat i för- och grundskola och gymnasiet är en mycket viktig faktor för den långsiktiga utvecklingen. Viktigt för all utveckling inom kommunen är också att verksamheterna söker tillgängliga hållbarhetsmedel, vilket de gjorde.

Sedan starten av *Hållbara idéer* 2019 har samtliga förvaltningar sökt medel. Under året pågick

23 projekt och 12 avslutades. De flesta projekt gav önskade effekter och övergår i ordinarie verksamhet. En e-tjänst för ansökan om medel infördes i början av året för att underlätta processen för sökande och handläggare. En kommunikationssatsning genomfördes med bland annat ”Instagramtakeover” (projekten ägde kommunens Instagramkonto under varsin vecka) för att skapa engagemang och kommunikation kring projekten.

För att uppnå bättre resultat i skolan var fokus på det systematiska kvalitetsarbetet, tillgängligt lärande och kompetensförsörjning. Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang. Elevernas syn på trygghet förbättrades, men fortfarande drar resultatet för hur eleverna följer ordningsregler ner, även om det förbättrades jämfört med föregående år. För att åtgärda problemet tog skolan tillsammans med eleverna fram tydliga rutiner för ordningsregler.

Samverkan inom ramen för barns och ungas hälsa förbättrades genom ett inriktningsbeslut av Mora kommun och Region Dalarna för en sammanhållen ungdomshälsa. Genom ökad samverkan och samordning av resurser i bas- och första linjennivå ska ungdomar i Mora erbjudas mer sammanhållna insatser med såväl främjande och förebyggande insatser som bedömning och åtgärdande.

Gymnasieskolans värdegrundsarbete med ledorden trygghet, respekt, engagemang och kvalitet (TREK) fortsatte. Arbetet förstärktes genom bland annat *Kärleken* är fri och MVP, *Mentorer i våldsprevention*. Båda innebär förebyggande arbete för ökad trygghet och för att alla ska respekteras för den man är. Tryggheten ökade totalt på skolan och kränkingsanmälningarna minskade.

Resultaten på gymnasiet påverkades negativt av pandemin. De elever som tog studenten hade under sina sista 1 ½ år mer än hälften av sina studier på distans. Närundervisning för yrkesämnen och ämnen av praktisk karaktär prioriterades, vilket kan ha bidragit till de förhållandevis goda resultaten för yrkes eleverna. Utvärderingar visade att pandemin och fjärrundervisningen förde med sig den goda effekten att de individuella samtalen med elever ökade. Samtalen bidrog till individuell uppföljning och möjlighet att stötta eleverna i deras studieplanering, vilket behöver utvecklas vidare.

Gymnasiet arbetade med att utveckla skolan och möta elevernas önskemål om utbildning, samtidigt som olika branschers behov i området och regionen möttes. Antagningsciffrorna visade att Mora gymnasium fortsatte att vara en attraktiv gymnasieskola för eleverna från kommunens upptagningsområde.

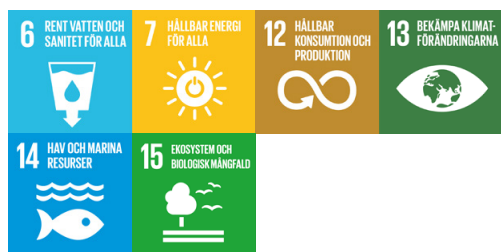
Under året fanns begränsningar i att fylla på grupper i kulturskolan. På grund av lokalernas utformning togs inte nya elever in, trots att det fanns platser. Fler än vanligt slutade också sina kurser, vilket förmodligen berodde på oro i samband med pandemin eller det faktum att undervisning skedde digitalt, vilket inte passade alla. Från och med maj ökade elevantalet igen. Bedömningen är att allt återgår till det normala höstterminen 2022.

Deltagandet i idrottsföreningar för barn och unga minskade med anledning av pandemin, men var i jämförelse med andra kommuner fortfarande högt. För att stötta ungdomsföreningarna höjdes tillfälligt det lokala aktivitetsstödet med nästan det dubbla. Extra föreningsstöd till KAIS Mora och Mora IK betalades också ut, där fokus var att stötta barn- och ungdomsverksamheterna.

Aktiviteter och åtgärder för ökad måluppfyllelse inom området:

- Stimulera innovationstänkande och stärka projektkunskap i organisationen.
- Fortsätta arbetet i gymnasieskolan med mentorer i våldsprevention (MVP).
- För- och grundskolan bör arbeta för att stärka samarbetet mellan stadierna.
- Fortsätta att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i för- och grundskolan.
- Marknadsföra kulturskolans ämnen och skapa så låga trösklar som möjligt för elever att anmäla sig.

Vår hållbara kommun

Strategiskt mål – Aktivt arbete för fossilfritt och energieffektivt samhälle

Det råder ingen tvekan om att vi upplever en global uppvärmning och att denna är ett resultat av mänsklig aktivitet. Vi har en utmaning i att minska utsläppen från konsumtion och från transportsektorn.

Riktat mål – Effektiv fordonspark

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Andel fossiloberoende fordon i kommunens fordonspark (procent)	30	60	●	4,6

Beslut fattades om att tanka kommunens dieslbilar med HVO100. I och med att det blev tillgängligt kunde målet uppfyllas. 26 procent av allt drivmedel som tankades var HVO100.

Riktat mål – Minskad klimatpåverkan

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Mängd utsläpp av koldioxid från Mora kommuns och de kommunala bolagens resor (ton)	<504	457	●	585
Andel upphandlingar med miljökrav (procent)	<70	70	●	-

Koldioxidutsläppen från kommunens resande med bil minskade med 22 procent i jämförelse med 2020. Med samma utveckling kan målnivån för 2022 nås.

Resultatet för måttet andel upphandlingar med miljökrav uppfylldes, men kraven ställs med väldigt varierande nivåer.

Strategiskt mål – Naturens resurser och ekosystem är hållbart använda

Naturen är viktig ur flera aspekter, till exempel biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreation. Sverige har i likhet med andra länder en utmaning när det handlar om samhällets avvägningar mellan att bevara och förbättra den biologiska mångfalden och att nyttja naturresurser för en växande bioekonomi och ett fossilfritt samhälle. Hållbar konsumtion och produktion är en utmaning och har stor betydelse för utvecklingen.

Riktat mål – Lokalproducerade varor i de kommunala köken ska öka

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Andel närproducerade och närodjade råvaror inköpta av kostenheten (procent av inköpt livsmedelsvärde)	>23	28,2	●	-

Totalt 68 procent av det livsmedel kommunen köpte in var odlat eller producerat i Sverige.

Riktat mål – Mängden matavfall inom den kommunala organisationen ska minska till förmån för hållbart nyttjande av naturens resurser

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Matsvinn inom den kommunala organisationen ska minska jämfört med år 2018 (procent)	>25	37		23

Andelen matsvinn blev totalt 43 gram per portion (tallriks- och serveringssvinn).

Sammanfattande analys av utvecklingen inom målområdet

Mora kommun utvecklades starkt inom området vår hållbara kommun. Särskilt viktigt är att minska miljöpåverkan från utsläpp, vilket kommunen gjorde tack vare möjligheten att tanka HVO100.

Sveriges utsläpp av växthusgaser minskar för långsamt. För att nå det långsiktiga klimatmålet om nettoutsläpp till 2045 krävs en genomsnittlig minskningstakt om 6–10 procent per år från 2019. Kraftfulla åtgärder i transportsektorn är viktiga för att åstadkomma det.

I tidigare rapportering blev en trend tydlig beträffande ökande körsträckor med kommunens bilar. Det gör det än viktigare med en snabb omställning till fler fossiloberoende fordon och förnybara drivmedel. Från och med augusti var det möjligt att tanka kommunens dieslbilar med HVO100. Detta drivmedel förbränns på samma sätt som traditionell diesel, men utsläppen är upp till 90 procent mindre. De kraftigt minskade utsläppen från koncernens resor berodde på denna omställning. HVO100 är subventionerat genom skattebefrielse för närvarande, men vad som gäller i framtiden är oklart.

Elbilar är också ett miljövänligt alternativ till fossildrivna fordon. En viktig aspekt att ta hänsyn till vid övergång till elbilar, är att man tecknar avtal om grön el för att inte gå miste om de positiva aspekterna med elbilar. Ännu finns inte infrastrukturen i Mora kommun för laddning av elbilar för kommunens fordon. Det är en investering som behöver göras för att förbereda omställningen mot en mer fossilfri fordonspark.

Upphandlingar med miljökrav ställdes med väldigt varierande nivåer. Kravet handlar om att prioritera och väga olika aspekter mot varandra som funktion, kostnad, miljöaspekter och risker. Det handlar också om att känna till och förstå kommunens långsiktiga mål och bryta ner dem till en hanterbar nivå. Svaren på frågor som vad miljökraven får kosta, vilka miljökrav som är relevanta och möjliga samt vilka ambitionsnivåer som är lämpliga är inte självklara.

Matsedeln för alla skolor och förskolor utvecklas och förändras kontinuerligt för att bland annat gynna lokalt odlat och producerat livsmedel. Samtidigt ska maten vara varierad, näringsrik, hållbar och god. De lokala råvaror som det finns störst tillgång till och som det finns möjlighet att använda är potatis, mejeri, bröd, kött och charkprodukter.

Arbetet med att minska matsvinnet fortsatte och gav mer än önskad effekt. Kommunens samtliga kök som servicenämnden ansvarar för vägde tallriks- och serveringssvinn dagligen för att synliggöra och arbeta med processen kontinuerligt. Arbetsättet blev en stor framgångsfaktor för alla som arbetade i köksverksamheten och för matgästen. Det påverkade ekonomin i positiv bemärkelse och gav en positiv miljöpåverkan. Aktiviteter som pågick inom ramen för arbetet var klimatlådan, nöjd kundindex och tallriksautomat.

Aktiviteter och åtgärder för ökad måluppfyllelse inom området:

- För att nå miljömålen behöver kommunen fortsätta att anpassa sin fordonspark. Det övergripande målet att nå är en fossilfri fordonspark år 2030. Det innebär att när fordon införskaffas behöver miljömålen beaktas.
- Det finns flera utvecklingsområden när det gäller hållbarhetskrav i upphandlingar. För att komma vidare krävs styrdokument, samordning och förankring.
- Att ha så många maträtter som möjligt som gynnar en ökad andel lokalt odlat och lokalt producerat livsmedel på matsedeln.

Tillväxt och utveckling

Strategiskt mål – Digitalisera för hållbar utveckling

Digitaliseringen utvecklas snabbt och har stor betydelse för samhällsutvecklingen. Människor förväntar sig i allt högre grad att snabbt, enkelt och säkert kunna sköta sina ärenden, få tillgång till information och ha möjlighet till inflytande genom digitala kontaktyvägar.

Riktat mål – Digitalisering är en självklar del i verksamhetsutvecklingen

Resultat saknas.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Andel kommunrelaterade ärenden medborgare kan utföra digitalt (procent)	>40	-	◇	-

Eftersom det inte fanns något utgångsvärde gick det inte att få fram ett resultat.

Riktat mål – Tillhandahålla fiberbaserat bredband till företag och hushåll

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Anslutningsgrad i utbyggda områden (procent)	>75	78	●	72
Tillgång till bredband med minst 1 Gbit/s (mål 2025 98)	>97	98	●	97

Mora kommun uppnådde sitt eget och regeringens bredbandsmål om att tillhandahålla bredband till över 98 procent av kommunens hushåll om 1 Gbit/s senast år 2025.

Strategiskt mål – Främja hållbart företagande

Mångas medverkan krävs för att leda världen i rätt riktning och företagen, med sin innovationskraft och förmåga till samarbete, är viktiga aktörer i arbetet med att hitta långsiktiga hållbara lösningar. Hållbart företagande handlar om att arbeta smartare och att utveckla nya varor, tjänster och affärsmodeller med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i fokus.

Riktat mål – Moras näringslivsklimat ska ha en positiv utveckling

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Företagarnas helhetsbedömning av servicen i myndighetsutövningen	>78	73	◇	73
Företagarnas helhetsbedömning av servicen inom myndighetsområdet bygglov	>60	63	●	63
Företagarnas helhetsbedömning av servicen inom myndighetsområdet livsmedelskontroll	>75	76	●	76
Företagarnas helhetsbedömning av servicen inom myndighetsområdet miljö- och hälsoskydd	>78	68	◇	68
Företagarnas helhetsbedömning av servicen inom myndighetsområdet serveringstillstånd	>80	-	◇	-
Företagarnas helhetsbedömning av servicen inom myndighetsområdet brand	>90	-	◇	-

Det genomfördes ingen mätning 2021 om företagsklimatet. Därför anges resultat från 2020 års mätning.

Strategiskt mål – Stödja vägen till arbete

En väl fungerande arbetsmarknad är en arbetsmarknad som präglas av hög sysselsättning och låg arbetslöshet och där hela arbetskraftens potential tas tillvara.

Riktat mål – Ta tillvara tillgänglig kompetens

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Andel upphandlingar med sociala krav (procent)	>10	10	●	-

Resultatet för måttet andel upphandlingar med sociala krav uppfylldes, men kraven ställs med väldigt varierande nivåer.

Sammanfattande analys av utvecklingen inom målområdet

Mora kommun fortsatte att utvecklas starkt inom tillväxt och utveckling. Viktigt för utvecklingen är möjligheten för invånarna att kunna utföra kommunrelaterade ärenden digitalt och att näringslivsklimatet är gott.

För att göra utvecklingen på området tydlig redovisas antalet e-tjänster som vänder sig till externa användare (medborgare, företag, föräldrar, elever och brukare). E-tjänsteplattformen gjorde det möjligt att införa flera e-tjänster. Ytterligare e-tjänster planeras att införas inom en snar framtid. Det ökar kraftigt medborgarnas möjligheter att utföra ärenden digitalt.

Befintliga e-tjänster som vänder sig till externa användare:

- återansökan om försörjningsstöd
- inlämnande av medborgarförslag via kommunens webbplats
- rekrytering, ansökan om tjänst
- skicka och ta emot elektroniska fakturor
- lämna förbättringsförslag via kommunens webbplats eller app
- elevers utköp av enheter (Vårdnadshavare eller myndiga elever kan själva logga in och köpa ut den aktuella enheten.)
- skolskjuts i Dalarna (En e-tjänst ersatte det tidigare förfarandet för grundskoleelever.)
- frånvaroanmälan (grundskolan)
- Dexter (Vårdnadshavare kan följa sitt barns skolgång.)
- ansökan om barnomsorg
- värmepumpsanmälan
- klagomål på fastighet eller byggnad inom bygglov.

Exempel på e-tjänster under arbete är ansökan om försörjningsstöd, orosanmälan, medgivande eller samtycke till förskole- och fritidshemsapp, boknings- och bidragssystem inom kultur och fritid, frånvaroanmälan samt ett tiotal tjänster inom miljö- och byggnadsförvaltningen som rör ByggR och bygglovsärenden.

För- och grundskoleförvaltningen och gymnasieförvaltningen ska upphandla ett nytt elevhanteringssystem. Därefter påbörjas upphandlingen av en pedagogisk plattform. Erbjudande om e-tjänster som till exempel ledighetsansökan, ansökan om

modersmålsundervisning, skolval och byte av skola kan komma att ligga i systemet.

Miljö- och byggnadsförvaltningen prioriterar redan påbörjade e-tjänster för att nå full integration med Ecos och e-tjänster för ett nytt, övergripande ärendehanteringssystem, till exempel ansökan om planbesked.

För att ansluta fler i utbyggda områden till det kommunala stadsnätet pågick arbete med efteranslutningar och 220 hushåll anslöts. Moras, Orsas och Älvdalens stadsnät utsågs till *Årets stadsnät 2020*. Det är Svenska Stadsnätsföreningen som varje år delar ut ett pris till det stadsnät i Sverige som lyckats särskilt bra eller helt enkelt sticker ut på ett positivt sätt.

Arbetet med att förbättra servicen i myndighetsutövningen fortgick, bland annat genom Forum Mora, där ett omtag gjordes för att ytterligare förbättra rutiner och samarbete. För att hela tiden förbättra myndighetsutövningen för verksamheten en löpande dialog i veckovisa möten där olika fall diskuteras. Det kan handla om bemötande, service, bedömningar etcetera.

Mallar som innehåller krav på hållbarhet och som används som grund vid alla upphandlingar togs fram. Det finns fler utvecklingsområden när det gäller hållbarhetskrav i upphandlingar och för att komma vidare krävs styrdokument, samordning och förankring.

För att stödja vägen till arbete och kompetensförsörjning pågick ett projekt för att främja tillkomsten av arbetsintegrerande sociala företag (ASF). Ett första ASF i Mora startade, ASF-Sollerön.

Ett för Mora unikt projekt genomfördes i samverkan med gymnasiesärskolan, där ungdomar drev företag inom "sommarlovsentreprenörerna", något som fick stor uppmärksamhet i media och i andra kommuner. Projektet banade väg till UF-året på gymnasiet även för gymnasiesärskolans ungdomar.

Aktiviteter och åtgärder för ökad måluppfyllelse inom området:

- Fortsätta arbetet med e-tjänsteutveckling.
- Välfärdsteknik är en viktig del i ett framtida arbetssätt och för att möta framtidens utmaningar med färre medarbetare.
- Fortsätta arbeta tillsammans med företagen för att göra Mora till en ännu bättre plats att ha företag, bo och leva på, upprätthålla kontakter mellan skola och arbetsliv och strategiskt arbeta med ett adekvat och matchat utbildningssystem.
- Fortsätta det strategiska arbetet med ungt entreprenörskap och med ett adekvat och matchat utbildningssystem i Mora.

Livskvalitet för alla

Strategiskt mål – Ge alla barn en bra start i livet

En bra start i livet handlar om att ge barn goda uppväxtvillkor och goda förutsättningar för deras språkliga, kognitiva, sociala, fysiska och emotionella utveckling.

Riktat mål – Förskolan ger alla barn förutsättningar att lyckas

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Personalens och föräldrarnas syn på barnens utveckling av förmågor och förståelse (procent nöjdhetsgrad)	>80	85,8		86,2

Personalenkäten och vårdnadshavarenkäten innehåller frågor om hur personalen utmanar och stimulerar barnens nyfikenhet och förståelse och syn på barnens utveckling av förmågor och förståelse i språk, matematik, naturvetenskap och teknik.

Strategiskt mål – Bidra till hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen för alla

Hur vi utformar staden och våra bostadsområden påverkar hur vi arbetar, lever och förflyttar oss vilket i sin tur möjliggör en god livskvalitet. Våra livsmiljöer ska formis utifrån en helhetssyn, det vill säga goda sociala och fysiska egenskaper.

Riktat mål – Socialnämndens verksamheter ska präglas av delaktighet och inflytande

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn (procent)	>94	89		89
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn (procent)	>84	66		66
Brukarbedömning boende LSS totalt – brukaren trivs alltid hemma (procent)	>85	68		68

77,5 procent angav i brukarundersökningen 2020 att de är nöjda med äldreomsorgen i Mora. Nöjdhetsgraden i hemtjänsten var i nivå med tidigare år och i nivå med snittet för landets kommuner. Nöjdhetsgraden i särskilt boende har gradvis sjunkit under åren och var lägre än snittet för landets kommuner, som fick en nöjdhetsprocent på 81 procent.

Boende LSS totalt brukaren trivs alltid hemma var lägre än snittet i landet, som fick ett resultat på 80 procent 2020.

Riktat mål – Säkerställa ett brett utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter för såväl unga som äldre samt möjliggöra för större evenemang i Mora

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Nöjd medborgarindex – kulturutbud	>65	59		59
Nöjd medborgarindex – fritidsmöjligheter (idrotts- och motionsanläggningar)	>65	64		64

I nöjd medborgarindex 2020 – kulturutbud fick Mora ett betyg som var nivå med snittet av deltagande kommuner. Medborgarna gav över lag biblioteksverksamheten ett högt betyg, utställnings- och konstverksamheten ett medelbetyg och utbudet av teater och konserter ett lågt betyg.

I nöjd medborgarindex för fritidsmöjligheter 2020 fick Mora ett något högre resultat än snittet hos de kommuner som deltog i undersökningen.

Riktat mål – Medborgarna ska ges möjlighet att delta i kommunens utveckling

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Andel elever i årskurs 4–9 som anser sig ha möjlighet att berätta vad de tycker till dem som bestämmer i kommunen (procent)	>38	64,7		59,8
Delaktighetsindex (procent)	>60	68		68

Resultaten för elevers inflytande förbättrades.

Indexet för delaktighet visade en samlad bild av hur väl kommunen gör det möjligt för medborgarna att delta i kommunens utveckling. Måttet ger en bild av satsningen på att skapa olika former av kommunikation och dialog med medborgarna. Samma resultat uppnåddes i jämförelse med föregående år.

Riktat mål – Medborgarna blir bra bemötta i kontakt med kommunen

Målet uppfylldes delvis.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Målupp- fyllelse	Utfall 2020
Nöjd medborgarindex – bemötande och tillgänglighet (procent)	>65	58	◆	58
Gott bemötande vid kontakt med kommunen (procent)	>85	77	◆	77
Andel som får svar på e-post inom en dag (procent)	>92	91	◆	91

Mora fick något sämre betyg av medborgarna när det gällde bemötande än 2018. I jämförelse med andra kommuner placerade kommunen sig dock bland de 25 procent bästa i landet. Måttet bemötande och tillgänglighet var en bedömning som medborgarna skattade i medborgarundersökningen 2020.

Riktat mål – Medborgare ska ges möjlighet att välja cykel som färdmedel i stället för bil

Målet uppfylldes.

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Målupp- fyllelse	Utfall 2020
Andel av kommunens medborgare som använder cykeln som färdmedel en gång i veckan eller mer ska öka (procent)	>0	40	●	40

Cykelmätningen gjordes första gången i medborgarundersökningen 2020. Resultatet baseras på cykelvanor under april till september. 23 procent använde cykeln varje eller nästan varje dag och kvinnorna använde cykeln i något större utsträckning än männen. Personer i åldersgruppen 30–64 år var de som mest frekvent använde cykeln som färdmedel.

Sammanfattande analys av utvecklingen inom målområdet

Mora kommun utvecklades inom livskvalitet för alla, framför allt inom bemötande och tillgänglighet i och med att kundtjänsten infördes. Förskolan har en viktig uppgift att ge alla barn förutsättningar att lyckas och har under flera år redovisat positiva resultat. Satsningar på barn i tidig ålder bör ge positiva effekter framöver.

Resultaten från vårdnadshavarenkäten i förskolan var väldigt höga. Så har det sett ut ett antal år och det är ett kvitto på att kommunen satsar på att ge

alla barn en bra start i livet. Vårdnadshavarna har ett högt förtroende för personalen på förskolan, både vad gäller kompetens, hur personalen arbetar med att utveckla barnens förmågor och förståelse i språk, matematik, naturvetenskap och teknik samt för hur de skapar trygghet för barnen.

Mora har bland de högsta snittåldrarna i landet när det gäller personal i förskolan. De närmsta åren innebär stora pensionsavgångar, vilket utmanar verksamheten i stort. Med tanke på det är det oerhört viktigt med en stark rekryteringsstrategi och att kommunen skapar förutsättningar för vidareutbildning och kollegialt lärande. Specialpedagogerna har en viktig roll.

Beslut fattades om att förtäta de centrala förskoleenheterna med fyra områden. Den första delen i förskoleplanen, som innebär ett nybygge på Tuvanområdet, påbörjades.

Hemtjänsten tog bort alla extrarader på scheman och anställde medarbetare i satsningen via riktat statsbidrag. Förändringen genomfördes i början av 2021 och viss effekt syntes i minskat vikariebehov. Målet är bättre personalkontinuitet, arbetsmiljö och trygghet. Hemtjänsten och särskilt boende arbetade vidare med kompetensutveckling för baspersonal och förbättrad introduktion för vikarier.

Särskilt boende ska arbeta vidare med otryggheten brukarna känner. Personaltäthet och aktiviteter för de boende ska prioriteras. I *Heltidsresan* görs nu ett arbete för att göra det möjligt att arbeta upp sin tid. Arbetet påbörjades före sommaren.

Socialförvaltningens kvalitetsarbete fortsatte med hjälp av metoden *Individens behov* i centrum (IBIC). Den började införas under våren vid gruppboendestäder LSS. Tidigare har metoden införts vid särskilt boende.

Pandemiläget med medföljande restriktioner gjorde att det under större delen av året inte var möjligt att genomföra större, publika arrangemang. I juli genomfördes dock en barnfestival utomhus, där 400 barn och föräldrar deltog. I oktober genomfördes ett större arrangemang inom ramen för jubileumsåret Gustav Vasa i Mora 500 år. Pandemiläget gjorde det särskilt svårt att genomföra aktiviteter riktade till äldre.

Fritidsverksamheter hölls till stor del stängda på grund av pandemin under årets åtta första månader. Verksamheten riktade i stället in sig på att stötta föreningslivet på bästa möjliga sätt, för att de även efter pandemin ska kunna erbjuda ett brett utbud av aktiviteter och evenemang.

Projektet *Digital delaktighet* på Mora kulturhus tog fart. Det riktar sig till äldre och nyanlända.

Under varje vecka erbjöds två pass med ”drop-in digital akut”. Det var också möjligt att boka en tid. Lördagsaktiviteter ordnades i form av appcaféer, guidning av Dalatrafiks app, guidning i digitala verktyg på Noretgården och på Mora gymnasium för sfi-elever samt demonstration av den digitala guiden Mora Outdoor.

Arbetet med att etablera den nya kundtjänsten påbörjades för att förenkla medborgarnas kontakter med kommunen och i ett tidigt skede besvara frågor. Funktionen har en viktig roll i arbetet med att höja servicenivån för medborgarna och alla som berörs av kommunens tjänster. Arbetet med att bygga upp kunskapsbasen och ge kommunvägledarna information som krävs för frågor som ska hanteras i kundtjänsten pågick för fullt. Ett nytt mätinstrument, där kommunen i realtid kan få ett mått på hur nöjda medborgarna är direkt efter kontakten med kommunen, är något som prioriteras högt. Det kommer att hjälpa kundtjänsten att jobba med rätt frågor på rätt sätt för att höja medborgarnas upplevelse av en serviceinriktad och tillgänglig kommun.

Mora växer-konceptet var under utveckling. En ny webbplats togs tidigare fram och den ska utgöra en bas för information om kommunens samhälls-utvecklingsfrågor som till exempel Strandenprojektet.

Elevdemokratiarbetet fortgick med syftet att skapa en likvärdig elevdemokrati på högstadierna. Pandemin och fjärrundervisningen påverkade elevernas möjligheter att träffas fysiskt och arbetet gick långsammare. Digitala elevrådsmöten hölls, men de upplevdes svårare att genomföra. Även arbetet med kostråden avstannade under våren.

En enkät för att samla information om hur barn och unga upplever sitt liv under pandemin genomfördes i årskurs 4–9 och på Mora gymnasium. Enkäten var en generell uppföljning och ger viktig kunskap om hur barn och unga har påverkats av pandemin. Resultatet sammanställdes och gör det möjligt att jämföra nationellt och mellan olika åldersgrupper.

LUPP 2021 genomfördes och resultatet presenteras våren 2022. Ungdomsenkäten LUPP är verktyget för kommuner och regioner som vill veta hur unga mår, vad som är viktigt för dem och hur de ser på framtiden.

Cykelmätningen gjordes för första gången i medborgarundersökningen 2020. Andelen av kommunens medborgare som använde cykeln som färdmedel en gång i veckan eller mer var 40 procent. Resultatet baserades på cykelvanor under april till september. 23 procent använde cykeln varje eller nästan varje dag och kvinnorna använde cykeln i

något större utsträckning än männen. Personer i åldersgruppen 30–64 år var de som mest frekvent använde cykeln som färdmedel. Ett beteendepåverkansarbete för att öka användandet pågick. Projektet innehåller flera aktiviteter som ska uppmuntra och främja ökad cykling i Mora under ombyggnaden av genomfarten, men också för att fler ska fortsätta använda cykeln som färdmedel.

Aktiviteter och åtgärder för ökad måluppfyllelse inom området:

- Rekryteringsstrategin kommer inom ett par år att ha en betydande roll om kommunen ska kunna upprätthålla det höga förtroendet bland vårdnadshavare, med tanke på att en betydande del av personalen inom de närmsta åren går i pension.
- Handlingsplan för att nå bättre resultat i hemtjänsten och särskilt boende.
- Skapa dialogforum mellan ungdomar och förtroendevalda, möjliggöra för unga att ha inflytande i utvecklingsprojekt och se till att ungdomsperspektiv finns med hela vägen. Förankring av den reviderade, regionala ungdomsstrategin.
- Medborgardialogen ska utvecklas. Det kan handla om utställningar och event, telefonvakteri, social mötesplats med mera. En enkät som riktar sig till medborgarna tas fram för att fånga upp synpunkter och idéer.
- Utveckling av sociala medier för att skapa mer öppenhet och möjlighet till medborgardialog. Det finns stora möjligheter att bli mer öppna, stärka varumärket och arbetsgivarvarumärket, skapa större möjligheter att rekrytera nya medarbetare och öka förtroendet för kommunen.

Effektiv organisation**Mål – Kommunens ekonomi ska vara långsiktig och hållbar****Riktat mål – Kostnadseffektiv verksamhet och organisation**

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster (minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under en rullande treårsperiod)	>0,5	4,6	●	2,1
Självfinansieringsgrad (minst 85 procent under en rullande treårsperiod)	>50	180	●	222
Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser (procent)	öka	31	●	28

Mål – Kommunens arbetsplatser är hållbara och hälsosamma**Riktat mål – Hållbara och hälsosamma arbetsplatser för kompetensförsörjning där heltid är norm**

Mått	Mål 2021	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Hållbart medarbetarengagemang (HME)	80	81,4	●	80,1
Upprepad korttidsfrånvaro (avser procentandel som haft fem eller fler sjukfrånvarotillfällen på 12 månader jämfört med 2019)	<8,1	11,8	■	13,8
Total sjukfrånvaro (procent av ordinarie arbetstid jämfört med 2019)	<6,5	7,7	◆	8,1
Andel heltidsanställda (procent)	80	68,5	◆	68 (2019)
Andel heltidsarbetande (procent)	80	-	◇	62 (2019)

Hållbart medarbetarengagemang (HME) är ett ledarskapsindex för kommunen enligt resultat från medarbetarenkäten.

Pandemin och dess restriktioner påverkade den upprepade korttidsfrånvaron markant 2020 och 2021. Den minskade 2021, men ökade jämfört med 2019.

Pandemin påverkade sjuktalen, eftersom alla ska stanna hemma vid minsta symtom. Årets totala sjukfrånvaro blev trots det lägre än 2020, men det var är en markant ökning från 2019, året före pandemin, då kommunen hade en total sjukfrånvaro på 6,6 procent.

Uppföljningen av andelen heltidsarbetande har en eftersläpning, varför det inte går att redovisa 2021. Genom att titta på trenden från 2016 till 2020 kan man konstatera att andelen heltidsarbetande låg mellan 60 och 62 procent.

Mål – Kommunens tvärssektoriella arbete ska stärkas

Mål	Mål 2022	Utfall 2021	Måluppfyllelse	Utfall 2020
Medborgare kan utföra huvuddelen av sina kommunrelaterade ärenden digitalt senast år 2022	>60	-	◇	
Kommunens resultat i bemötande och tillgänglighet NMI, ska vara minst 65 år 2022	>65	58	◆	58
Strategi Hållbara Mora och dess sociala, ekonomiska och miljömässiga perspektiv på hållbarhet, ska vara ett naturligt stödverktyg i samband med ärendeberedning och beslut	-	Nästan klart		Pågående
De 70 uppdragen och direktiven enligt Strategisk plan 2019–2022 ska vara klarmarkerade alternativt markerade med ständigt pågående (procent)	100	76	◆	59

Sammanfattande analys av utvecklingen inom målområdet

Mora kommun utvecklades inom effektiv organisation. Framför allt utvecklades ekonomin positivt. Betydande stödåtgärder från regeringen gjorde att skatteintäkter och konjunktur inte drabbades lika hårt som prognoserna länge indikerade. Det fick

stora positiva effekter på kommunens ekonomiska resultat. Statliga stöd i form av så kallade extra välfärdsmiljarder till kommunerna, ersättning för sjuklöner samt permitteringar som gav skatteintäkter var betydelsefulla.

Trots det präglades året av interna ekonomiska utmaningar, framför allt socialnämndens möjlighet att nå en ekonomi i balans. Efter nämndens första årsprognos tillsattes en kriscommission för att bidra till samsyn på ledningsnivå kring underskottets orsaker och framför allt om hur kommunen skulle komma till rätta med det och undanröja eventuella hinder för åtgärder. Kommissionen beslutade om flera åtgärder för att stödja arbetet.

Målet är att den upprepade korttidsfrånvaron ska minska. Ett stödverktyg för chefer infördes. Det signalerar till cheferna vid upprepade korttidsfrånvaro

och de får möjlighet att agera med förebyggande rehabinsatser. Pandemin påverkade sjuktalen, eftersom alla ska stanna hemma vid minsta symtom.

Förändringsarbetet i *Heltidsresan* fick pausas under pandemin. Under hösten var förankringsarbetet i full gång, men kommunen kunde inte erbjuda heltidsanställningar. För att se en stadigt uppåtgående trend i andelen heltidsarbetande krävs att kommunen kommer vidare med identifierade åtgärder.

Kommunens tvärspektoriella arbete följs upp mer detaljerat i avsnittet Särskilda direktiv och uppdrag från Strategisk plan 2019–2022.

Aktiviteter och åtgärder för ökad måluppfyllelse inom området:

- Fortsätta införa resursfördelningsmodellen.
- Fortsätta arbetet i *Heltidresan*.

Balanskravsresultat

Balanskravet enligt kommunallagen innebär att kommuner inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Om resultatet ändå blir negativt måste det återställas inom de tre påföljande åren.

Från och med 2019 gäller en ny redovisningslag (2018:597) för kommunal bokföring och redovisning. Den innebär bland annat att kommunen ska boka upp realiserade vinster och förluster i värdepapper, vilket påverkade årets resultat med 15,6 mkr. Vid balanskravsutredningen avräknas posten. Även realisationsvinster bokförda 2021 räknas av.

Enligt kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning får reservering till resultatutjämningsreserven (RUR) göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättning får ske i stället vara 2 procent av summan av ovan nämnda poster.

För att möta kommande års konjunktursvängningar reserverades 33,0 mkr i RUR. Det motsvarade den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som översteg 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Kommunen har inga gamla underskott att återställa.

RUR uppgick efter årets reservering till 100,7 mkr den 31 december.

(tkr)	2021	2020
Resultat enligt resultaträkningen	63 234	28 162
Samtliga realisationsvinster	-5 595	-951
Orealiserade vinster eller förluster i värdepapper	-15 663	-4 621
Återföring av realiserade vinster eller förluster i värdepapper	5 141	143
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	47 117	22 733
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-33 000	-9 500
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0
Årets balanskravsresultat	14 117	13 233

Väsentliga personalförhållanden

Pandemin påverkade organisationen påtagligt. Alla verksamheter fick anpassa sig till föränderliga förhållningsregler och skapa nya rutiner och arbetssätt. Den höga sjukfrånvaron speglade situationen, men visade samtidigt att kommunens medarbetare tog sitt ansvar och stannade hemma vid minsta symtom.

Många aktiviteter anpassades till digitala forum där så var möjligt.

Kompetensförsörjning

Hållbar kompetensförsörjning fortsätter att vara den viktigaste frågan i den strategiska planeringen av arbetsgivarfrågorna.

Samtliga verksamheter har stora rekryteringsbehov, särskilt av utbildad och erfaren kompetens. Totalt utannonserades 686 tjänster, varav 186 avsåg tillsvidareanställning. Totalt 228 ungdomar fick arbetslivserfarenhet via två veckors feriepraktik i kommunen (70), näringslivet eller föreningar (158).

Projektet *Heltidsresan* är viktigt för att se till att kommunen har tillgång till kompetens. Ett förankringsarbete med fokus på delaktighet genomfördes med samtliga medarbetare i socialförvaltningens vård- och omsorgsverksamheter.

Medarbetare som slutar ger i en avslutningsenkät viktig information om hur kommunen kan fortsätta att utvecklas. Enkäten sänds ut digitalt två veckor innan anställningen avslutas. Årets sammanställning visade att de allra flesta upplever att man haft ett meningsfullt arbete och att man lärt och utvecklats. Majoriteten av de svarande kan tänka sig att arbeta i Mora kommun igen.

Kompetensutveckling och hälsofrämjande arbetsmiljö

Ett nytt, kommunövergripande mål för personalområdet beslutades 2020. Det skapar förutsättningar att med utgångspunkt från ett antal nyckeltal följa upp att arbetsplatserna är hållbara och hälso-samma.

En medarbetarundersökning gjordes under hösten. Cirka 80 procent besvarade enkäten, som ger viktig information om hur medarbetarorganisationen mår. Jämfört med förra årets enkät gjorde organisationen en positiv förflyttning på alla områden, utom ett som handlade om upplevd stress i arbetet. På kommunövergripande nivå kan därmed utläsas att det finns goda förutsättningar att uppfylla förväntningar och mål, med reservation för att den uppfattade målkvaliteten fortfarande behöver förbättras och att det behövs vaksamhet angående risken för ohälsa på grund av stress.

Ökad medvetenhet om arbetsmiljö uppnåddes genom systematisk utbildning av chefer och skyddsombud samt genom att kommunen införde nya rutiner för att följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet och arbetet med åtgärder för att förebygga diskriminering.

Friskvårdsbidrag infördes och 600 medarbetare nyttjade möjligheten detta första år.

Chefsförsörjning

Förväntat ledarskap i Mora kommun är formulerat i en beslutad definition av rollen som chef. Målet är att chefer ska ha aktuell kompetens samt bra förutsättningar och relevant stöd i sitt uppdrag. Ett chefs- och ledarutvecklingsprogram med definitionen som utgångspunkt startade 2017 och 11 grupper med 9–12 chefer har genomfört det.

I samarbete med Högskolan Dalarna och flera dalakommuner har Mora medverkat till att utveckla partnersamverkan för forskningsbaserad utveckling av det offentliga ledarskapet i Dalarna. Inom ramen för konceptet deltog 6 chefer i kvalificerade ledarskapsutbildningar.

Kommunstyrelsen genomförde två strategiska chefsrekryteringar: kommunikationschef och kansli-chef.

Lönebildning

Fokus fortsatte att ligga på att utveckla lönebildningen med målet att uppnå en integrerad process med verksamhetsplaneringen. Medarbetarens resultat och löneutveckling knyts samman, så att det positiva sambandet mellan lön, motivation och resultat befasts. I löneöversynen beslutades att särskilt prioritera förskollärare, sjuksköterskor och enhetschefer i vård och omsorg. För andra året genomfördes även en nyckelpersonsatsning inom ramen för löneöversynen.

Personalstatistik per den 31 december 2021

Antal anställda Mora kommunkoncern

Tillsvidareanställda	2021	2020
Totalt antal i koncernen	1 781	1 724
Mora kommun (antal)	1 718	1 663
varav kvinnor (procent)	78,7	79,6
varav män (procent)	21,3	20,4
Morastrand AB (antal)	30	27
varav kvinnor (procent)	23	18,5
varav män (procent)	77	81,5
Brandkåren Norra Dalarna (antal)	33	34
varav kvinnor (procent)	9	2,9
varav män (procent)	91	97,1

Åldersfördelning

Åldersfördelning tillsvidareanställda	2021	2020
Mora kommunkoncern		
Medelålder	47,3	47,3
Mora kommun		
Medelålder	47,3	47,3
varav –29 år (procent)	6,9	6,1
varav 30–49 år (procent)	45,2	44,4
varav 50– år (procent)	47,9	49,5
Morastrand AB		
Medelålder	48,6	50,6
varav –29 år (procent)	3,3	0
varav 30–49 år (procent)	46,7	40,7
varav 50– år (procent)	50	59,3
Brandkåren Norra Dalarna		
Medelålder	45,7	45,1
varav –29 år (procent)	6	5,8
varav 30–49 år (procent)	51,5	52,9
varav 50– år (procent)	42,4	41,2

Fördjupad personalstatistik Mora kommun

Antal tidsbegränsat anställda med månadslön den 31 december

	Vikariat			Allmän visstidsanställning		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Totalt antal	53	52	63	87	91	80
varav kvinnor (procent)	75	77	81	63	63	68
varav män (procent)	25	23	19	37	37	32

Därtill fanns 98 anställda med månadslön på annan tidsbegränsad anställning, vilket ger en total anställningsbild av 1 956 medarbetare i Mora kommun per 31 december 2021.

Årsarbetare (enligt genomsnittligt mått om 1 700 timmar per år)

	2021	2020	2019
Totalt Mora kommun	1 715	1 674	1 691
Socialnämnden	553	542	569
Gemensam nämnd för social myndighetsutövning	25	23	24
Kommunstyrelse	59	56	49
Gemensam servicenämnd IS/IT	36	29	27
För- och grundskolenämnden	482	470	507
Gymnasienämnden	197	198	197
Miljö- och byggnadsnämnden	36	28	29
Tekniska nämnden	25	23	23
Kultur- och fritidsnämnden	40	41	43
Servicenämnden	262	261	223

Timavlönade utförde arbetstid motsvarande 177 årsarbetare.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro	2021	2020	2019
Sjukfrånvaro (procent)	7,7	8,6	6,6
Utbetald sjuklön (tkr) (inklusive karens)	12 812	15 316	13 275

Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid

	2021	2020	2019
Totalt	7,7	8,6	6,6
varav >60 dagar	37,4	33,5	41,1
Kvinnor	8,5	9,6	7,3
Män	5,0	5,3	4,2
-29 år	7,1	7,8	7,2
30-49 år	7,6	8,7	6,6
50- år	7,8	8,8	6,4

Sjukfrånvaro i procent per förvaltning

	2021	2020	2019
Socialnämnden	10,5	12,5	9,6
Gemensam myndighetsutövning	4,7	6,3	6,6
Kommunstyrelse	5,6	6,7	6,1
För- och grundskolenämnden	7,7	7,8	5,4
Gymnasienämnden	2,6	3,5	2,9
Miljö- och byggnadsnämnden	3,4	3,6	2,2
Tekniska nämnden	6,1	3,0	1,3
Kultur- och fritidsnämnden	5,7	5,6	2,8
Servicenämnden	7,5	8,3	7,8

Sysselsättningsgrad och medellön

Andelen tillsvidareanställda som hade heltidstjänst per den 31 december var 68 procent, vilket var en procentenhet färre än 2020.

Andelen tillsvidareanställda med heltidstjänst i procent, könsfördelning

	2021	2020	2019
Kvinnor	66,5	67	66,7
Män	74	77	78,7

Medellönen för tillsvidareanställda var 32 505 kronor och fördelades på kön enligt följande:

Medellön tillsvidareanställda	2021	2020	2019
Kvinnor	32 349	31 451	30 658
Män	33 091	33 302	32 477

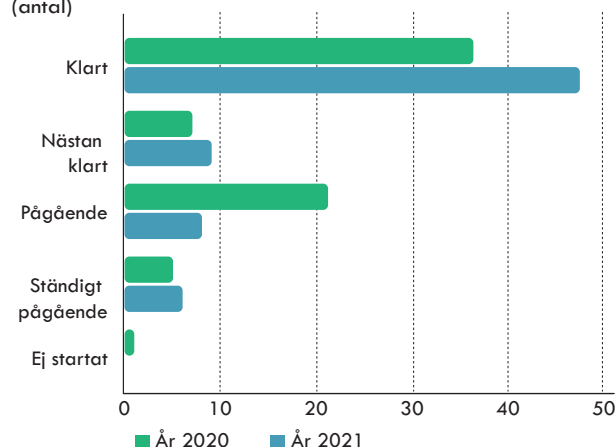

Särskilda direktiv och uppdrag från Strategisk plan 2019–2022

De särskilda direktiven och uppdragen är kommunfullmäktiges sätt att beskriva en uppgift som ska utföras av en nämnd under mandatperioden.

Ej startat	◆
Ständigt pågående	■
Pågående	◆
Nästan klart	●
Klart	✓

Sammanfattning – uppföljning av de 70 särskilda direktiven och uppdragen (antal)

Tvärsektoriella fokusområden

Digitalisera för hållbar utveckling

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Skapa förutsättningar för e-legitimation och elektronisk signering för kommunens tjänster	◆	●	✓		
Medverka till att ge medborgare ökad förmåga och möjlighet att delta i det digitala samhället	◆	◆	◆	◆	
Skapa förutsättningar för en hög digital kompetens hos medarbetarna och säkerställ att kompetensen nyttjas	◆	◆	◆	◆	2022
Utveckla en digitaliseringsstrategi	■	◆	●	●	2022
Utveckla en ny webbplattform	✓				
Bygg upp förutsättningar för hantering av digital information genom e-arkiv	✓				

Medverka till att ge medborgare ökad förmåga och möjlighet att delta i det digitala samhället

Medborgarna ska under slutet av 2022 kunna nå många av kommunens tjänster 24 timmar om dygnet och genom Mina sidor få full tillgång till både nya och gamla ärenden digitalt. E-tjänsteplattformen och e-tjänsterna ökar kraftigt tillsammans med projekt i Hållbara idéer medborgarnas förmåga att delta i det digitala samhället. Ett betydande projekt som påbörjades var Digital delaktighet. Projektägare är kultur- och fritidsförvaltningen. Förvaltningen har runt 10 aktiva e-tjänster och ungefär lika många är under arbete. Under första halvåret 2022 tar arbetet med e-tjänster rejäl fart och förvaltningen räknar med att lansera minst 20 e-tjänster. I e-tjänsteplattformen finns det möjlighet att följa både nöjdheten med e-tjänsten och hur många ärenden som genomförs.

Skapa förutsättningar för en hög digital kompetens hos medarbetarna och säkerställ att kompetensen nyttjas

Projektet Livsresan ligger i linje med uppdraget. Det kom i gång 2019, men blev fördröjt för att det grundläggande, tekniskt komplexa delprojektet drog ut på tiden. Det beräknas bli klart 2022 och därefter kan övriga fem delprojekt starta. Arbetet med att skapa en motor som handhar behörigheter pågår, liksom med att utveckla en digitaliserad anställningsprocess.

Digitaliseringsstrategi

Digitaliseringsstrategin behandlades av IT-nämnden och skickades på remiss till nämnderna i början av 2022. Den beslutas av fullmäktige i april. Strategin kompletterades med riktlinjer, vilket innebar att det tog längre tid att få strategin politiskt godkänd än planerat.

Bättre resultat ska uppnås vad avser service och bemötande

Uppdraget bedöms inte vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Etablering av den nya servicenämnden och serviceförvaltningen	✓				
Utredning av eventuell kundtjänst	✓				
Deltagande i projektet Främjande myndighetsutövning	◆	✓			
Utveckla digitala kommunikationskanaler	◆	◆	◆	◆	
Utredning kring ökade möjligheter till delaktighet och inflytande för medborgarna (främst för unga och seniorer)	■	◆	◆	◆	-

Utveckla digitala kommunikationskanaler

Projektet Min digitala arbetsplats startade. Mora, Orsa och Älvdalen arbetade tillsammans och målet var att skapa en bild av hur intranät och verksamhetssystem användes och även att hitta lösningar för hur internkommunikationen kunde förbättras.

Mora växer-konceptet utvecklades och en ny webbplats togs fram. Den ska vara en bas för information om kommunens samhällsutvecklingsfrågor som till exempel Strandenprojektet.

Översyn av konton i sociala medier påbörjades. Målet är att få en gemensam bild över alla konton samt se till att det finns tydliga syften och målgrupper, ansvarig för kontot och att riktlinjerna följs.

Utredning kring ökade möjligheter till delaktighet och inflytande för medborgarna

Arbetet är påbörjat. Prognos saknas dock för när det blir färdigt.

Samtliga beslut ska prövas utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Uppdraget bedöms vara verkställt i sin helhet under mandatperioden.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Spridning av medvetenhet och kunskap om strategi Hållbara Mora	◆	✓			
Prövning av beslut (ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet)	◆	◆	●	●	2022

Ett verktyg för handläggare där besluten ska analyseras mot den strategiska planens målområden håller på att tas fram. Arbetet är i sin slutfas.

Särskilda uppdrag under mandatperioden

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

Särskilda uppdrag för- och grundskolenämnden	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Närhetsprincipen ska vara vägledande i förskolans planering och organisation	✓				
Det ska finnas såväl barnskötare som förskolelärare på kommunens förskolor	◆	✓			
Föräldrarna i Mora kommun ska kunna erbjudas dagbarnvårdare	✓				
Föräldrarna i Mora kommun ska erbjudas barnomsorg under kvällar och helger	✓				
Samarbetet med lärarutbildningen ska utvecklas	✓				
Det ska finnas valfrihet och ett brett utbud i form av de olika skolformerna	✓				
Samverkan med närliggande företag, föreningar och samhällsservice ska utvecklas	◆	◆	◆	●	2022
Skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero	◆	◆	◆	◆	
Lärarnas administrativa uppgifter ska minska	◆	●	●	✓	
Pulsträning ska införas på alla skolor	◆	●	●	●	2022
Profilinriktningar ska tillskapas inom estetik, idrott, natur och teknik samt språk på högstadiet	◆	◆	◆	●	2022

Samverkan med närliggande företag, föreningar och samhällsservice ska utvecklas

Morakontraktets aktiviteter fortsatte att utvecklas i Moraspåret för att öppna skolan mot omvärlden, öka skolans kunskaper om arbetsliv och entreprenörskap, öka arbetslivets kunskaper om skola och utbildningsvägar och få till samarbete mellan skolan och arbetslivet.

Skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero

Alla skolor tar fram ordnings- och trygghetsregler och arbetar årligen fram planer mot kränkande behandling och för lika behandling. En del skolor har egna trygghetsteam som hanterar ärenden om kränkande behandling. Alla ärenden om kränkande behandling och lång eller oroande skolfrånvaro anmäls till nämnden. Tydliga rutiner för ordningsregler togs fram tillsammans med eleverna. Kompletterande tjänster i form av resurspedagoger förstärker arbetet.

Lärarnas administrativa uppgifter ska minska
Uppdraget har pågått sedan höstterminen 2018 och de administrativa sysslorna har minskat på 7–9-skolorna. Morkarbyhöjden redovisade i sin utvärdering att de administrativa uppgifterna lättades i samband med att funktionen studiepedagog infördes vid läsårsstarten 2018. En studiepedagog per årskurs övertog mentorsrollen från ämnesläraren.

Pulsträning ska införas på alla skolor

För- och grundskolenämnden beslutade 2020 om Handlingsplan skola i rörelse. Den ska göra att eleverna kan erbjudas fler möjligheter till rörelse och fysisk aktivitet under skolans alla dagar. Nämnden vill att ett antal olika fysiska aktiviteter äger rum under skoldagen och därför har begreppet ”pulsträning” vidgats till ”skola i rörelse”. Innehållsmässigt riktas det till F–6 med en plan och till årskurserna 7–9 med en annan. Varje skola har i uppdrag att ta fram en lokal plan och arbetet utvärderas i skolornas kvalitetsrapporter och i verksamhetsuppföljning 2. De lokala planerna innehåller även samarbete med RF-SISU Dalarna om Rörelsesatsning i skola och samarbete med Dalarnas skolidrottsförbund för att starta lokala Skol-IF-föreningar.

Handlingsplan skola i rörelse integreras i Moraspåret inriktning friskvård.

Profilinriktningar ska tillskapas inom estetik, idrott, natur och teknik samt språk på högstadiet

Arbete pågår i Moraspåret. Uppdraget startade med initierade diskussioner om integrering med Morakontraktet. En processledare anställdes i mars med uppdraget att utveckla arbetet i Morakontraktet, där en arbetslivsprofilering genomsyrar alla skolor i kommunen. Arbetet inleddes med kartläggning, analys och gemensamma dialoger mellan politik och tjänstemän för att ta fram ett hållbart koncept. Målet är högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet. För- och grundskolenämnden verkar för att tre profiler ska utvecklas:

- Arbetsliv med anknytning till företagen, bland annat genom att försöka utveckla en produkt eller tjänst genom Ung företagsamhet (UF).
- Friskvård i anslutning till gymnasiet idrottsutbildningar och friluftsliv.
- Kultur med samband till kulturprofilen och estetiprogrammet på gymnasiet och samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen (kulturskolan och Rosa huset).

Särskilda uppdrag gymnasienämnden	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Gymnasiet ska ta initiativ till samråd med fastighetsägaren för att utarbeta underlag för ändamålsenliga lokaler	♦	♦	♦	♦	
Gymnasiet ska driva frågan om fler elevboenden	♦	✓			
Gymnasiet ska samverka med profilinriktningarna på högstadiet	♦	♦	♦	♦	2022
Utbildningen på barn- och fritidsprogrammet ska kopplas ihop med kompetensbehovet inom förskolan	♦	✓			
Ung Företagsamhet, UF, ska utökas till minst 50 procent av gymnasiet program	✓				
Den gymnasiala lärlingsutbildningen ska stärkas	✓				
Gymnasieutbildning inom International Baccalaureate (IB) ska inrättas på gymnasiet	✓				
Mora högskolecentrum ska ha en central roll för Morabornas möjligheter att studera vidare och kännedomen om verksamheten behöver öka	♦	♦	♦	♦	2022
Lämplig placering av Mora högskolecentrum ska utredas under mandatperioden	♦	✓			
Möjligheterna till högskolestudier i Mora ska utvecklas via etablering av kontakter med högskolor i landet	✓				

Gymnasiet ska ta initiativ till samråd med fastighetsägaren för att utarbeta underlag för ändamålsenliga lokaler

Lokalbehovsutredningen lämnades till fastighetsägaren 2020 och finns med i lokalbehovsplanen för hela kommunen.

Gymnasiet ska samverka med profilinriktningarna på högstadiet

Gymnasieförvaltningen arbetar tillsammans med för- och grundskoleförvaltningen i Moraspåret. Det är en kommungemensam modell för att genom samverkan mellan skola, förenings-, kultur- och arbetsliv skapa bättre förutsättningar för likvärdig utbildning, hög måluppfyllelse, stark skolattraktivitet och god kompetensförsörjning som skapar en naturlig anknytning till gymnasiet program.

Under året inriktades arbetet på olika processer för att skapa en grundstruktur för arbetet framöver.

Mora högskolecentrum ska ha en central roll för Morabornas möjligheter att studera vidare och kännedomen om verksamheten behöver öka

Högskolecentrum planerade att under vårterminen finnas på Mora gymnasium för att informera om möjligheten att studera på distans vid olika högskolor. Tyvärr satte pandemin stopp för det. Nu planeras för ny marknadsföring av distansstudier 2022 genom att spela in en film som ska visas för gymnasiet årskurs 3 och läggas ut på hemsidan. Högskolecentrum deltog vid företagarrukostar för att berätta om möjligheter till studier och för företagare att hitta studerande som kan göra sina examensarbeten på företag i kommunen. Ett samverkansmöte hölls mellan Mora högskolecentrum och studie- och yrkesvägledarna för gymnasiet högskoleförberedande utbildningar, så att studie- och yrkesvägledarna ska kunna informera eleverna om distansmöjligheten.

Uppdraget planeras slutföras under mandatperioden, det är dock svårt att mäta om insatserna gett effekt.

Särskilda uppdrag socialnämnden	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Boendeformer för seniorer ska utredas och planeras med valfrihet och självbestämmande som ledord	◆	◆	◆	●	2022
Samverkan och dialog med seniorer i beslutsprocesser ska utvecklas	◆	◆	●	✓	
Det ska finnas möjlighet till avlastning för de som vårdar anhöriga i hemmet	✓				
Möjligheterna att etablera en äldrecentral tillsammans med landstinget ska utredas under mandatperioden	■	✓			

Boendeformer för seniorer ska utredas och planeras med valfrihet och självbestämmande som ledord

Utredningen av boendeformer för äldre presenterades för nämnden 2020. Arbetet fortsatte och i december presenterades ett inriktningsbeslut för trygghetsbostäder och förslag på 30 SÄBO-platser (särskilt boende) i habiliteringens lokaler.

Samverkan och dialog med seniorer i beslutsprocesser ska utvecklas

Verksamhetsutvecklare deltar vid möten med pensionärsföreningar och en enkät skickades ut.

Möjligheterna att etablera en äldrecentral tillsammans med landstinget ska utredas under mandatperioden

Utredningen presenterades i socialnämnden i december. Arbetet fortsätter inom Nära vård.

Särskilda uppdrag kommunstyrelsen	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Frågan om en särskild äldreomsorgsnämnd ska prövas	■	■	◆	●	2022

En utredning i ärendet presenterades i december. Ett formellt beslut är ännu inte fattat.

Program och planer

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status delår 2021	Status 2021 år
Landsbygdspolitiskt program	◆	●	●	✓
Integrationsplan	◆	✓		
Trygghetsplan (2021)	■	✓		
Fördjupad översiktsplan för Mora tätort	◆	●	●	✓
Konkurrensutställningsprogram	◆	●	✓	
Cykelstrategi	✓			
Ägardirektiv Morastrand AB	✓			
Ägardirektiv Moravatten AB	✓			
Kultur- och fritidspolitiskt program	◆	◆	✓	
Lokalresursplan	✓			

Särskilt prioriterade områden

Främja hållbart företagande

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Fortsatt utveckling av Forum Mora	◆	●	●	●	2022
Införande av Rättviksmodellen/främjande myndighetsutövning	◆	✓			
Upphandling ska vara ett strategiskt verktyg i Mora kommun	◆	◆	◆	◆	2022
Upphandlingar ska föregås av tidig dialog samt genomföras i delar	◆	✓			
Utveckla och gör feriepraktiken mer flexibel	✓				
Utveckla UF	✓				
Utreda möjligheten att låta UF omfatta grundskolan	◆	◆	◆	◆	2022

Fortsatt utveckling av Forum Mora

Forum Mora ska bidra till att förbättra service och bemötande i myndighetsutövningen. Ett omtag behöver göras för att samla kommunens förvaltningar kring frågorna. Hittills har några av de föreslagna förändringarna hunnit genomföras, men utvecklingsarbetet fortgår 2022.

Upphandling ska vara ett strategiskt verktyg i Mora kommun

Upphandlingsplan 2022 togs fram och innehåller nya behov och avtal som löper ut. Upphandlingar där tidig dialog ska genomföras av beställaren och

upphandlaren identifierades. Vidare behöver kommunen ta fram riktlinjer för hållbarhet och en inköpshandbok samt göra en beställarorganisation tydlig. Arbetet beräknas vara färdigt 2022, delvis mot bakgrund av nya lagkrav.

Utreda möjligheten att låta UF omfatta grundskolan

En utredning pågår, men det finns för närvarande inga möjligheter att genomföra detta praktiskt. Arbetet fortsätter med målet att ha ett förslag färdigt 2022.

Aktivt arbete för ett fossilfritt och energieffektivt samhälle

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Fordonsparken ska i mindre utsträckning vara beroende av fossila bränslen	◆	◆	✓		
Verka för att alternativa drivmedel finns tillgängliga i Mora	◆	◆	◆	●	2022

Möjlighet att tanka med alternativa bränslen finns (HVO100), dessutom pågår en kontinuerlig utbyggnad av kommersiella laddstationer för elbilar.

Intresse finns att etablera ytterligare en laddpark i anslutning till den före detta taxistationen på Kajen-

området i centrala Mora. Kommunen ska 2022 etablera laddstationer på ett antal publika platser, bland annat vid Resecentrum och i Hemus. Det pågår också en dialog med en större aktör för att etablera ett tankställe för biogas i Mora.

Naturens resurser och ekosystem ska användas hållbart

Uppdraget bedöms vara verkställt i dess helhet.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år
Livsmedel som upphandlas ska vara producerade i enlighet med djurskyddslagstiftning	✓			
Maten som erbjuds i våra verksamheter ska lagas i Mora och ska så långt det är möjligt tillagas av närodlade/närproducerade produkter	◆	◆	◆	✓
Vid planering och tillståndsprövning av bebyggelse ska kommunen värna värden i skogsområden och jordbruksmark	◆	◆	◆	✓

Maten som erbjuds i våra verksamheter ska lagas i Mora och ska så långt det är möjligt tillagas av närodlade/närproducerade produkter

En livsmedelsupphandling som innehåller krav om närodlade och närproducerade livsmedel gav goda resultat. Matsedlarna fortsatte att anpassas i möjligaste mån efter de råvaror som fanns lokalt.

Vid planering och tillståndsprövning av bebyggelse ska kommunen värna värden i skogsområden och jordbruksmark

Den fördjupade översiktsplanen blev färdig. Planen redovisar hur kommunen vill att tätorten ska utvecklas med sikte på 2030. Den är vägledande för detaljplanering och enskilda bygglovsärenden och ska fungera som en röd tråd från övergripande strategier ner till detaljerna. Den ska också ge vägledning inför stora och viktiga ställningstaganden i exempelvis bebyggelseutveckling och infrastruktur. Det kan till exempel handla om områden som pekas ut som lämpliga för ny bebyggelse eller riktlinjer som är vägledande för exempelvis kulturmiljö, arkitektur eller grönområden.

Ambitioner på infrastrukturområdet

Uppdraget bedöms inte vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
98 procent ska ha tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s (senast år 2025)	◆	✓			
Arbeta aktivt för att Genomfart Mora är klart 2022	◆	◆	◆	◆	2024
Arbeta aktivt för att trafikplikt ska finnas på sträckan Mora–Arlanda (senast 2022)	◆	◆	◆	✓	

Arbeta aktivt för att Genomfart Mora är klart 2022

Projektet Genomfart Mora blev kraftigt försenat, främst beroende på byte av entreprenör. Trafikverket som ytterst ansvarig måste göra om upphandlingen av Etapp 2. En ny entreprenör för etappen upphandlas preliminärt våren eller sommaren 2022. Hela projektet förväntas bli försenat och blir färdigt hösten 2024.

Arbeta aktivt för att trafikplikt ska finnas på sträckan Mora–Arlanda (senast 2022)

Mora kommuns långsiktiga arbete med att få till trafikplikt för flyg har äntligen gett utdelning. Trafikverket har i sitt förslag till upphandlad trafik 2023–2027 Mora som ny ort. En remiss med förslaget ska besvaras första kvartalet 2022 och därefter väntas regeringen fastställa planen. I praktiken kommer det att innebära att Mora samslingas med Sveg, med dagliga turer till och från Stockholm från och med hösten 2023.

Trygga kompetensföröringen

Uppdraget bedöms inte vara verkställt i dess helhet under mandatperioden.

	Status 2019 år	Status 2020 år	Status 2021 delår	Status 2021 år	Prognos
Gemensam personalpolitik, hälsofrämjande ledarskap enligt friskfaktorer	◆	✓			
Förtroendevalda och friskvårdsprogram	✓				
Samarbeten mellan verksamheter ska utvecklas	◆	◆	◆	◆	
Möjliggör önskad sysselsättningsgrad	◆	◆	◆	◆	2024
Mora kommun ska ha jämställda löner	✓				
Kommunens verksamheter ska vara anpassade och öppna för alla, likabehandlingsfrågor	◆	◆	◆	◆	

Möjliggör önskad sysselsättningsgrad

Uppdraget fullgörs genom det pågående projektet Heltidsresan. Från och med 2021 är det kommunövergripande målet att heltid ska vara norm i verksamheterna. Många planerade aktiviteter i projektet försenades till följd av pandemin. Fas 1 är socialnämndens verksamhetsområden och därefter fortsätter arbetet i övriga verksamheter. Det är ett stort förändringsarbete som kommer att ta tid.

Kommunens verksamheter ska vara anpassade och öppna för alla, likabehandlingsfrågor

En kommunövergripande rutin för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen infördes. Det ger bland annat underlag för insatser gällande likabehandlingsfrågor. Det är också en viktig rutin för att skapa förutsättningar för en gemensam personalpolitik.

Resultaträkning

(tkr)	Not	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2021	2020	2021	2020
Verksamhetens intäkter	1	401 309	389 063	590 777	580 234
Verksamhetens kostnader	2, 3	-1 684 812	-1 609 291	-1 812 481	-1 732 252
Avskrivningar	4	-57 643	-55 123	-96 755	-92 771
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-1 341 146	-1 275 351	-1 318 459	-1 244 789
Skatteintäkter	5	1 009 221	966 494	1 009 221	966 494
Generella statsbidrag och utjämning	6	375 312	347 499	375 312	347 499
VERKSAMHETENS RESULTAT		43 387	38 642	66 074	69 204
Finansiella intäkter	7	24 460	10 029	21 678	7 204
Finansiella kostnader	8	-4 613	-5 541	-11 474	-12 631
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		63 234	43 130	76 278	63 777
Extraordinära poster	9	0	-14 968	0	-14 968
Skatt		0	0	-3 381	-3 808
ÅRETS RESULTAT	10	63 234	28 162	72 897	45 001

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2021	2020	2021	2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		63 234	28 162	72 897	45 001
Justering för av- och nedskrivningar	4, 9	57 643	70 091	96 755	107 739
Justeringar för gjorda avsättningar	11	10 203	17 230	11 803	16 954
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	12	7 043	-1 082	10 842	2 085
Poster som redovisas i annan sektion	13	-2 181	-636	-2 181	-636
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		135 942	113 765	190 116	171 143
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-23 166	20 095	-8 075	-1 704
Ökning/minskning förråd och varulager		13 818	6 003	13 818	6 003
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-6 535	36 209	358	31 578
Kassaflöde från den löpande verksamheten		120 059	176 072	196 217	207 020
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	14	-58 304	-70 437	-128 910	-100 567
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	15	0	1 108	0	1 279
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	16	-2 001	0	-2 001	
Avyttring av finansiella tillgångar	16	10 446	0	10 446	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-49 859	-69 329	-120 465	-99 288
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Förändring av räntebärande skulder		-25 000	20 000	15 000	14 973
Förändring av övriga långfristiga skulder		1 938	1 170	6 420	5 126
Amortering av långfristiga skulder		0	0	-50 000	0
Förändring av långfristiga fordringar		0	4 200	-23	4 280
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-23 062	25 370	-28 603	24 379
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur					
Genomfart Mora		-13 658	-11 963	-13 658	-11 963
ÅRETS KASSAFLÖDE		33 480	120 150	33 490	120 148
Likvida medel vid årets början		326 800	206 650	326 808	206 660
Likvida medel vid årets slut		360 280	326 800	360 298	326 808

Balansräkning

(tkr)	Not	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2021	2020	2021	2020
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram och ledningrätter	17	0	0	609	977
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	18	825 050	828 425	1 998 384	1 973 064
Maskiner och inventarier	19	224 849	225 343	244 849	242 574
Övriga materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar i dotterbolag	20	75 872	75 872	2 872	2 872
Övriga aktier och andelar	21	12 070	19 209	12 620	19 759
Långfristiga fordringar	22	0	0	6 746	9 718
Bidrag till infrastruktur	23	92 376	31 181	92 376	31 181
Summa anläggningstillgångar		1 230 217	1 180 030	2 358 456	2 280 145
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd	24	81 168	94 986	81 168	94 986
Fordringar	25	155 095	131 929	159 400	140 480
Kortfristiga placeringar	26	198 794	179 348	198 794	179 348
Kassa och bank	27	161 486	147 452	161 504	147 459
Summa omsättningstillgångar		596 543	553 715	600 866	562 273
SUMMA TILLGÅNGAR		1 826 760	1 733 745	2 959 321	2 842 419
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL	28				
Årets resultat		63 234	28 162	72 897	45 001
Resultatutjämningsreserv		67 671	58 171	67 671	58 171
Pensionsreserv		145 700	145 700	145 700	145 700
Övrigt eget kapital		722 789	704 127	769 776	733 657
Summa eget kapital		999 394	936 160	1 056 044	982 529
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	29	102 917	92 714	107 726	95 909
Övriga avsättningar	30	65 975	0	82 407	16 067
Summa avsättningar		168 892	92 714	190 133	111 976
SKULDER					
Långfristiga skulder	31	309 798	349 660	1 157 371	1 192 750
Kortfristiga skulder	32	348 676	355 211	555 771	555 164
Summa skulder		658 474	704 871	1 713 142	1 747 914
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 826 760	1 733 745	2 959 321	2 842 419
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	33	437 928	446 435	438 220	446 708
Övriga ansvarsförbindelser	34	1 029 663	1 032 642	30 833	23 812

Noter

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	20 383	22 784	20 383	22 784
Taxor och avgifter	44 936	43 619	97 970	97 137
Hyror och arrenden	56 402	54 863	187 694	185 036
Bidrag	208 647	209 245	208 805	209 245
Försäljning av verksamheter	65 796	55 701	66 450	56 830
Försäljning av exploateringsfastigheter	4 270	2 168	4 270	2 168
Övrigt	0	0	4 330	6 351
Reavinst (försäljning av anläggningstillgångar)	875	683	875	683
Summa intäkter	401 309	389 063	590 777	580 234
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Inköp av inventarier mindre värde	-5 167	-4 865	-5 167	-4 865
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-293	-331	-293	-331
Anskaffningskostnad, såld exploateringsfastighet	-4 803	-1 244	-4 803	-1 244
Lämnade bidrag	-61 454	-44 272	-61 454	-44 272
Köp av huvudverksamhet	-269 836	-252 367	-293 746	-277 167
Löner och ersättningar	-721 182	-697 596	-736 321	-711 607
Sociala avgifter	-233 820	-231 772	-238 107	-235 333
Pensionskostnader	-65 880	-72 052	-71 442	-73 725
Övriga personalkostnader	-723	-1 005	-723	-2 396
Lokal- och markhyror	-61 501	-61 970	-14 194	-15 156
Fastighetskostnader/entreprenader	-68 796	-51 432	-126 397	-109 719
Bränsle, energi och vatten	-18 250	-19 151	-43 251	-41 310
Hyra, leasing anläggningstillgång	-15 621	-15 628	-16 661	-16 553
Förbrukningsinventarier – material	-44 252	-41 050	-49 292	-47 233
Kontorsmaterial, trycksaker	-2 073	-2 840	-2 073	-2 840
Reparation, underhåll	-5 597	-4 897	-11 834	-9 914
Tele- och it-kommunikation	-3 622	-3 126	-3 622	-3 126
Kostnad för transportmedel	-7 143	-7 399	-7 840	-8 178
Transporter och resor	-12 832	-12 047	-25 168	-25 457
Representation	-1 049	-740	-1 049	-740
Annonser, reklam	-1 553	-1 858	-1 553	-1 858
Försäkringsavgifter och riskkostnader	-4 334	-5 268	-4 334	-5 268
Övriga främmande tjänster	-63 489	-65 847	-64 234	-66 568
Tillfälligt inhyrd personal	-798	-1 150	-798	-1 150
Diverse kostnader	-10 744	-9 337	-28 125	-26 195
Reaförlust	0	-47	0	-47
Summa kostnader	-1 684 812	-1 609 291	-1 812 481	-1 732 252
Not 3 Kostnad för revision	784	927	904	1 110
varav kostnad för revisionskonsulter	517	678	619	780
andel kostnad för redovisningsrevision	18 %	18 %	18 %	18 %

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 4 Avskrivningar				
Avskrivning byggnader och anläggningar	-41 334	-39 168	-77 567	-74 227
Avskrivning maskiner och inventarier	-16 309	-15 955	-18 832	-18 167
Avskrivning immateriella anläggningstillgångar	0	0	-356	-377
Summa avskrivningar	-57 643	-55 123	-96 755	-92 771
<i>För uppgift om avskrivningstider se avsnittet Redovisningsprinciper.</i>				
Not 5 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	982 425	986 057	982 425	986 057
Preliminär slutavräkning innevarande år	3 376	-4 967	3 376	-4 967
Slutavräkningsdifferens föregående år	23 420	-14 596	23 420	-14 596
Summa skatteintäkter	1 009 221	966 494	1 009 221	966 494
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	216 047	203 977	216 047	203 977
Kostnadsutjämning	-1 660	-3 021	-1 660	-3 021
Regleringsbidrag/avgift	60 918	20 898	60 918	20 898
Strukturbidrag	2 295	2 286	2 295	2 286
LSS-utjämning	32 013	26 256	32 013	26 256
Kommunal fastighetsavgift	63 404	54 948	63 404	54 948
Välfärdsmedel	2 295	42 155	2 295	42 155
Summa generella statsbidrag och utjämning	375 312	347 499	375 312	347 499
Not 7 Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	368	838	600	1 049
Ränteintäkter kundfordringar	158	79	158	79
Reavinst pensionsfond	4 720	268	4 720	268
Verkligt värde pensionsfond	15 663	4 621	15 663	4 621
Borgensavgift	3 014	3 049	0	13
Återbäring Kommuninvest	531	1 094	531	1 094
Övriga finansiella intäkter	6	80	6	80
Summa finansiella intäkter	24 460	10 029	21 678	7 204
Not 8 Finansiella kostnader				
Förlust avyttring pensionsfond	0	0	0	0
Räntekostnader lån	-2 720	-3 081	-9 581	-10 171
Ränta på pensionsskuld	-1 565	-2 155	-1 565	-2 155
Bankkostnader	-276	-297	-276	-297
Dröjsmålsränta leverantörskuld	-8	-8	-8	-8
Övriga finansiella kostnader	-44	0	-44	0
Summa finansiella kostnader	-4 613	-5 541	-11 474	-12 631
Not 9 Extraordinära poster				
Nedskrivning vindkraftverk	0	-14 968	0	-14 968
Summa extraordinära poster	0	-14 968	0	-14 968

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 10 Årets resultat				
Årets resultat enligt resultaträkningen	63 234	28 162		
Samtliga realisationsvinster	-5 595	-951		
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-15 663	-4 621		
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	5 141	143		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	47 117	22 733		
Reservering av medel till RUR	33 000	-9 500		
Användning av medel från RUR	0	0		
Balanskravsresultat	14 117	13 233		
Not 11 Justeringar för gjorda avsättningar				
Förändring avsättning till pensioner	8 211	13 866	9 498	13 590
Förändring löneskatt på pensioner	1 992	3 364	2 305	3 364
Förändring övriga avsättningar	0	0	0	0
Förändring obeskattade reserver	0	0	0	0
Summa	10 203	17 230	11 803	16 954
Not 12 Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster				
Återföring av investeringsbidrag	-1 799	-1 082	-1 799	-1 082
Kostnadsförda pågående om- och tillbyggnader	4 373	0	4 373	0
Övriga ej likviditetspåverkande poster	4 469	0	8 268	3 167
Summa	7 043	-1 082	10 842	2 085
Not 13 Poster som redovisas i annan sektion				
Reavinster	-875	0	-875	0
Reavinster aktier Grönklitt	-1 306	-683	-1 306	-683
Summa	-2 181	-636	-2 181	-636
Not 14 Investering i materiella anläggningstillgångar				
Investering i mark, byggnader och tekniska anläggningar	42 490	43 341	107 616	72 465
Investering i maskiner och inventarier	15 814	27 096	21 294	28 102
Summa	58 304	70 437	128 910	100 567
Not 15 Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	1 108	0	1 279
Summa	0	1 108	0	1 279
Not 16 Förvärv/avyttring av finansiella tillgångar				
Ökning av insatskapital, Kommuninvest	-2 001	0	-2 001	0
Försäljning aktier	10 446	0	10 446	0
Summa	8 445	0	8 445	0

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 17 Immateriella anläggningstillgångar				
Anskaffningsvärde	0	0	3 633	3 634
varav omklassificering från maskiner och inventarier	0	0	0	1 279
Ackumulerade avskrivningar	0	0	-3 024	-2 657
Ackumulerade upp- och nedskrivningar	0	0	0	0
Bokfört värde	0	0	609	977
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>				
Redovisat värde vid årets början	0	0	977	632
Investeringar	0	0	0	0
Omklassificering från maskiner och inventarier	0	0	0	1 279
Redovisat värde efter omklassificering	0	0	977	1 911
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	-24
Avskrivningar	0	0	-368	-377
Omklassificering avskrivningar	0	0	0	-533
Redovisat värde vid årets slut	0	0	609	977
Not 18 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärde	1 547 423	1 509 463	3 244 277	3 141 414
varav omklassificering till maskiner och inventarier	0	0	0	0
Omklassificering till maskiner och inventarier	0	0	0	0
Ackumulerade avskrivningar	-661 449	-620 211	-1 206 180	-1 129 589
Ackumulerade upp- och nedskrivningar	-60 924	-60 828	-39 715	-38 762
Bokfört värde	825 050	828 425	1 998 384	1 973 064
<i>Mark, byggnader och tekniska anläggningar</i>				
Redovisat värde vid årets början	828 424	839 692	1 973 064	1 990 414
Omklassificering till maskiner och inventarier	0	0	0	0
Redovisat värde efter omklassificering	828 424	839 692	1 973 064	1 990 414
Investeringar	42 490	43 341	107 396	72 465
Kostnadsförda pågående om- och tillbyggnader	-4 373	0	-4 373	0
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	-157	-473	-160	-620
Nedskrivningar	-96	-14 968	-96	-14 968
Återförda nedskrivningar	0	0	0	0
Avskrivningar	-41 238	-39 168	-77 447	-74 227
Redovisat värde vid årets slut	825 050	828 425	1 998 384	1 973 064
Det bokförda värdet fördelar sig på:				
Verksamhetsfastigheter	635 611	644 404		
Publika fastigheter	143 370	131 311		
Fastigheter för annan verksamhet	17 569	17 569		
Pågående om- och tillbyggnad	13 068	19 709		
Exploateringsfastigheter	15 432	15 432		
Bokfört värde	825 050	828 425		
Avskrivningstider	5-70 år	15-50 år	15-60 år	15-60 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga byggnader och anläggningar.				
Genomsnittlig nyttjandeperiod	37,52	38,54	41,89	42,32

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 19 Maskiner och inventarier				
Anskaffningsvärde				
Anskaffningsvärde	539 997	524 183	603 616	611 933
varav omklassificering till mark, byggnader och tekniska anläggningar	0	0	0	0
varav omklassificering till immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	-1 279
Ackumulerade avskrivningar	-315 148	-298 840	-358 767	-369 359
Ackumulerade nedskrivningar	0	0	0	0
Bokfört värde	224 849	225 343	244 849	242 574
Avskrivningstider	3–20 år	3–20 år	3–20 år	3–20 år
<i>Maskiner och inventarier</i>				
Redovisat värde vid årets början	225 343	214 201	242 574	233 384
Omklassificering till mark, byggnader och tekniska anläggningar	0	0	0	0
Omklassificering till immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	-1 279
Redovisat värde efter omklassificering	225 343	214 201	242 574	232 105
Investeringar	15 814	27 096	21 300	28 102
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar			-29 618	-2 814
Nedskrivningar	0	0	0	0
Återförda nedskrivningar	0	0	29 429	3 347
Avskrivningar	-16 308	-15 954	-18 836	-18 166
Redovisat värde vid årets slut	224 849	225 343	244 849	242 574
Det bokförda värdet fördelar sig på:				
Inventarier	224 161	224 548		
Bilar och transportmedel	688	795		
Bokfört värde	224 849	225 343		
Avskrivningstider	3–50 år	3–20 år	3–20 år	3–20 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier.				
Genomsnittlig nyttjandeperiod (stadsnätet ingår i inventarier)	33,11 år	32,86 år	32,05 år	33,69 år
Not 20 Aktier i dotterbolag				
Morastrand AB	63 000	63 000	0	0
Moravatten AB	10 000	10 000	0	0
Siljansutbildarna	2 872	2 872	2 872	2 872
Summa aktier i dotterbolag	75 872	75 872	2 872	2 872

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 21 Övriga aktier och andelar				
Inlandsbanan AB	300	300	300	300
Visit Dalarna	220	220	220	220
AB Dalaflyget	230	230	230	230
Region Dalarna	281	281	281	281
Kommuninvest ekonomiska förening	10 924	8 923	10 924	8 923
Grönklittsgruppen AB	0	9 140	0	9 140
Övriga aktier och andelar	24	24	574	574
Lisselby/Balder, bostadsrätt	48	48	48	48
Inera AB/SKL	43	43	43	43
Summa	12 070	19 209	12 620	19 759
Not 22 Långfristiga fordringar				
Övrigt	0	0	6 746	9 718
Summa	0	0	6 746	9 718
Not 23 Bidrag till infrastruktur				
Medfinansiering Genomfart Mora	96 225	31 181	96 225	31 181
Kostnadsföring, medfinansiering Genomfart Mora	-3 849	0	-3 849	0
Genomfart Mora	92 376	31 181	92 376	31 181
Not 24 Förråd med mera				
Tomtmark för försäljning	81 168	94 986	81 168	94 986
Råvaror och förnödenheter	0	0	0	0
Summa	81 168	94 986	81 168	94 986
Not 25 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	12 522	12 836	12 481	16 647
Fordringar hos staten	3 496	2 627	3 496	2 627
Avräkningskonton	-94	-2	-94	-2
Andra kortfristiga fordringar	1 504	1 178	2 042	3 070
Fordringar moms	9 921	10 197	9 921	10 197
Förutbetalda kostnader	18 401	22 874	22 138	25 630
Upplupna intäkter	23 793	29 966	23 793	29 966
Upplupen fastighetsavgift	85 552	52 253	85 552	52 253
Skattefordran	0	0	71	92
Summa	155 095	131 929	159 400	140 480
Not 26 Kortfristiga placeringar				
Ingående värde	179 348	173 678	179 348	173 678
Byte av redovisningsprincip, värdering verkligt värde			0	0
Årets transaktioner	19 446	5 670	19 446	5 670
Utgående värde	198 794	179 348	198 794	179 348
Bokförda värden				
Räntebärande fonder	75 589	27 658	75 589	27 658
Aktiefonder	16 981	12 087	16 981	12 087
Strukturerade produkter	100 139	133 851	100 139	133 851
Alternativa tillgångar	6 085	5 752	6 085	5 752
Redovisade värden vid årets slut	198 794	179 348	198 794	179 348

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Marknadsvärden				
Räntebärande fonder	75 589	27 658	75 589	27 658
Aktiefonder	16 981	12 087	16 981	12 087
Strukturerade produkter	100 139	133 851	100 139	133 851
Alternativa tillgångar	6 085	5 752	6 085	5 752
Marknadsvärde vid årets slut	198 794	179 348	198 794	179 348
Orealiserad kursvinst	15 663	4 621	15 663	4 621
Not 27 Kassa och bank				
Koncernkonto				
Mora kommun	108 153	84 861	0	0
Morastrand AB	24 880	36 671	0	0
Moravatten AB	23 670	22 245	0	0
Siljansutbildarna AB	2 984	2 984	0	0
	159 687	146 761	0	0
Övriga bankkonton				
Kassa	19	34	19	34
Plusgiro	1 190	307	160 895	147 075
Bank	590	350	590	350
	1 799	691	161 504	147 459
Summa kassa och bank	161 486	147 452	161 504	147 459
Not 28 Eget kapital				
Ingående eget kapital, enligt fastställd balansräkning	936 160	870 426	983 147	899 956
Byte av redovisningsprincip avseende				
värdering av finansiella instrument			0	0
anslutningsavgifter stadsnät		34 685	0	34 685
gatukostnadsersättning		2 887	0	2 887
Årets resultat	63 234	28 162	72 897	45 001
Utgående balans	999 394	936 160	1 056 044	982 529
Eget kapital	999 394	936 160	1 056 044	982 529
varav öronmärkt för pensioner				
2005	-12 600	-12 600	-12 600	-12 600
2006	-10 400	-10 400	-10 400	-10 400
2007	-15 700	-15 700	-15 700	-15 700
2008	-38 000	-38 000	-38 000	-38 000
2009	-19 000	-19 000	-19 000	-19 000
2010	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2011	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
2012	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
2013	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 29 Specifikation – avsatt till pensioner				
Pensioner	82 824	74 613	87 633	77 808
Löneskatt	20 093	18 101	20 093	18 101
Summa avsatt till pensioner	102 917	92 714	107 726	95 909
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	0	0		
Tjänstemän	0	0		
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	92 714	75 484	95 909	78 955
Förändring av avsättning pensioner under året	8 211	13 866	9 512	13 590
Förändring av löneskatt	1 992	3 364	2 305	3 364
Utgående avsättning	102 917	92 714	107 726	95 909
Aktualiseringsgrad	98 %	98 %	-1	98 %
Visstidspension har inte utbetalats under 2021.				
Förmånsbestämd ålderspension (FÅP)	64 644	54 493	68 514	57 688
Efterlevandepension (EP)	1 471	1 746	1 471	1 746
Ålderspension enligt överenskommelse (ÖK)	13 013	14 137	13 013	14 137
Sjukpension (SP)	1 241	1 279	1 241	1 279
Övrigt (SAPr)	2 455	2 958	2 455	2 958
Summa pensioner	82 824	74 613	86 694	77 808
Löneskatt	20 093	18 101	21 032	18 101
Summa avsatt till pensioner	102 917	92 714	107 726	95 909
Not 30 Andra avsättningar				
Medfinansiering projekt Genomfart Mora	65 975	0	65 975	0
Projektet upplöses under 25 år.				
Uppskjuten skatteskuld	0	0	16 432	16 067
Summa avsättning	65 975	0	82 407	16 067

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 31 Långfristiga skulder				
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Byte av redovisningsprincip år 2020 avseende				
anslutningsavgifter stadsnät	5 000	5 000	53 743	49 260
gatukostnadsersättning	0	0		
Investeringsbidrag	24 798	24 660	24 798	24 660
Summa förutbetalda intäkter	29 798	29 660	78 541	73 920
Lån i banker och kreditinstitut	280 000	320 000	1 078 830	1 118 830
Summa lån	280 000	320 000	1 078 830	1 118 830
Summa långfristiga skulder	309 798	349 660	1 157 371	1 192 750
Förfall av lån inom 1 år	40 000	20 000	240 000	20 000
Förfall inom 1–5 år	240 000	215 000	741 830	765 000
Förfall senare än om 5 år	40 000	85 000	337 000	333 830
Summa	320 000	320 000	1 318 830	1 118 830
Genomsnittlig upplåningsränta	0,8 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %
Genomsnittlig räntebindning	2,2 år	2,1 år	3,0 år	2,8 år
Genomsnittlig kapitalbindning	3,1 år	3,4 år	3,4 år	3,4 år
Not 32 Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	40 000	25 000	240 000	235 000
Leverantörsskulder	54 062	52 273	78 243	75 770
Moms och punktskatter	2 635	993	2 635	993
Källskatt	15 400	15 735	15 400	15 735
Kvarskatt	0	0	0	0
Upplupen pensionskostnad individuell del	29 712	28 510	29 712	28 510
Upplupen löneskatt individuell del	7 208	6 916	7 208	6 916
Semesterlön	40 847	39 616	40 847	39 616
Upplupna löner	10 552	11 014	11 776	12 233
Upplupna sociala avgifter	20 637	20 328	21 022	21 007
Upplupna räntor	327	332	1 291	1 066
Förutbetalda skatteintäkter och statsbidrag	11 228	28 317	11 228	28 317
Förutbetalda intäkter	14 359	10 736	31 192	24 714
Upplupna kostnader	31 612	34 595	40 008	42 649
Avräkningskonto arbetsgivaravgift	17 968	18 361	17 968	18 361
Morastrand AB, del i koncernkonto	24 880	36 671	0	0
Moravatten AB, del i koncernkonto	23 670	22 245	0	0
Siljansutbildarna AB, del i koncernkonto	2 984	2 984	2 984	2 984
Övrigt	595	585	4 257	1 293
Summa	348 676	355 211	555 771	555 164

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 33 Ställda panter och ansvarsförbindelser				
Ansvarsförbindelser				
Specifikation – pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar				
Summa pensionsförpliktelser	352 429	359 275	352 429	359 275
Löneskatt	85 499	87 160	85 499	87 160
Summa pensionsförpliktelser och löneskatt	437 928	446 435	437 928	446 435
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	3	3		
Tjänstemän	0	0		
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar				
Ingående ansvarsförbindelse	446 435	442 578	446 435	444 265
Summa pensionsförpliktelser				
Förändring av pensionsförpliktelser under året	-6 846	3 104	-6 846	1 417
Förändring av löneskatt på pensionsförpliktelser	-1 661	753	-1 661	753
Utgående ansvarsförbindelser	437 928	446 435	437 928	446 435
Intjänad pensionsrätt den 31 december 1997 (IPR97)	287 588	287 732	287 588	287 732
Förmånsbestämd ålderspension (FÅP)	47 979	51 675	47 979	51 675
Efterlevandepension (EP)	6 830	8 358	6 830	8 358
Ålderspension enligt överenskommelse (ÖK)	9 503	10 671	9 503	10 671
Övrigt (SAPr)	529	839	529	839
Summa pensionsförpliktelser	352 429	359 275	352 429	359 275
Löneskatt	85 499	87 160	85 499	87 160
Summa pensionsförpliktelser och löneskatt	437 928	446 435	437 928	446 435
Övriga ansvarsförbindelser				
Fastigo	0	0	292	273
Summa övriga ansvarsförbindelser	0	0	292	273
Summa ansvarsförbindelser	437 928	446 435	438 220	446 708

(tkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2021	2020	2021	2020
Not 34 Borgensförbindelser				
Återstående borgensbelopp				
Borgen gentemot kommunens företag				
Morastrand AB	775 000	800 000	0	0
Moravatten AB	223 830	208 830	0	0
	998 830	1 008 830	0	0
Borgen gentemot andra				
Brandkåren Norra Dalarna	10 410	10 410	10 410	10 410
Inlandståget AB	5 100	0	5 100	0
Bostadsrättsföreningar	6 761	6 846	6 761	6 846
AB Dalaflyget	1 967	467	1 967	467
Idrottsföreningar	5 922	5 402	5 922	5 402
Övriga föreningar	500	500	500	500
Daghems kooperativ	173	187	173	187
	30 833	23 812	30 833	23 812
Summa borgensförbindelser	1 029 663	1 032 642	30 833	23 812
Summa panter och ansvarsförbindelser	1 467 591	1 479 077	469 053	470 520
Övriga förpliktelser				
Koncernkontokredit	80 000	80 000		

Som säkerhet för kommunens borgensåtagande gentemot Morastrand AB innehar kommunen pantbrev i fastigheter tillhörande bolaget å 109 859 tkr. Mora kommun har i juli 2002 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per den 31 december 2021 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvests ekonomiska förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomiska förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Mora kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per den 31 december 2021 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 510 966 139 138 kronor och totala tillgångar till 518 679 716 010 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 439 345 468 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 462 665 826 kronor.

Not 35 Leasing				
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 3 år				
Minimileaseavgifter				
Med förfall inom 1 år	12 221	12 393	13 121	13 299
Med förfall inom 1–5 år	8 685	11 455	9 326	12 236
Med förfall senare än om 5 år	0	0	1 862	1 910
Summa	20 906	23 848	24 309	27 445

Finansiella nyckeltal

	Kommunen				Koncernen			
	2021	2020	2019	2018	2021	2020	2019	2018
Folkmängd den 31 december	20 670	20 492	20 470	20 390	20 670	20 492	20 470	20 390
Verksamhetens nettokostnad per invånare (kr)	64 884	62 237	61 589	59 633	63 786	60 881	60 254	58 089
Skatteintäkter och generella statsbidrag per invånare (kr)	66 983	64 122	61 560	59 609	66 983	64 122	61 560	59 609
Verksamhetens nettokostnader i procent av skatteintäkter inklusive generella statsbidrag	97	97	100	100	95	95	98	97
Finansnetto (tkr)	19 847	4 488	10 297	15 037	10 204	-5 427	1 514	-109 429
Finansnetto i procent av skatteintäkter inklusive generella statsbidrag	1,4	0,3	0,8	1,2	0,7	-0,4	0,1	-9,0
Resultat före extraordinära poster i procent av skatteintäkter inklusive generella statsbidrag	4,6	3,3	0,8	1,2	5,5	4,9	2,2	-6,5
Anläggningstillgångar per invånare (kr)	59 517	57 585	57 274	54 135	114 100	111 270	112 098	105 002
Omsättningstillgångar per invånare (kr)	28 860	27 021	22 455	19 984	29 069	27 439	22 765	21 104
Totala tillgångar per invånare (kr)	88 377	84 606	79 729	74 119	143 170	138 709	134 863	126 107
Långfristiga skulder per invånare (kr)	13 546	15 616	15 877	12 506	52 193	54 598	65 406	60 513
Skuldsättningsgrad (långfristig) i procent	25	24	25	21	43	43	52	51
Eget kapital per invånare (kr)	48 350	45 684	42 522	42 001	51 091	47 947	44 248	43 012
Soliditet (eget kapital i procent av totala tillgångar)	55	54	53	57	36	35	33	34
Soliditet (inklusive pensionskuld som ansvarsförbindelse)	31	28	26	26	21	19	17	16
Resultatutveckling i procent (resultat/eget kapital)	6	3	1	2	7	5	3	-7
Kassalikviditet = likvida medel och kortfristiga placeringar/skulder, i procent	103	92	70	76	65	59	67	69
Betalningsberedskap i antal dagar – likvida medel	44	42	10	14	45	43	11	14
Borgensförbindelser per invånare	49 814	50 392	48 261	48 692	1 492	1 162	687	685

Stiftelseförvaltning

Förvaltade stiftelser

(tkr)			
Ändamål	Tillgångar	Avkastning	Utdelning
Utbildning			
grundskola	1 273,7	57,8	41,2
gymnasieskola	8 363,0	359,5	149,2
musik	708,5	31,7	17,5
annat	1 649,2	73,0	47,8
Kulturella	345,5	33,2	0,0
Sociala	1 311,3	53,7	0,0
Övriga	1 322,4	51,0	0,0
Summa	14 973,7	659,8	255,7

Kommunen förvaltar cirka 50 stiftelser, var och en med olika ändamålsbestämmelser.

Medlen placeras i en blandfond hos Swedbank med ett särskilt fondkontonummer för varje stiftelse knutet till ett avkastningskonto hos banken. Blandfonden placerar i svenska och globala aktier samt räntebärande instrument med en fördelning som kan variera efter förvaltarens bedömning om aktuellt marknadsläge och risk. Blandfonden ger en garanterad utdelning på 5 procent per år, vilket motsvarar stiftelsernas avkastning under året.

Utdelning från stiftelserna beslutas av varje förvaltning beroende av ändamål, därav uppdelningen på utbildning, kulturella, sociala och övriga. Utdelningen 2021 grundar sig på avkastningen 2020.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Enligt stiftelselagen är kommunen skyldig att lämna årsredovisning för Ragnar och Anna Olssons minnesfond, Svea och Karl Lärkas stiftelse, Ryssa elverks stipendiefond samt Margret och Stig Richardssons stiftelse.

Tillämpade redovisningsprinciper

Redovisningen upprättades i enlighet med god redovisningssed och i överensstämmelse med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Avsteg skedde dock när det gällde kravet på systemdokumentation för redovisningssystemet. Ett arbete med det påbörjades 2017 tillsammans med Orsa och Älvdalens kommuner.

I förvaltningsberättelsen lämnar Mora kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och i enlighet med Rådet för kommunal redovisning (RKR) R15 Förvaltningsberättelse.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna tillgodogörs kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder upptas till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Periodisering av inkomster och utgifter sker enligt god redovisningssed.

Intäkter

Skatteintäkter

Enligt RKR:s rekommendation nr 2 redovisas innevarande års preliminära skattebetalningar, den preliminära slutavräkningen för innevarande år och den definitiva avräkningen för föregående år i bokslutet.

Redovisningen baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med rekommendationen.

Riktade statsbidrag

Specialdestinerade statsbidrag periodiseras till den period och det år där kostnaderna som statsbidraget avser är bokförda.

Anslutningsavgifter

Anslutningsavgifter för stadsnätet och gatukostnadsersättning redovisas från och med år 2020 löpande. De periodiseras alltså inte längre som de gjorts sedan 2009. Då ingick anslutningsavgifterna i långfristiga skulder och fördes över till resultatet med 1/20 varje år. Förändringen innebar även att tidigare intäkter för anslutningsavgifter till stadsnätet på 34,7 mkr och exploateringsavgifter på 2,9 mkr redovisades direkt mot eget kapital under 2020.

Investeringsbidrag

Investeringsbidragen periodiseras över anläggnings-tillgångens nyttjandeperiod och har redovisats så sedan 2013.

Övriga intäkter

Barnomsorgsavgifter intäktsförs i samband med fakturering, som sker för innevarande månad. Äldreomsorgsavgifter faktureras också månadsvis, men endast hyran avser innevarande månad. Avgiften för hemtjänst, trygghetslarm och måltider avser månaden före fakturering.

Försäljning av varor och tjänster i övrigt redovisas vid leverans till kund. Periodisering sker och inkomster intäktsförs det år som intäkterna genereras. Även intäkter som fakturerats efter redovisningsåret, men hör till det, bokförs.

Kostnader

Avskrivningar

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 30 och 50 år.

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden.

Avskrivningarna beräknas på tillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärden. Avskrivningarna sker linjärt, vilket innebär med belopp som är lika stora under objektets beräknade ekonomiska livslängd.

Lånekostnader

Lånekostnader hanteras enligt huvudmetoden, det vill säga att de belastar resultatet för den period de uppkommer.

Arbetsgivaravgifter

Arbetsgivaravgifter bokförs i form av beräknade, procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen enligt SKR:s rekommenderade nivå.

Leasing

Kommunens samtliga avtal är operationella och består av leasing- och hyresavtal. I noterna finns upplysningar om icke uppsägningsbara avtal med en avtalstid som överstiger tre år.

Övriga kostnader

Huvudregeln är att utgifterna kostnadsförs det år förbrukningen sker. Leverantörsfakturor inkomna efter årsskiftet, men som hör till redovisningsåret, bokförs där det är möjligt på redovisningsåret. Förväntade kostnader till betydande belopp över 100 000 kronor bokas upp.

Anläggningstillgång

För att en investering ska bokföras som en anläggningstillgång ska anskaffningsvärdet uppgå till minst ett basbelopp och den ekonomiska livslängden vara minst tre år.

Exploateringsredovisning

Intäkter bokförs successivt i takt med att tomtförsäljning sker och matchas mot kalkylerade kostnader. När exploateringsområdet är färdigt och avslutas sker en slutlig avräkning mot faktiska kostnader. Principerna för redovisning av exploateringsområden ska ses över.

Finansiella tillgångar

Kommunen har en pensionsfond för att möta utbetalningarna av pensioner intjänade före 1998. Den klassificeras sedan 2012 som en omsättningstillgång (tidigare som en anläggningstillgång). Från och med 2019 värderas finansiella instrument till verkligt värde, i stället för till anskaffningsvärde.

År 2021 uppgick de orealiserade vinsterna till cirka 15,7 mkr. De redovisas som finansiell intäkt och påverkar årets resultat. År 2020 var motsvarande belopp 4,6 mkr.

Kundfordringar

Kundfordringar upptas till det belopp varmed de beräknas inflyta. Kundfordringar äldre än ett halvår reserveras som osäker fordran.

Löneskatt på pensionskostnader

Löneskatten periodiseras enligt samma principer som gäller för pensioner (den så kallade blandmodellen) sedan 1999 års bokslut.

Pensionsförpliktelser

Pensionskulden beräknas av Skandikon enligt RKR:s rekommendation Rips 21. Pensionsåtaganden som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Pensionsförmåner från och med 1998 redovisas som en avsättning vad gäller garantipensioner, lönedelar över 7,5 basbelopp (kompletterande ålderspension), efterlevandepensioner och personer som omfattas av PA-KL (främst personer födda 1938 och tidigare). Övriga pensionsåtaganden efter 1998 behandlas som individuell del, enligt pensionsavtalen PFA 98, KAP-KL och AKAP-KL. Den individuella delen för 2021 redovisas som en kortfristig skuld och utbetalas i mars 2022.

Semester- och övertidsskuld

Semesterlöneskuld och okompenserad övertid samt upplupen ersättning för timanställda beräknas och skuldförs.

Redovisningsprinciper för kommunkoncernen

I koncernredovisningen ingår de helägda bolagen Morastrand AB och Moravatten AB. Från och med 2020 konsolideras inte längre Brandkåren Norra Dalarna enligt undantagsregler i RKR R16.

I enlighet med rekommendation 16 Sammanställda räkenskaper valde kommunen att inte ta med Brandkåren Norra Dalarna och Nodava AB i sin koncernredovisning, eftersom förbundets och bolagets verksamheter är av obetydlig omfattning för kommunen.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Det innebär att det bokförda värdet på aktier (förvärvat eget kapital) i kommunens räkenskaper elimineras mot eget kapital, varefter intjänat kapital räknas in i koncernens eget kapital. Obeskattade reserver i bolagen delas upp i uppskjuten skatteskuld 22 procent och resterande del eget kapital.

Interna mellanhavanden mellan kommun och respektive företag samt företagen emellan elimineras. Interna kostnader och intäkter samt interna skuld- och fordringsposter elimineras vid väsentliga belopp. Avskrivningarna i dotterbolagen hanteras enligt rådande praxis. Inga justeringar av kommunens redovisningsprinciper skedde, eftersom eventuella skillnader bedömdes vara oväsentliga.

Interna mellanhavanden	Mora kommun	Morastrand AB	Moravatten AB
Ägd andel (%)		100	100
Borgensavgift (tkr)		2 374	640
Borgen (tkr)		775 000	223 830
Försäljning (tkr)	9 687	49 494	8 106
Skulder (tkr)	48 603	2 374	1 515
Inköp (tkr)	53 113	5 437	8 737
Fordringar (tkr)	3 889	24 933	23 670

Ny redovisningsprincip

Från och med 2021 redovisar Moravatten AB ackumulerat överskott i VA-verksamheten som skuld till VA-kollektivet som förutbetalld intäkt. I resultaträkningen redovisas förändring av skuld till VA-kollektivet som en intäktsjustering. Jämförelseåret har omräknats som om principen gällt även föregående år. Ingående balansen för koncernens eget kapital har därför justerats för år 2021.

Ord- och begreppsförklaring

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedd att stadigvarande innehas.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar) respektive hur kapitalet har anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

Eget kapital

Kommunens totala kapital består av anläggningskapital (bundet kapital i anläggningar med mera), rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Internränta

Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss verksamhet.

Kapitalkostnader

Benämning av internränta och avskrivning som verksamheter erlägger till finansförvaltningen som ersättning för de medel som finansierat en investering.

Kassaflödesanalys

Visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats.

Kortfristiga fordringar och skulder

Fordringar och skulder hänförliga till den löpande verksamheten och som förfaller till betalning inom ett år.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt (förmåga att betala skulder i rätt tid).

Balanslikviditet = omsättningstillgångar/kortfristiga skulder.

Betalningsberedskap i antal dagar:

Likvida medel = (likvida medel/verksamhetens nettokostnad) x 365.

Långfristiga skulder

Skulder överstigande ett år.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag med mera.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Nyckeltal

Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel likvida medel i procent av externa utgifter (likviditet).

Omsättningstillgångar

Likvida medel, kortfristiga fordringar, lager och förråd.

Tillgångar som kommunen inte räknar med att ha kvar mer än högst ett år och som kan omsättas, det vill säga säljas och förvandlas till kontanter.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkning

Visar hur förändringen av det egna kapitalet under året har uppkommit. Det egna kapitalets förändring kan även utläsas av balansräkningen.

Resultatutveckling

Årets resultat/eget kapital.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet är den del av eget kapital som används för att finansiera löpande verksamhet.

Soliditet

Andelen eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna, det vill säga graden av egenfinansierade tillgångar. Visar kommunens finansiella styrka.

Driftredovisning

Driftredovisning per styrelse/nämnd

Styrelse/nämnder	REDOVISAT 2021				REDOVISAT 2020			
	Budgetram	Intäkter	Kostnader	Resultat	Budgetram	Intäkter	Kostnader	Resultat
Revisorer	909	0	-784	125	909	0	-927	-18
Kommunstyrelse	115 492	13 173	-117 742	10 923	107 226	12 834	-117 449	2 611
Gemensam överförmyndare	0	4 670	-4 670	0	0	3 980	-3 980	0
Valnämnd	50	0	0	50	50	0	-8	42
Gemensam servicenämnd för it	0	38 114	-38 114	0	0	35 343	-35 343	0
Byggnadsnämnd	12 648	18 203	-28 750	2 101	12 416	13 833	-25 086	1 163
Tekniknämnd	36 072	146 038	-174 890	7 220	36 282	145 853	-173 770	8 365
Kultur- och fritidsnämnd	49 573	7 721	-56 486	808	48 006	8 223	-55 678	551
Miljö- och byggnadsnämnd	5 190	1 171	-5 473	888	5 000	162	-5 072	90
Servicenämnd	24 222	51 107	-72 830	2 499	8 779	59 727	-72 279	-3 773
För- och grundskolenämnd	391 265	53 881	-438 955	6 191	383 881	53 979	-427 739	10 121
Gymnasienämnd	104 352	231 542	-341 218	-5 324	101 699	228 664	-335 018	-4 655
Socialnämnd	527 347	123 764	-696 894	-45 783	526 572	115 393	-681 360	-39 395
Gemensam nämnd för social myndighetsutövning	0	18 740	-18 740	0	0	17 946	-17 946	0
Finansförvaltning verksamhet	11 950	5 757	-41 488	-23 781	4 794	3 025	-19 454	-11 635
Summa styrelse/nämnder	1 279 070	713 881	-2 037 034	-44 083	1 235 614	698 962	-1 971 109	-36 533
Finansförvaltning	-1 279 070	1 759 055	-372 668	107 317	-1 235 614	1 671 773	-371 464	64 695
Total driftredovisning	0	2 472 936	-2 409 702	63 234	0	2 370 735	-2 342 573	28 162

Kommunstyrelse

Verksamhetsområde	Helår 2021			Helår 2020
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Kommundirektör	35 256	35 014	-242	-36 941
Kommunstyrelse utvecklingsmedel	3 374	3 700	326	-1 966
Säkerhetssamordnare	1 315	1 347	32	-1 161
Kanslienheten	5 470	5 817	347	-5 673
Politisk verksamhet	6 989	7 614	625	-7 069
Moras överförmyndare	2 476	2 868	392	-2 428
Utvecklingsenheten	20 897	24 726	3 829	-23 084
Kommunikationsenheten	4 760	4 896	136	-4 133
Ekonomienheten	7 831	8 247	416	-7 681
Upphandlingsenheten	1 351	1 778	427	-1 213
Personalenheten	14 280	18 384	4 104	-12 499
Fackliga organisationer	568	1 101	533	-767
Summa	104 567	115 492	10 925	-104 615

Kommunstyrelsen redovisade ett överskott på 10,9 mkr. Det berodde främst på vakanser som inte återbesattes, lägre kostnader för politiska samman-

träden (eftersom de i stor utsträckning skedde digitalt) samt lägre kostnader för kurser, resor och aktiviteter som inte genomfördes på grund av pandemin.

För- och grundskolenämnd

Verksamhetsområde	Helår 2021			Helår 2020
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Skolkansliet	21 562	32 131	10 569	13 972
För- och grundskola	277 134	268 523	-8 611	275 671
Grundskola	10 535	11 113	578	8 718
Elevhälsa	14 891	17 700	2 809	14 578
Måltider – kostenheten	27 172	28 058	886	27 727
Fristående enheter	33 780	33 740	-40	33 094
Summa	385 074	391 265	6 191	373 760

Nämnden redovisade ett överskott på 6,2 mkr. Det berodde till stor del på sjuklöneersättningar från staten i kombination med att vikarier användes i mindre omfattning. Lägre kostnader för skolskjutsar, fortbildning, livsmedel och högre statsbidrag bidrog också. Grundskolan hade fortfarande svårigheter att hålla ramen för grundbemanning. Kostnaderna för särskilt stöd i förskola och grundskola var höga på vissa enheter. På grund av covid-19 var lokalkostnaderna för till exempel städning högre.

Socialnämnd

Verksamhetsområde	Helår 2021			Helår 2020
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Administration centralt	36 613	38 081	1 468	40 048
Vård- och omsorgsboenden				
Särskilt boende	158 274	138 347	-19 927	154 960
LSS, vuxen	89 560	85 126	-4 434	82 655
Ordinärt boende				
Hemtjänst inklusive korttidsboende	100 274	89 189	-11 085	106 725
Hälso- och sjukvård och rehabilitering	35 454	38 572	3 118	37 586
Arbete och integration				
Arbete och utveckling	27 514	25 386	-2 128	25 322
Integration	-1 848	-793	1 055	-707
IFO, socialpsykiatri, LSS, barn och ungdom, öppen verksamhet				
IFO, vuxen	17 156	19 394	2 238	14 950
Ekonomiskt bistånd	14 127	12 201	-1 926	12 535
IFO, barn och ungdom	46 884	31 605	-15 279	41 814
Socialpsykiatri	18 664	20 935	2 271	21 627
LSS, barn och ungdom	15 550	14 202	-1 348	15 267
Öppen verksamhet	14 908	15 102	194	13 185
Summa	573 130	527 347	-45 783	565 967

Nämnden redovisade ett underskott på 45,8 mkr. Det berodde till största delen på ökade personalkostnader i särskilt boende och hemtjänst, ökade kostnader för placeringar i individ- och familjeomsorgen (IFO) och LSS, högre kostnader för kostverksamheten och ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Effektiviseringsåtgärder vidtogs motsvarande 8,2 mkr, vilket inte var i nivå med den beslutade planen. Orsaken var främst att åtgärder senarelades och att delar av förslaget inte kunde genomföras. En

hyresmodell togs fram och förväntas beslutas om i februari 2022. Beräknad effekt är 3,7 mkr. Ytterligare effektiviseringsförslag togs fram inom IFO, ordinärt boende samt vård- och omsorgsboenden. Förslagen utreddes under året och planeras genomföras kommande år.

Nämnden fick ersättning för sjuklöner och merkostnader i hälso- och sjukvården samt socialtjänsten för omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning till följd av covid-19.

Servicenämnd

Verksamhetsområde	Helår 2021			Helår 2020
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Redovisat
Förvaltningsledning	1 052	1 610	558	1 756
Bemanningscenter	671	671	0	4 359
Kostenheten	-76	0	76	-108
Internserviceenheten	20 076	21 941	1 865	6 545
Summa	21 723	24 222	2 499	12 552

Nämnden redovisade ett överskott på 2,5 mkr. Avvikelsen berodde främst på högre intäkter för fordonsparken för bokningar som inte ingick i grundutbudet och lägre kostnader på grund av

vakanser. Kostenheten och bemanningscenter gick med överskott som vid årets slut återbetalades till köpande nämnder.

Kultur- och fritidsnämnd

Verksamhetsområde	Redovisat	Helår 2021		Helår 2020
		Budget	Avvikelse	Redovisat
Förvaltningsledning	2 381	2 458	77	2 775
Allmänkultur	3 671	4 008	337	3 568
Bibliotek	8 702	8 538	-164	8 333
Kulturskola	9 141	9 700	559	9 363
Fritid	18 845	18 358	-487	17 296
Ungdomsgård	2 496	3 241	745	2 706
Föreningsstöd	3 529	3 270	-259	3 414
Summa	48 765	49 573	808	47 455

Nämnden redovisade ett överskott på 0,8 mkr. Det bestod till främsta delen av effekter av pandemin. Lägre personalkostnader och tjänster som inte tilläts berodde mycket på nedstängda verksam-

heter. Överskott i arrangemangsbudgetar berodde på inställda evenemang och icke utbetalda arrangemangsstöd. De negativa effekterna av pandemin var lägre intäkter från simhall och idrottsanläggningar.

Teknisk nämnd

Verksamhetsområde	Redovisat	Helår 2021		Helår 2020
		Budget	Avvikelse	Redovisat
Väg och park	27 548	29 278	1 730	27 750
Fastigheter	-6 628	-3 447	3 181	-5 511
Fritidsanläggningar	-4 248	-5 835	-1 587	-3 929
Föreningsverksamhet	9	224	215	118
Skog och mark	-1 242	-882	360	-776
Stadsnät	-9 232	-6 353	2 879	-9 933
Vindkraft	0	-611	-611	0
Administration	22 645	23 698	1 053	20 198
Summa	28 852	36 072	7 220	27 917

Nämnden redovisade ett överskott på 7,2 mkr. Avvikelsen berodde främst på lägre personalkostnader, lägre snörelaterade kostnader såsom lägre kostnader

för skötsel och tillsyn, lägre kostnader för lokalvård och högre intäkter för stadsnätet.

Byggnadsnämnd

Verksamhetsområde	Redovisat	Helår 2021		Helår 2020
		Budget	Avvikelse	Redovisat
Byggnadsnämnd	426	535	109	431
Kart, mät, GIS	2 526	2 709	183	2 703
Bygglov	890	2 398	1 508	1 615
Planer	1 335	1 616	281	1 479
Administration	3 918	3 730	-188	3 492
Bostadsanpassning	1 452	1 660	208	1 533
Summa	10 547	12 648	2 101	11 253

Nämnden redovisade ett överskott på 2,1 mkr. Det berodde främst på vakanser och högre bygglovsintäkter än budgeterat. Eftersom arbetet med bygglov ofta pågår under flera år och inte enbart det år bygglovsintäkten kommer kommunen tillhanda,

periodiseras en del över till nästkommande år. Antalet bygglovsärenden har ökat de senaste åren, men en avmattning skedde i slutet av 2021. Det ökande byggandet ledde även till att trycket på planenheten fortsatte att vara högt.

Gemensam servicenämnd för IT (Mora)

Verksamhetsområde	Redovisat	Helår 2021		Helår 2020
		Budget	Avvikelse	Redovisat
Strategi och ledning	3 870	3 900	30	-861
Drift	-5 671	-4 172	1 499	1 750
Projektkontoret	708	0	-708	-221
Förvaltning intäkter	470	0	-470	-449
eDala	147	272	125	24
Summa återfört	476	0	-476	-243
Summa	0	0	0	0

Nämnden redovisade ett resultat på 0 mkr. Det ursprungliga överskottet var 0,5 mkr, vilket återbetalades till Mora, Orsa och Älvdalens kommuner samt de kommunala bolagen enligt den procentuella andel abonnemangstjänster som nyttjats.

Överskottet berodde främst på ökade intäkter för abonnemangstjänster. Nämnden hade ökade personalkostnader på grund av nya tjänster inom objektstyrning och drift.

Gemensam gymnasienämnd (Mora)

Verksamhetsområde	Redovisat	Helår 2021		Helår 2020
		Budget	Avvikelse	Redovisat
Direkta	9 940	10 505	565	11 160
Gymnasiet	80 306	77 829	-2 477	76 655
Gymnasiesärskola	6 602	6 085	-517	6 241
Grundvux	2 225	2 204	-21	2 482
Gymnasial vux	4 674	4 402	-272	4 117
Särskild vux	1 915	1 998	83	2 007
Sfi	3 244	3 522	278	2 946
Högskolecentrum	770	895	125	746
Besparingsåtgärder		-3 088	-3 088	0
Summa	109 676	104 352	-5 324	106 354

Nämnden redovisade ett totalt underskott på 5,4 mkr varav Moras del var 5,3 mkr. Avvikelsen berodde på högre personalkostnader, ökat elevantal och effektiviseringsåtgärder som inte genomfördes. Budgeterade besparingsåtgärder kunde inte genomföras i tillräcklig grad, men får större effekt 2022. Ett arbete pågår med att se över gymnasiets nettokostnadsavvikelse för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.

Överförmyndare gemensam (Mora)

Verksamhetsområde	Redovisat	Helår 2021		Helår 2020
		Budget	Avvikelse	Redovisat
Intäkter	-4 670	-5 478	-808	-3 980
Kostnader	4 670	5 478	808	3 980

Vid december månads utgång visade den gemensamma överförmyndaren ett överskott på 808 tkr som krediterades de samverkande kommunerna.

Överskottet kom sig av lägre lönekostnader än budgeterat på grund av vakanser och att kostnaden för det nya ärendehanteringssystemet blev lägre än budgeterat.

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning (Mora)

Verksamhetsområde	Redovisat	Helår 2021		Helår 2020
		Budget	Avvikelse	Redovisat
Mora, 57 procent	-10 681	-10 918	237	-9 830
Orsa, 21 procent	-3 936	-4 022	86	-3 621
Älvdalen, 22 procent	-4 123	-4 214	91	-3 794
Återfört	-414	0	-414	-701
Summa	-19 154	-19 154	0	-17 946

Nämnden redovisade ett resultat på 0 mkr. Verksamheten är intäktsfinansierad via samverkanskommunerna Mora, Orsa och Älvdalen.

Mora Orsa miljö- och hälsoskyddsnämnd

(Orsa)

Verksamhetsområde	Redovisat	Helår 2021		Helår 2020
		Budget	Avvikelse	Redovisat
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	156	234	78	144
Livsmedel	425	292	-133	488
Miljötillsyn	258	641	383	1 110
Kalkning	38	0	-38	0
Naturvård	158	0	-158	0
Gemensam miljö- och hälsokontorsadministration	2 544	3 380	836	2 649
Kalkning	116	153	37	129
Naturvård	609	490	-119	390
Summa	4 304	5 190	886	4 910

Nämnden redovisade totalt ett överskott. Avräkningen för Moras del innebär en avvikelse mot budget på 0,9 mkr. Överskottet berodde på bidrag för

trängseltillsyn som inte var budgeterade, lägre personalkostnader och högre intäkter för tillstånd för enskilda avlopp och värmepumpar.

Investeringsredovisning

Investeringsprojekt

Investeringsprojekt, inklusive bidrag (tkr)	Akkumulerat utfall	Beslutad totalutgift	Avvikelse	Utfall 2021	Budget 2021	Avvikelse 2021
Färdigställda investeringar						
Kundtjänst	679	1 000	321	106	0	-106
Ny brandstation	79 793	85 000	5 207	796	0	-796
varav investeringsutgift	85 908			796		
varav investeringsbidrag	-6 115					
Moragatan	13 570	15 000	1 430	8 296	6 000	-2 296
Summa	94 042	101 000	6 958	9 198	6 000	-3 198
Investeringar i genomförandefas						
Arbete och utveckling, lokaler				21	0	-21
Nya särskilda boenden				0	1 000	1 000
Högstadium enligt utredning				0	1 000	1 000
Arenautveckling				3 007	5 000	1 993
Kommunala kök				3 059	3 000	-59
Laddinfrastruktur				184	1 000	816
Genomfart statlig medfinansiering	30 250	75 000	44 750	12 350	24 700	12 350
Genomfart anläggningstillgång	4 373	21 700	17 327	2 377	10 600	8 223
Utbyggnad förskolan				463	7 500	7 037
Stadsnätsutbyggnad				5 793	3 000	-2 793
varav investeringsutgift				7 730		
varav investeringsbidrag				-1 938		
Summa	34 623	96 700	62 077	27 254	56 800	29 547
Löpande investeringar						
Nya gång- och cykelvägar				185	3 000	2 815
Övriga infrastrukturinvesteringar				1 757	3 300	1 543
Övriga fastighetsinvesteringar				3 082	4 000	918
Lokalbehov verksamhet				2 846	4 500	1 654
IT-utrustning gemensam nämnd				4 708	5 600	892
Inventarier investeringar nämnder				1 776	3 000	1 224
Upprustning centrummiljöer				252	2 000	1 748
Planerat underhåll fastigheter				12 778	13 000	222
Planerat underhåll gator och vägar				4 881	5 000	119
Summa				32 265	43 400	11 135
Summa totalt				68 717	106 200	37 484

Kommentar: Årets investeringsutgifter är 37,5 mkr lägre än budgeterat. I huvudsak beror det på att planerade investeringar har försenats. Under året har omfördelning av medel gjorts från Ställplatser till Övrig infrastrukturinvesteringar (1,5 mkr) enligt beslut i kommunfullmäktige den 21 juni 2021.

Den investering som färdigställts, Moragatan, har blivit 2,2 mkr dyrare än årets budget men ryms totalt sett inom den ursprungliga kalkylen. Medfinansieringen av cirkulationsplats Mora E45/Tallvägen har kostnadsförts. Den ingick tidigare i ackumulerat utfall för Genomfart statlig medfinansiering.

Investeringsredovisning per styrelse/nämnd
 (tkr)

Styrelse/nämnder	REDOVISAT 2021					2020
	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget Netto	Avvikelse Netto	Redovisat Netto
Kommunstyrelse	0	-308	-308	-165	-143	-1 018
Byggnadsnämnd	0	0	0	-1 400	1 400	0
Tekniknämnd	0	-49 311	-49 311	-70 100	20 789	-3 178
Kultur- och fritidsnämnd	0	-1 551	-1 551	-2 050	499	0
Gemensam servicenämnd för it	0	-4 708	-4 708	-5 600	892	-4 435
För- och grundskolenämnd	0	-292	-292	-240	-52	32
Gymnasienämnd	0	-945	-945	-645	-300	14
Servicenämnd	0	-992	-992	-1 000	8	-750
Socialnämnd	0	-197	-197	-300	103	327
Finansförvaltning	0	0	0	0	0	200
Summa styrelse/nämnder	0	-58 304	-58 304	-81 500	23 196	-8 808

Till
Fullmäktige i Mora kommun
organisationsnummer 212000-2213

Revisionsberättelse för år 2021

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmanrevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga från PwC som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse för år 2021”.

Kommunen redovisar ett positivt resultat om ca 63,2 mnkr för år 2021. Det budgeterade resultatet för året var 14,0 mnkr. Årets resultat förklaras till största delen av ökade skatteintäkter, ökade statsbidrag och minskad verksamhet på grund av pandemin. Revisorerna konstaterar att kommunen redovisar ett överskott men att nämnderna redovisar en samlad negativ avvikelse mot budget för året om -21,1 mnkr varav socialnämnden står för den största avvikelsen om -45,8 mnkr.

Revisorerna har särskilt följt den ekonomiska utvecklingen inom nämnderna under året med ett särskilt fokus på socialnämnden. Revisorerna bedömer att det är av yttersta vikt att nämnderna arbetar med att anpassa verksamheten till de ramar som fullmäktige beslutat att tillföra dem. Ett systematiskt arbete och en god internkontroll måste säkerställas för att kunna bedriva verksamheten inom de av fullmäktige tilldelade ramarna. Revisorerna vill särskilt lyfta vikten av samverkan inom kommunkoncernen för att komma tillrätta med underskotten och säkerställa effektiva och kvalitativa verksamheter.

Kommunstyrelsen har, med sin samordningsroll och uppsiktsplikt, en central roll gällande ledning, styrning, uppföljning och kontroll av kommunens samlade verksamhet och ekonomi. Det är därför viktigt att styrelsen säkerställer att tydliga beslut fattas med anledning av underskotten för att få en ekonomi i balans.

Vi bedömer att socialnämnden till stor del har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt men inte ekonomiskt tillfredsställande sätt. Socialnämnden redovisar ett underskott om -45,8 mnkr. Revisorerna ser mycket allvarligt på den ekonomiska utvecklingen och vill med anledning av de betydande underskotten rikta kritik mot socialnämnden.

Det är av yttersta vikt att socialnämnden fortsätter åtgärdsarbetet för att kunna bedriva verksamheten inom de av fullmäktige tilldelade ramarna. Nämnden bör säkerställa att åtgärder vidtas som ger effekt på såväl kort som lång sikt samt att åtgärderna kompletteras med analyser av konsekvenser för verksamheten.

Vi bedömer att gymnasienämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ekonomiskt tillfredsställande men i huvudsak ändamålsenligt sätt. Nämnden redovisar underskott för året om -5,3 mnkr.

Vi bedömer att styrelsen och övriga nämnder i Mora kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer, med bakgrund i nämndens redovisade underskott, att socialnämndens interna kontroll inte helt har varit tillräcklig. Vi ser det som väsentligt att nämnden säkerställer ett systematiskt arbete och att åtgärder vidtas för att nå en ekonomi i balans.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer, utifrån genomförda granskningar, att styrelsens och övriga nämnders interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med det finansiella mål som fullmäktige fastställt. Vad gäller de verksamhetsmässiga målen gör vi bedömningen att resultatet enligt årsredovisningen är i huvudsak förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker, trots ovan riktad kritik, att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för gemensam nämnd social myndighetsutövning, gemensam gymnasienämnd, gemensam servicenämnd IS/IT, gemensam servicenämnd lön, gemensam miljönämnd, nämnd för kostsamverkan, hjälpmedelsnämnden och språktolknämnden samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2021.

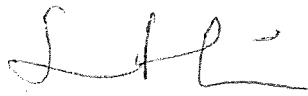
Mora kommun 2022-04-21

Inge Tomth

Mats Leijon

Susanne Halén

Torbjörn Roos

Helen Ekstam

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse

De sakkunnigas rapporter avseende genomförda fördjupade granskning år 2021

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen.

**MORA
KOMMUN**

Fredsgatan 16, 792 80 MORA
Tel: 0250-260 00
E-post: mora.kommun@mora.se
www.morakommun.se